

Natuurtoets
'Rietlanden' te Drimmelen

Gemeente Drimmelen

Wet natuurbescherming – beoordeling soortenbescherming

Natura-2000 gebied 'Biesbosch' en Natuurnetwerk Brabant

Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant

Veldbiologische Werken

Ecologisch onderzoek en advies

VBW-t-2022-21 r

Colofon

Opdrachtgever	Aveco de Bondt b.v. Burgemeester van der Borchstraat 2 7451 CH Holten J.C. Knotters
Locatieonderzoek	
Datum uitvoering veldonderzoeken	12 april 2022, 24 april 2024, 25 juni 2024, 28 oktober 2024
Rapportage	J.C. Knotters
Status rapportage	versie 3.3
Datum rapportage	8 mei 2022 aangepast 17 januari 2024 aangepast 20 juli 2024 aangepast 25 september 2024 aangepast 29 oktober 2024
Rapportnummer	VBW t 2022-21 r
Aantal pagina's	82 (inclusief bijlagen)
Foto's/Afbeeldingen	J.C. Knotters (tenzij anders vermeld)
2 ^{de} Lezing	R. van Ast
Rapportage citeren	NATUURTOETS INTERIM OMGEVINGSVERORDENING NOORD-BRABANT 'RIETLANDEN' TE DRIMMELEN RAPPORT VBW T 2022-21 R - VELDBIOLOGISCHE WERKEN, ROOSENDAAL

Administratieve bedrijfsinformatie

Veldbiologische Werken

Contactpersoon	Coen Knotters (ing. J.C. Knotters)
Adres	Nieuwe Markt 65 C, 4701 AD ROOSENDAAL
Mobiel:	06-20431422
Email:	info@veldbiologischewerken.eu
http:	www.veldbiologischewerken.eu
BTW-nummer:	NL863126182B01
KVK-nummer:	84188812

Veldbiologische Werken is een ecologisch onderzoeks- en adviesbureau dat werkt conform de werkwijzen welke voorgeschreven worden in Kennisdocumenten, Soortenprotocollen en onderzoeksrichtlijnen Netwerk Groene Bureaus. Veldbiologische Werken werkt objectief en consequent, is natuurlijk praktisch en pragmatisch met oog voor communicatie en educatie ten behoeve van bescherming, behoud, beheer en ontwikkeling van onze levende natuur.

Ondanks de zorgvuldigheid waarmee dit rapport is samengesteld, zijn Veldbiologische Werken V.O.F. en de auteurs niet aansprakelijk voor eventuele fouten of onvolkomenheden en eventueel daaruit voortvloeiende schade.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	6
1.1	Aanleiding Natuurtoets	6
1.2	Voorgenomen ingreep plangebied	7
1.3	Doel Natuurtoets Wet natuurbescherming.....	7
2	Wettelijk kader	9
2.1	Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant	9
2.2	Beschermde natuur.....	9
2.3	Soortenbescherming.....	9
3	Beschrijving plangebied.....	11
3.1	Omgeving	11
3.2	Plangebied.....	12
4	Geplande werkzaamheden, planning, tussentijds beheer en werkwijze	22
4.1	Geplande werkzaamheden	22
4.2	Planning	23
4.3	Tussentijds beheer	23
4.4	Werkwijze	23
5	Effectenbeoordeling Natura-2000 gebied – Biesbosch.....	24
5.1	Huidige situatie	24
5.2	Kennismaking met het Natura-2000 gebied	24
5.3	Voortoets Natura-2000	25
5.3.1	Overzicht van de Nationale Natuurwetgeving.....	25
5.3.2	Natura-2000	25
5.3.3	Onderzoeksmethodiek.....	26
5.3.4	Aanpak.....	26
5.4	Uitwerking voortoets Natura-2000 gebieden	27
5.4.1	Oriënterende fase Natura-2000 gebied Biesbosch.....	27
5.4.2	Doelstellingen Natura-2000	27
5.4.3	Habitattypen.....	28
5.5	Inventarisatie storingsfactoren en hun mogelijke effecten	32
5.5.1	Oppervlakteverlies en versnippering	32
5.5.2	Verzuring en vermesting door N-depositie vanuit de lucht	33
5.5.3	Verontreiniging	35

5.5.4	Verdroging.....	35
5.5.5	Verstoring door geluid en trillingen	36
5.5.6	Verstoring door licht.....	37
5.5.7	Optische verstoring.....	38
5.5.8	Verstoring door mechanische effecten.....	39
5.5.9	Verandering in populatiedynamiek.....	40
6	Natuurnetwerk Brabant.....	41
6.1	Gebiedsbeschrijving	42
6.1.1	Huidig gebruik.....	42
6.1.2	Toekomstig gebruik	42
6.1.3	Onderzoeksmethodiek.....	42
6.1.4	Nee, tenzij toets Natuurnetwerk Brabant	42
6.2	Onderzoeksmethodiek.....	42
6.3	Wet en regelgeving voor planvorming binnen of nabij Natuurnetwerk Brabant.....	44
6.3.1	Nationale natuurwetgeving.....	44
6.3.2	Nationale natuurwetgeving –Natuurnetwerk Nederland (NNN):.....	44
6.4	Nee-tenzij toets Natuurnetwerk Brabant	45
6.4.1	Inleiding.....	45
6.4.2	Uitgangpunt	45
6.5	Natuurdoelen en natuurkwaliteit – (omgevingskwaliteit, tijd en landschap).....	46
6.5.1	Areaal.....	48
6.5.2	Samenhang	48
6.5.3	Kwaliteit.....	49
6.5.4	Conclusie	49
6.5.5	Ecologische verbindingszone Amertak	49
6.5.6	Conclusie	49
6.6	Geomorfologische processen en bodemkwaliteit.....	49
6.7	Waterhuishouding en waterkwaliteit	50
6.8	Beschermingszone grondwater en rivierwater.....	51
6.9	Rust en stilte – verstoring door geluid en trillingen.....	51
6.10	Donkerte en openheid.....	53
6.11	Landschapsstructuur.....	54
6.12	Belevingswaarde.....	55
6.13	Conclusie en advies.....	55

7.	Beoordeling soortenbescherming.....	57
7.1	Wet natuurbescherming.....	57
7.2	Beoordeling soortenbescherming.....	57
7.2.1	Amfibieën	59
7.2.2	Libellen	60
7.2.3	Vaatplanten.....	60
7.2.4	Vissen.....	60
7.2.5	Vogels.....	60
7.2.6	Zoogdieren	63
7.2.7	Weekdieren en overige ongewervelden	65
7.2.8	Dagvlinders	65
7.3	Conclusie beschermde soorten	66
8	Conclusie	67
8.1	Wet natuurbescherming.....	67
8.2	Natuurnetwerk Brabant.....	68
8.3	Natura-2000 gebied Biesbosch.....	69
9	Literatuur en bronnen.....	70
9.1	Literatuur	70
9.2	Bronnen.....	71

Bijlage 1	–	Wettelijk kader
Bijlage 2		Weerrapport
Bijlage 3	–	NDFD-gegevens beschermde soorten planlocatie
Bijlage 4	–	Lijst van nationaal beschermde soorten
Bijlage 5	–	Lijst van soorten die op bijlage IV van de habitatrichtlijn, bijlage II van Bern en/of bijlage I van Bonn staan
Bijlage 6	–	Overzicht soorten vogelrichtlijn

1 Inleiding

Deze Natuurtoets is uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Daarin is betrokken de interim omgevingsverordening Noord-Brabant.

1.1 Aanleiding Natuurtoets

Op 5 april 2022 heeft Veldbiologische Werken VOF opdracht ontvangen van Aveco de Bondt b.v., voor het uitvoeren van een Natuurtoets Wet Natuurbescherming in het plangebied de Rietlanden te Drimmelen, kadastrale percelen MDE01-T-2402, MDE01-T-2403, MDE01-T-2404, MDE01-T-2405, MDE01-T-2407, MDE01-T-2415, MDE01-T-2657, MDE01-T-2714, MDE01-T-2778, MDE01-T-2779, MDE01-T-2780, MDE01-T-2818 (gedeeltelijk), MDE01-T-2817 (gedeeltelijk), MDE01-T-2819, MDE01-T-2820, MDE01-T-2855, MDE01-T-2725, MDE01-T-2727, MDE01-T-2856, MDE01-T-2857, MDE01-T-2870, MDE01-T-2871, MDE01-T-2872, MDE01-T-2873, Gemeente Drimmelen, Noord-Brabant. Het voornemen van de initiatiefnemer is om 211 woningen te ontwikkelen op braakliggend terrein en één hotel met 80 kamers met parkeerterrein te bouwen op de plaats van de huidige beachclub.

KAART 1: SCHETSONTWERP.

Aangezien de voorgenumen aanpassingen tot de ruimtelijke ontwikkeling behoren en daarmee mogelijk (negatief) effect kunnen hebben op de omgeving en daar mogelijk voorkomende (beschermde) plant- en diersoorten, dient formeel te worden aangetoond dat ter plaatse geen beschermde soorten aanwezig zijn, dan wel redelijkerwijs kunnen worden uitgesloten. Of, indien beschermde soorten aanwezig zijn, na te gaan door middel van verdiepend onderzoek welke functie het plangebied voor deze beschermde soorten heeft. En of deze soorten verstoord of negatief beïnvloed kunnen worden door de geplande ingreep. Door middel van deze Natuurtoets zal inzichtelijk worden gemaakt of beschermde soorten gebruik maken van het plangebied en of de geplande ingrepen de wet overtreden ten aanzien van de Omgevingswet of dat verdiepend onderzoek dient plaats te vinden naar beschermde soorten.

Eventuele negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het naburige Natura-2000 gebied Biesbosch ten aanzien van stikstof worden nader onderzocht in een voortoets stikstof van De Essentie, aangevuld met een kwalitatieve voortoets van Sweco.

1.2 Voorgenomen ingreep plangebied

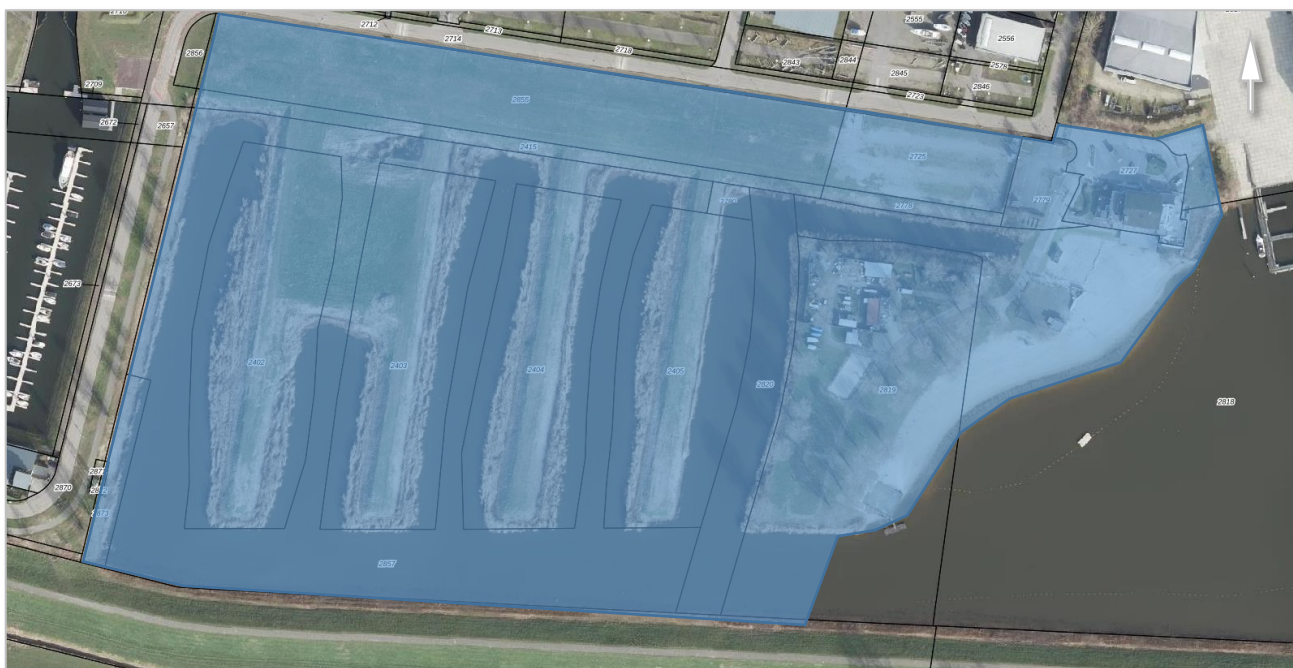
Voor het plangebied de Rietlanden te Drimmelen is de initiatiefnemer voornemens de planlocatie geschikt te maken voor nieuwbouw van 211 stuks woningen in de vorm van rijwoningen, beneden- en bovenwoningen, twee-onder-één-kapwoningen, vrijstaande woningen, drijvende woningen en appartementen. Deze worden gerealiseerd binnen het plangebied dat voorheen bestemd was voor het realiseren van recreatiewoningen en boothuizen. Naast woningbouw voorziet het plan ook in één hotel met 80 kamers, ter vervanging van beachclub Puur. Bouwgronden worden opgehoogd tot +3,90 NAP.

De voorgenomen ingrepen in het plangebied betreffen puntsgewijs:

1. Verwijderen groene ruigten en maaien grasvelden (regulier beheer en onderhoud)
2. Aanbrengen, ophogen grond en profileren
3. Deels dempen water bij verlengen landdammen
4. Bouwrijp maken (o.a. aanleg ondergrondse infrastructuur van kabels en leidingen),
5. Realiseren nieuwe woningen.
6. Sloop beachclub
7. Nieuwbouw realiseren hotel en aanleg parkeerterrein
8. Inrichten terrein

1.3 Doel Natuurtoets Wet natuurbescherming

Voor activiteiten, zoals de eigenaar in het plangebied voornemens is, dient conform Nationale en Europese wet- en regelgeving eerst onderzoek gedaan te worden naar (potentiële) aanwezigheid van beschermde plant- en diersoorten of beschermde gebieden die mogelijk negatief beïnvloed worden door de voorgenomen plannen.

Kaart 2: Kadastrale kaart van het plangebied.
[BRON: KADASTRALEKAART.COM]

Deze Natuurtoets Wet natuurbescherming geeft hier uitsluitsel over. De Natuurtoets bestaat uit een bronneninventarisatie en locatieonderzoek naar aanwezigheid of potentiële aanwezigheid van beschermde plant- en diersoorten binnen het plangebied en de effecten van de plannen op het kwetsbaar gebied in de nabijheid van het plangebied, zoals het Natuurnetwerk Brabant en het Natura-2000 gebied. Voor de volledigheid wordt aan artikel 3.15 en 3.16 van de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant getoetst. Indien beschermde plant- en diersoorten aanwezig zijn, of in potentie aanwezig kunnen zijn, is verdiepend onderzoek nodig naar de functie van het plangebied voor deze soorten en hun relatie tot beschermde natuur in de omgeving van het plangebied. Tevens wordt dan onderzocht of de voorgenomen activiteiten een overtreding van de Wet natuurbescherming en/of Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant kunnen inhouden.

De Natuurtoets kan tevens aanleiding zijn voor verdiepend onderzoek naar functioneel gebruik van het plangebied door beschermde soorten. Ook wordt nagegaan of er negatieve effecten op nabijgelegen beschermde gebieden zijn dan wel dat nadere toetsing in dit kader nodig is. Daarin is meegenomen de kwantiteit en kwaliteit van het leefgebied binnen het plangebied en de mogelijke potentiële waarden die deze heeft voor Natura-2000 kensoorten uit het naburige Natura-2000 gebied Biesbosch. Significante of niet significante negatieve effecten zover deze uit veld- en brononderzoek zijn te herleiden, ten aanzien van de instandhoudingsdoelen voor het Natura-2000 gebied worden meegenomen in deze rapportage. Hiermee wordt ook onderzocht of mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn naast eventueel verdiepend onderzoek om, conform wet en regelgeving, het project doorgang te laten vinden.

2 Wettelijk kader

2.1 Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant

Rolverdeling Provincies en Rijk:

Sinds 1 januari 2017 zijn Provincies bevoegd gezag voor de Wet natuurbescherming.

Vergunnings-en ontheffingsverlening is eveneens taak van de Provincies.

De Rijksoverheid is bevoegd gezag van grote wateren en Internationaal beleid, of bij projecten van groot nationaal belang.

In de (interim) omgevingsverordeningen, die per Provincie kunnen verschillen, staan alle wetsbepalingen weergegeven. Deze regels gelden zowel voor beschermde natuurgebieden zoals Natura-2000 gebieden, alsook in het wild levende dieren en houtopstanden.

2.2 Beschermde natuur

Naast door het Rijk aangewezen natuurgebieden die onder de Natura-2000-richtlijnen vallen, zijn er ook andere beschermde gebieden in Nederland vallend onder het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Voor de Provincie Noord-Brabant geldt het Natuurnetwerk Brabant (NNB) dat (deels) onderdeel is van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het is een netwerk van deels bestaande en deels nieuwe natuurgebieden die door ecologische verbindingzones met elkaar verbonden zijn. Daar waar in de tekst NNN wordt gebruikt moet ook NNB worden gelezen.

Het NNN is een door heel Nederland opgezet plan dat de biodiversiteit ten gunste moet komen. De verschillende gebieden fungeren als stapstenen en corridors voor soorten waardoor verspreiding en genetische uitwisseling tussen gebieden mogelijk is.

Dit netwerk van verbindingzones mag niet door een ingreep worden aangetast. Effecten van een geplande ingreep of activiteit binnen het Natuurnetwerk Nederland moeten worden getoetst aan de gestelde natuurwaarden. Ook voor de NNN-gebieden is de Provincie bevoegd gezag tenzij dit anders wordt aangegeven.

2.3 Soortenbescherming

In de Wet natuurbescherming staan verbodsbepalingen ten aanzien van soorten. Zo zijn activiteiten die schadelijk zijn voor dier- en plantsoorten verboden. De zorgplicht geldt voor alle vrij in het wild voorkomende soorten van Nederland. Specifiek kent de soortbescherming zwaardere beschermingsregimes voor speciaal aangewezen soorten.

De soortenwetgeving is dusdanig vormgegeven dat eenieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn of haar handelen negatieve effecten heeft op beschermde soorten deze moet laten. In sommige gevallen is een ontheffing of vrijstelling mogelijk.

Verstoren zonder voorafgaand goed onderzoek naar beschermde soorten, blijft strafbaar. Dit wordt gezien als nalatigheid.

Vrijgestelde soorten Noord-Brabant

Een aantal soorten zijn in de provincie Noord-Brabant vrijgesteld op het gebied van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling, bestendig beheer of onderhoud en bestendig gebruik

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 3.10, eerste lid, van de Wet natuurbescherming gelden de in dat lid opgenomen verboden niet voor de soorten, genoemd in bijlage L bij deze verordening, mits het gaat om handelingen die worden verricht in verband met:
 - a. de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde;
 - b. bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - c. bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - d. bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
 - e. bestendig gebruik.

Het gaat hier om de volgende soorten:

Bruine kikker
Gewone pad
Kleine watersalamander
Meerkikker
Middelste groene kikker (of Bastaardkikker)
Aardmuis
Bosmuis
Dwergmuis
Dwergspitsmuis
Egel
Gewone bosspitsmuis
Haas
Huisspitsmuis
Konijn
Ondergrondse woelmuis
Ree
Rosse woelmuis
Tweekleurige bosspitsmuis
Veldmuis
Vos
Wild zwijn
Woelrat

Tabel 1: Vrijgestelde soorten bij ruimtelijke ordening. Bron: Interim omgevingswet.

In bijlage 1 vindt u een uitgebreide uitleg over de Wet natuurbescherming.

Kaart 5: Atlaskaart locatie plangebied.
[BRON: GEMEENTEATLAS.NL]

3.2 Plangebied

Onderstaande foto's geven een impressie van het plangebied en omgeving van het plangebied met de daar voorkomende leefgebieden.

FOTO 1

FOTO 2

FOTO 3

FOTO 4

FOTO 5

FOTO 6

FOTO 7

FOTO 8

FOTO 9

FOTO 10

FOTO 11

FOTO 12

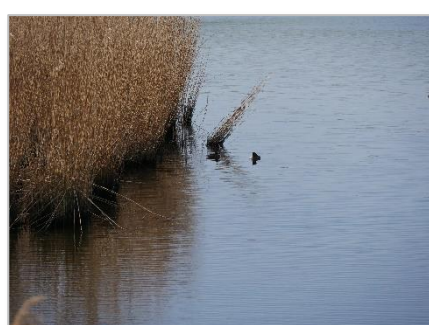

FOTO 13

FOTO 14

FOTO 15

FOTO 16

FOTO 17

FOTO 28

FOTO 19

FOTO 20

FOTO 21

FOTO 22

FOTO 23

FOTO 24

FOTO 25

FOTO 26

FOTO 27

FOTO 28

FOTO 29

FOTO 30

FOTO 31

FOTO 32

FOTO 33

FOTO 34

FOTO 35

FOTO 36

FOTO 37

FOTO 38

FOTO 39

FOTO 40

FOTO 41

FOTO 42

FOTO 43

FOTO 44

FOTO 45

FOTO 46

FOTO 47

Foto 48

Foto 49

Foto 50

Foto 51

Foto 52

Foto 53

Foto 54

Foto 55

Foto 56

Foto 57

Foto 58

Foto 59

Foto 60

Foto 61

Foto 62

FOTO 63

FOTO 54

FOTO 65

FOTO 66

FOTO 67

FOTO 68

FOTO 69

FOTO 70

FOTO 71

FOTO 72

FOTO 73

FOTO 74

FOTO 75

FOTO 76

FOTO 77

Foto 78

Foto 79

Foto 80

Foto 81

Foto 82

Foto 83

Foto 84

Foto 85

Foto 86

Foto 87

Foto 88

Foto 89

Foto 90

Foto 91

Foto 92

FOTO 93

FOTO 94

FOTO 95

FOTO 96

FOTO 97

FOTO 98

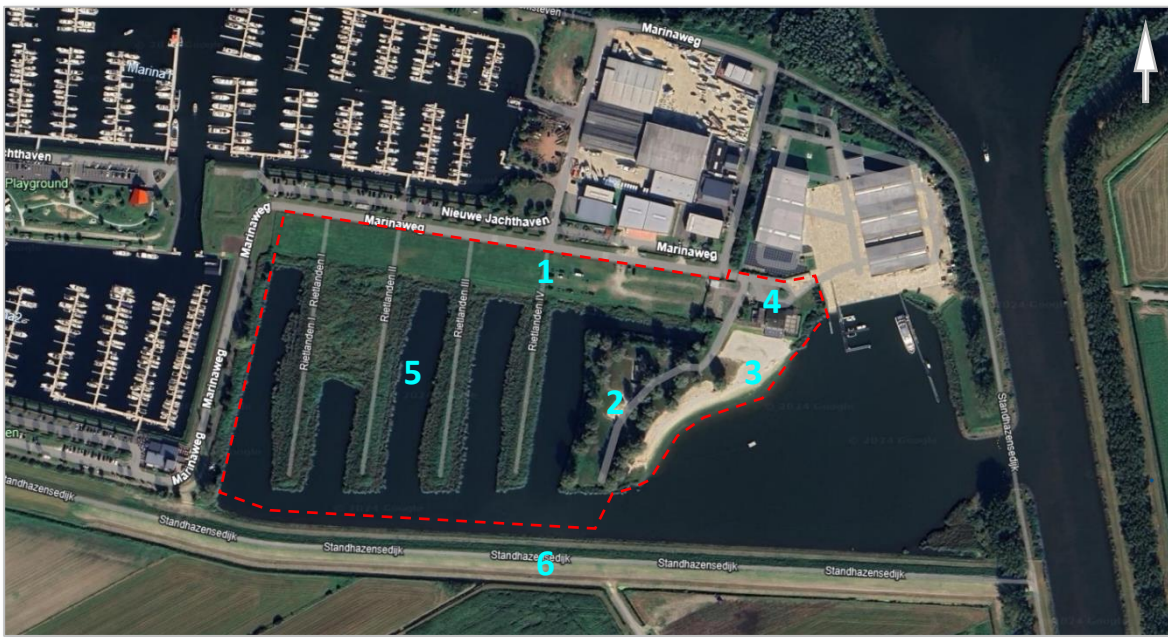
FOTO 99

FOTO 100

FOTO 101

Kaart 6: Plangebied met nummers voor leefgebied.
[BRON: GOOGLE EARTH]

Binnen het plangebied bevindt zich:

1. Deels verhard/deels onverhard (grasveld) parkeerterrein.
2. Camping met enkele wilgenbomen en een toiletgebouw.
3. Zandstrand.
4. Parkeerterrein met beachclub.
5. Landtongen die in ondiep water (max 1 m.) liggen met rietzomen.
6. Niet in de plannen van het plangebied betrokken Standhazensedijk (NNB).

Het leefgebied binnen en nabij het plangebied laat zich globaal omschrijven als: Ruigten en Zomen (H6430). Kenmerkend voor dit habitattype is de dominantie van ruigtekruiden en goede open structuur over enkele hectaren.

Huidig gebruik en onderhoud:

- 1) Deels verhard/deels onverhard (grasveld) parkeerterrein:
 - a. Grasveld en parkeerterrein wordt regelmatig (ca. 4 maal per jaar) gemaaid,
 - b. Verharding parkeerterrein bestaat uit puingranulaat,
 - c. Parkeerterrein wordt alleen gebruikt bij evenementen en is anderszins afgesloten.
- 2) Camping met enkele wilgenbomen en een toiletgebouw:
 - a. In 2024 is de camping opgeheven en zijn caravans en opslag materieel verwijderd. Het gazon van het kampeerterrein wordt nog als zodanig onderhouden. De camping was kleinschalig met enkele standplaatsen.
 - b. Grasvegetatie op het campingterrein wordt nog steeds als gazon gemaaid,
 - c. Aanwezige Wilgenbomen worden onderhouden (snoei ter voorkomen afvallende takken),
 - d. Oeverzone aan westzijde campingterrein wordt niet beheerd en bestaat uit een 3 tot 5 m. brede rietruigte met enige opslag van struweel.

- 3) Zandstrand:
 - a. Oeverzone bestaat uit zandstrand (zand ooit aangevoerd),
 - b. Zandstrand wordt regelmatig schoongemaakt en geëgaliseerd.
- 4) Parkeerterrein met beachclub:
 - a. Parkeerterrein is volledig verhard met asfalt,
 - b. Aanwezig groen bestaat uit aangeplante sierheesters en wordt regelmatig onderhouden,
 - c. Sinds 2024 is de beachclub niet meer in gebruik,
 - d. Beachclub heeft houten gevels zonder kieren, naden of andere openingen.
 - e. Beachclub heeft vlak dak met zogenaamd 'Sedumdak'. Dat is een dak met begroeiing van groene planten, voornamelijk van het vetplantengeslacht *Sedum* = Vetmuur.
- 5) Landtongen die in ondiep water (max 1 m) liggen met rietzomen:
 - a. Gras-/ruigtevegetatie op landtongen (incl. taluds) wordt circa 2 keer per jaar gemaaid om verdergaande verruiging en struweelvorming te voorkomen,
 - b. De oeverzone met 'waterriet' wordt niet beheerd.
 - c. De landtongen worden verder niet gebruikt voor enige activiteit.
- 6) Niet in de plannen van het plangebied betrokken bloemdijk (NNB):
 - a. Oeverzone en aangrenzend talud van de bloemdijk wordt in 2024 verzwaard,
 - b. De bloemdijk wordt beheerd als grasland (maaibeheer),
 - c. Op de top van de bloemdijk ligt een fiets-/wandelpad (Standhazensedijk) met uitzicht over het plangebied en omliggend landschap (agrarisch gebied).

4 Geplande werkzaamheden, planning, tussentijds beheer en werkwijze

4.1 Geplande werkzaamheden

De initiatiefnemer zal ter plaatse 211 woningen ontwikkelen welke deels in de waterrijke omgeving worden ingepast. De huidige beachclub wordt gesloopt en daarvoor in de plaats zal een hotel worden gebouwd met 80 kamers en bijbehorende parkeergelegenheid. Het zandstrand blijft behouden, maar wordt in oppervlakte enigszins verkleind vanwege de aanleg van appartementengebouwen. De vier landtongen zullen worden opgehoogd en uitgebreid voor woningbouw. Daarmee wordt een deel van het aquatisch milieu gedempt. In de plaats hiervoor komen woningen met tuinen. Een aantal woningen worden gesitueerd in en aan het water. Aldaar blijft de rietzone 'waterriet' behouden. Zie onderstaand schetsontwerp, Kaart 7. Dit inrichtingsplan is in het groot te bezichtigen in bijlage 1 behorende bij de toelichting van het bestemmingsplan.

Kaart 7: Schetsontwerp.

Uit te voeren werkzaamheden

- ✓ Beheren en verwijderen opgaand groen;
- ✓ Infrastructuur
- ✓ Verwijderen campingterrein en opstal (toiletgebouw)
- ✓ Ophogen en uitbreiden van dammen;
- ✓ Grondverzet en verzwaring;
- ✓ Deels dempen enkele inhammen;
- ✓ Bouwklaar maken
- ✓ Sloop voormalig beachclub gebouw
- ✓ Woningbouw, bouw hotel
- ✓ Inrichting terreinen

4.2 Planning

De duur van de aanlegfase wordt geschat op 6 jaar, waarbij alle ophoogwerkzaamheden en werkzaamheden met betrekking tot het bouwrijp maken worden uitgevoerd in de eerste drie jaar. Dit is zichtbaar gemaakt in onderstaande staafdiagram¹. Vanaf het tweede jaar zullen de eerste woningen worden ontwikkeld. De meeste woningen worden in het derde en vierde jaar ontwikkeld.

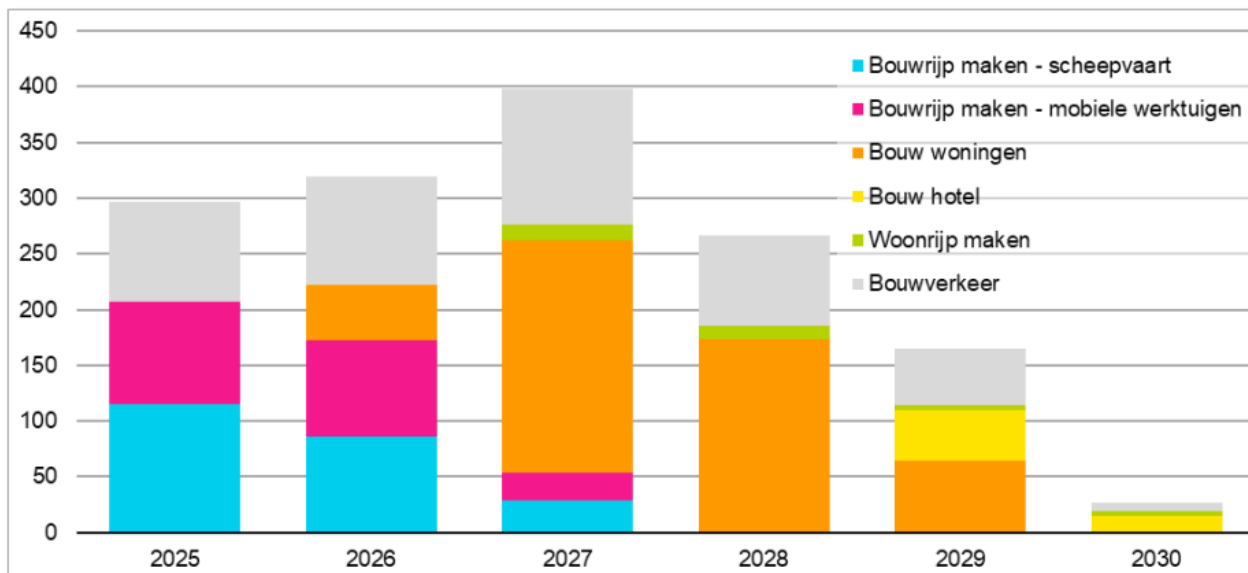

Diagram 1: Verwachte emissies (in kg NOx) uit verschillende onderdelen van de realisatiefase, uitgezet in de tijd.
[BRON: DE ESSENTIE, 29 OKTOBER 2024]

4.3 Tussentijds beheer

De grasvegetatie, rietruigten en struwelen binnen het plangebied worden momenteel vanuit regulier beheer en onderhoud regelmatig gemaaid om groei van ruigtevegetatie te voorkomen. Zo ook worden de taluds binnen het plangebied regelmatig gemaaid om vorming van brandnetel- en braamruigte te voorkomen.

4.4 Werkwijze

De ophoging en uitbreiding van de dammen is noodzakelijk om voldoende hoogte te bieden bij overstromen van de rivier de Bergse maas. Dit ophogen gebeurt met behulp van schepen die de bestaande vaarwegen gebruiken om zand aan te voeren naar het plangebied. Grondwerk wordt uitgevoerd door shovels en bouw wordt ondersteund door de inzet van een telescoopkraan.

¹ Herleid van figuur 2 op pagina 8 in rapportage "Voortoets en stikstofberekening De Rietlanden Drimmelen, Inzicht in mogelijke effecten door stikstof", opgesteld door de Essentie, 29 oktober 2024.

5 Effectenbeoordeling Natura-2000 gebied – Biesbosch

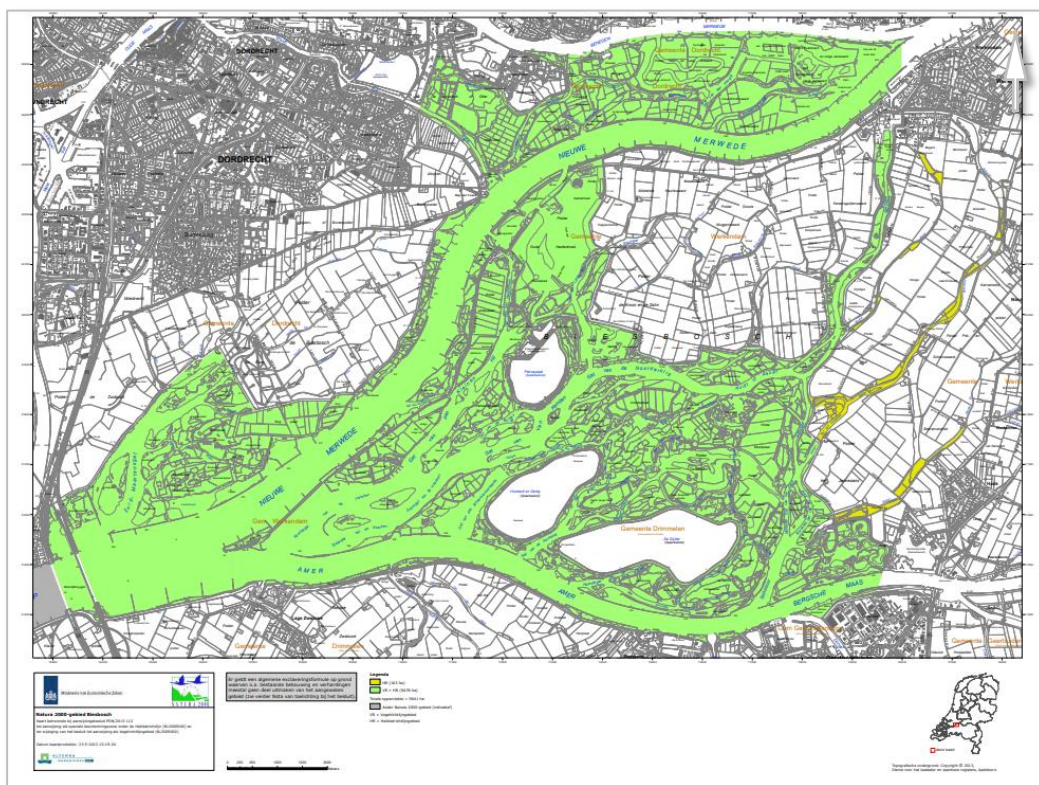
5.1 Huidige situatie

Het Natura-2000 gebied 'Biesbosch' is van oudsher een zoutwatergetijdgebied met waterstroomgeulen en zand / slikplaten met wilgen en moerasvegetaties. Door het beheersen van de waterstromen is veel van de oorspronkelijke kwaliteit van het moerasgebied verloren gegaan.

Het Natura-2000 gebied 'Biesbosch' ligt op 180 meter van het plangebied. Het plangebied ligt binnen de 1000 m zone van het Natura-2000 gebied. Tussen het plangebied en Natura-2000 gebied ligt een watergebonden bedrijventerrein en de jachthaven. Gegeven deze afstand tot het Natura-2000 gebied is het mogelijk dat er effecten optreden bij de bouwfase en gebruiksfase van het nog in te richten plangebied.

5.2 Kennismaking met het Natura-2000 gebied

De Biesbosch is een grienden en rietmoeras onder invloed van zoetwatergetijdenwerking. Op dit moment staat de Biesbosch vermeldt als Natura-2000 gebied met de kwalificatie 'Rivierengebied', kaart 8.

Kaart 8: Natura-2000 gebied Biesbosch.

Voor de Biesbosch geldt de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. De Biesbosch is aangewezen beschermd leefgebied voor 13 onder de Habitatrichtlijn aangewezen beschermde soorten en kent 6 beschermde leefgebieden. Onder de Vogelrichtlijn biedt de Biesbosch bescherming aan

30 soorten vogels. Van deze 30 soorten zijn er 8 soorten die de Biesbosch als broedgebied benutten. Voor alle andere soorten biedt het pleisterplaats, ruiplaats, overwinteringsplek, foerageergebied en beschutting.

5.3 Voortoets Natura-2000

5.3.1 Overzicht van de Nationale Natuurwetgeving

Het hoofdstuk 'Overzicht van de Nationale Natuurwetgeving' geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan moet worden voldaan bij projecten ruimtelijke ordening onder de Wet natuurbescherming.

- a. het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- b. het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- c. het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

[BRON: ARTIKEL 1.10 WET NATUURBESCHERMING]

Voor ruimtelijke orderingsplannen die geen direct nationaal belang dienen is de betreffende Provincie bevoegd gezag voor de toetsing van deze handelingen met mogelijke significante negatieve gevolgen voor een Natura-2000 gebied (gebiedenbeschermingsbepalingen). Bij ruimtelijke ingrepen waarbij nationaal belang wordt gediend, blijft het Rijk bevoegd gezag. Is een plangebied bestemd voor ruimtelijke orderingsplannen binnen of nabij een Natura-2000 gebied gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten.

5.3.2 Natura-2000

Het Ministerie van Economische Zaken heeft voor Nederland ca. 160 Natura-2000 gebieden aangewezen. Deze bestaan gezamenlijk uit ca. 1 miljoen hectare gebied. Het Natura-2000 vormt over heel Europa een netwerk van natuurgebieden die óf zijn toegewezen aan de Habitatrichtlijn óf zijn toegewezen aan de Vogelrichtlijn.

De Natura-2000 gebieden zijn aangewezen door hun belang voor in het wild voorkomende soorten planten en/of dieren of landschappen met wezenlijke kenmerken en waarden binnen Europa, die bescherming, beheer, behoud en ontwikkeling nodig hebben. Het netwerk van Natura-2000 gebieden is van belang voor de bescherming van de Europese biodiversiteit.

Tussen economisch belang en ecologisch belang kan spanning ontstaan. In het beheerplan opgesteld door Rijk en Provincie worden de ambities vastgelegd voor de toegewezen beschermingsgebieden in Natura-2000. Per Natura-2000 gebied wordt een profiel opgesteld en leefgebiedtypen en doelsoorten toegekend en daarmee de instandhoudingsdoelen geformuleerd.

Zoals in de Wet natuurbescherming is vastgelegd wordt bij economisch belang versus ecologisch belang steeds gestreefd naar een evenwicht, waarbij het ten minste behouden van vergelijkbare biodiversiteit het doel is. Dit kan gebeuren in overleg met alle betrokkenen zoals

omwonenden, belangengroepen, gemeenten, natuurorganisaties, waterschappen, beheerders, ontwikkelaars, initiatiefnemers en gebruikers. Gezamenlijk wordt dan invulling gegeven aan het beleven, gebruiken en beschermen.

Zonder vergunning van Gedeputeerde Staten kan een project binnen of nabij Natura-2000 niet worden gerealiseerd. Mogelijk kan een project afzonderlijk of in combinatie van meerdere ruimtelijke plannen significante (negatieve) effecten hebben voor een Natura-2000 gebied.

Handelingen die een negatief effect hebben op een Natura-2000 gebied worden niet toegestaan, of slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een negatief effect is in strijd met de instandhoudingsdoelen van het Natura-2000 gebied. De vergunningen worden beoordeeld en afgegeven door de desbetreffende provincie.

5.3.3 Onderzoeksmethodiek

Door de uitvoering van de voorgenomen plannen kunnen negatieve effecten ontstaan bijvoorbeeld door toename van geluid en/of licht. Getoetst moet worden of er op grond van objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat het plan, eventueel in combinatie met andere plannen, significant negatief effect kan hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura-2000 gebied Biesbosch.

Uit de toetsing moet blijken welke van de onderstaande situaties aan de orde komt:

- Geen significant negatief effect: betekent dat er geen vergunning op grond van de Wet natuurbescherming nodig is
- Wel significant negatief effect: betekent dat er een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming nodig is. Is dit het geval dan kan een passende beoordeling nodig zijn (Artikel 2.8 Wet natuurbescherming).

Bij het bepalen of het plan significante gevolge kan hebben op het Natura-2000 gebied Biesbosch, is uit bestaande bronnen (literatuuronderzoek, expert judgement, veldgegevens ect.) informatie verzameld. Ook is de effectenindicator Natura-2000 gebieden geraadpleegd (synbiosys.alterra.nl).

5.3.4 Aanpak

Allereerst is de ligging van het Natura-2000 gebied ten opzichte van het plangebied bepaald en wat hierbij de mogelijke gevoeligheden van dit gebied zijn.

Daarna is op basis van de ingreep in het plangebied bepaald welke verstorende factoren en effecten kunnen optreden. Bij de analyse van de verstorende factoren en effecten te verwachten zijn, daarbij kan het nodig zijn om per activiteit tot in detail te beschrijven op welke wijze wordt gewerkt. Is dit niet verduidelijkt dan wordt dit in de rapportage vermeld.

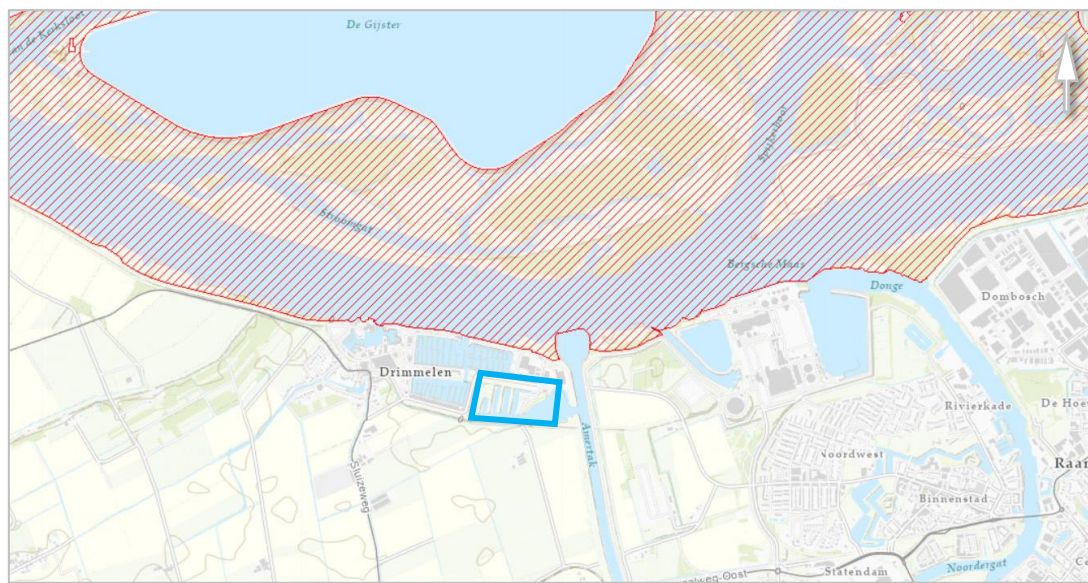
Voor verstoring gevoelige soorten is beschreven of deze soorten binnen de invloedssfeer van de plannen kunnen worden aangetroffen. Per verstorende factor is geanalyseerd wat de kenmerken zijn, wat de interactie met andere factoren zal zijn, wat de gevolgen en mate van optreden zijn bij de voorgenomen ingreep.

5.4 Uitwerking voortoets Natura-2000 gebieden

In dit hoofdstuk worden de voorgenomen plannen getoetst aan de Natura-2000 doelstellingen.

5.4.1 Oriënterende fase Natura-2000 gebied Biesbosch

De onderzoekslocatie ligt binnen een geschatte afstand van 180 meter afstand van het Natura-2000 gebied 'Biesbosch'. Binnen dit Natura-2000 gebied liggen beschermde gebieden die aangewezen zijn onder de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In kaart 9 is de ligging van het plangebied ten opzichte van Natura-2000 Biesbosch weergegeven.

Kaart 9: Ligging plangebied (blauwe kader) nabij Natura-2000 gebied Biesbosch (Habitatrichtlijn + Vogelrichtlijn).
[Bron: brabant.nl]

5.4.2 Doelstellingen Natura-2000

Voor het Natura-2000 gebied in het algemeen geldt dat de gebieden een Europees belang hebben voor bepaalde in het wild levende planten en/of dieren en/of leefgebieden met wezenlijke kenmerken en waarden. Op basis van de staat van instandhouding en het relatief belang van soorten en habitattypen zijn de belangrijkste opgaven en doelen op landelijk niveau vastgesteld in een besluit. Deze landelijke doelen vormen de kaders voor de formulering van instandhoudingsdoelen op gebiedsniveau ten aanzien van de habitatrichtlijn en vogelrichtlijn. Voor het behouden en beheren schrijft de Provincie een beheerplan met hierin opgenomen, indien nodig een herstelplan voor het gebied.

Algemene doelen zijn behouden en eventueel herstellen van:

- ✓ het Natura-2000 gebied en de ecologische samenhang van het Natura-2000 binnen Nederland en binnen Europa
- ✓ het Natura-2000 gebied met de gebiedseigen biodiversiteit en de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke leefgebied van binnen dit gebied in het wild levende planten en dieren, binnen de Europese Unie. Dit bevat ook de benodigde bijdrage van het Natura-2000 gebied aan het behouden van een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en vogelrichtlijnsoorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

- ✓ de natuurlijke kenmerken van het Natura-2000, in samenhang met de soorten en het natuurlijk leefgebied met de instandhoudingsdoelen als uitgangspunt
- ✓ de voor het Natura-2000 gebied van toepassing zijnde (ecologische) vereisten voor de habitattypen en in het wild levende planten en dieren waarvoor het gebied is aangewezen.

Specifiek aan het Natura-2000 gebied 'Biesbosch' toegewezen profielkenmerken in de vorm van: habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en broedvogels.

5.4.3 Habitattypen

Het rivierengebied de Biesbosch kent de volgende prioritaire habitattypen:

Habitatype Biesbosch	Profiel	Kensoorten	Instandhoudingsdoelstellingen
H3260	Laagland rivieren met waterplanten - Waterranonkels - Fonteinkruiden	Haften Kokerjuffers Libellen Waterranonkels Vissen: Bermpje, Riviergrondel	<u>Oppervlakte</u> : behouden <u>Kwaliteit</u> : behouden
H3270	Slikkige rivieroever met Ganzenvoet	Vaatplanten	<u>Oppervlakte</u> : uitbreiden <u>Kwaliteit</u> : verbeteren
H6120	Stroomdalgraslanden (kalkminnend grasland op zandige bodem)	Dagvlinders: Geelsprietdikkopje Vaatplanten Vogels: Graspieper	<u>Oppervlakte</u> : uitbreiden <u>Kwaliteit</u> : verbeteren
H6430	Ruigten en zomen van laagland	Dagvlinders Vaatplanten Vogels Zoogdieren: Waterspitsmuis	<u>Oppervlakte</u> : behouden en uitbreiden <u>Kwaliteit</u> : behouden
H6510	Glanshaver en Vossenstaart hooiland	Dagvlinders: Geelsprietdikkopje Vaatplanten: Grote sleutelbloem, Vossenstaart, Glanshaver e.a. Vogels: Kwartel	<u>Oppervlakte</u> : behouden en uitbreiden <u>Kwaliteit</u> : behouden en verbeteren
H91E0	Vochtige alluviale bossen	Dagvlinders Mossen Vaatplanten: Zwarte Populier, Bittere veldkers Vogels: Grote bonte specht, Kwak	<u>Oppervlakte</u> : behouden maar mag achteruitgaan ten gunste van ander gebied, en uitbreiding <u>Kwaliteit</u> : verbeteren

Tabel 2: Habitattypen Natura-2000 gebied De Biesbosch.

Habitatrichtlijnsoorten

Profiel / soort	Voorkomen binnen Biesbosch
H1095 Zeeprik (<i>Petromyzon marinus</i>)	✓
H1099 Rivierprik (<i>Lampetra fluviatilis</i>)	✓
H1102 Elft (<i>Alosa alosa</i>)	✓
H1103 Fint (<i>Alosa fallax</i>)	✓
H1134 Bittervoorn (<i>Rhodeus amarus</i>)	✓
H1145 Grote modderkruiper (<i>Misgurnus fossilis</i>)	✓
H1106 Zalm (<i>Salmo salar</i>)	✓
H1149 Kleine modderkruiper (<i>Cobitis taenia</i>)	✓
H1163 Rivierdonderpad (<i>Cottus gobio</i>)	✓
H1318 Meervleermuis (<i>Myotis dasycneme</i>)	✓
H1337 Bever (<i>Castor fiber</i>)	✓
H1340 Noordse woelmuis (<i>Microtus oeconomus arenicola</i>)	✓
H1387 Tonghaarmuts (<i>Orthotrichum rogeri</i>)	✓
H4056 Platte Schijfhoren (<i>Anisus vorticulus</i>)	✓

Tabel 3: Habitatsoorten Natura-2000 gebied De Biesbosch.

Broedvogels

Broedvogelsoort		Biesbosch
A021	Roerdomp (<i>Botaurus stellaris</i>)	✓
A081	Bruine kiekendief (<i>Circus aeruginosus</i>)	✓
A119	Porseleinhoen (<i>Porzana porzana</i>)	✓
A229	Ijsvogel (<i>Alcedo atthis</i>)	✓
A272	Blauwborst (<i>Luscinia svecica</i>)	✓
A017	Aalscholver (<i>Phalacrocorax carbo</i>)	✓
A292	Snor (<i>Locustella lucinoides</i>)	✓
A295	Rietzanger (<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>)	✓

Tabel 4: Broedvogels Natura-2000 gebied De Biesbosch.

Gevoeligheid

De effectenindicator Natura-2000 (synbiosys. Alterra.nl) is geraadpleegd ten behoeve van deze toetsing naar de mogelijke effecten van het plangebied op het nabije Natura-2000.

De effectenindicator Natura-2000 geeft een lijst van negatieve effecten / storingsfactor die mogelijk optreden ten aanzien van het Natura-2000 gebied 'Biesbosch'. Daarbij worden de activiteiten gekozen, zoals in deze rapportage van toepassing is, namelijk 'woningbouw' en 'watergang'. De uitkomst van deze raadpleging is weergegeven in Tabel 6.

De verstoringsfactor verzuring en vermesting zijn niet meegenomen in de effectenindicator Natura-2000. Deze worden wel in deze rapportage behandeld omdat mogelijk tijdens de bouwfase en gebruiksfase een verandering optreedt ten aanzien van de stikstofdepositie. Een totaalijst van verstoringsfactoren is in bijgaande Tabel 5 opgenomen.

Gewogen verstoringsfactoren in deze rapportage	Niet gewogen verstoringsfactoren in deze rapportage
Oppervlakteverlies	Vernatting
Optische verstoring	
Versnippering	Verandering stroomsnelheid
Verontreiniging	Verandering overstromingsfrequentie
Verdroging	Bewuste verandering soortensamenstelling
Verstoring door geluid	
Verstoring door licht	
Verstoring door trillingen	
Verstoring door mechanische effecten (o.a. scheepvaart-bewegingen en golfslag)	
Verzuring	
Vermesting	
Verandering in populatiedynamiek	

Tabel 5: Totaallijst van verstoringsfactoren.

Tabel 6a: Resultaat effectenindicator - woningbouw - Natura-2000 (geraadpleegd september 2024).

Storingsfactor	Verdroging								Verontreiniging		Vernippering		Oppervlakteverlies	
	1	2	7	8	13	15	16							
Beken en rivieren met waterplanten														
Slikkige rivieroever														
*Stroomdalgraslanden														
Ruigten en zomen														
Glanshaver- en vossenstaarthooilanden														
*Vochtige alluviale bossen														
Bever														
Bittervoorn														
Elft							...							
Fint							...							
Grote modderkruiper														
Kleine modderkruiper														
Meervleermuis														
*Noordse woelmuis			...		...	...	...							
Platte schijfhoren						...								
Rivierdonderpad							...							
Rivierprik							...							
Tonghaarmuts			...											
Zalm							...							
Zeeprik							...							
Aalscholver (broedvogel)														
Aalscholver (niet-broedvogel)														
Blauwborst (broedvogel)														
Brandgans (niet-broedvogel)														
Bruine Kiekendief (broedvogel)														
Fuut (niet-broedvogel)														
Grauwe Gans (niet-broedvogel)														
Grote Zaagbek (niet-broedvogel)														
Grote Zilverreiger (broedvogel)														
Grote Zilverreiger (niet-broedvogel)														
Grutto (niet-broedvogel)														
IJsvogel (broedvogel)														
Kleine Zwaan (niet-broedvogel)						...								
Kolgans (niet-broedvogel)														
Krakeend (niet-broedvogel)														
Kuifeend (niet-broedvogel)														
Lepelaar (broedvogel)						...								
Lepelaar (niet-broedvogel)						...								
Meerkoet (niet-broedvogel)														
Nonnetje (niet-broedvogel)														

Pijlstaart (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■
Porseleinhoen (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■
Rietzanger (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■
Roerdomp (broedvogel)	■	■	■	■	■	...	■
Roerdomp (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	...	■
Slobeend (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■
Smient (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■
Snor (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■
Tafeleend (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■
Visarend (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■
Wilde eend (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■
Wintertaling (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■
Zeearend (niet-broedvogel)	■	⊗	■	■	■	■	■

■	zeer gevoelig
■	gevoelig
■	niet gevoelig
⊗	n.v.t.
...	onbekend

Tabel 6b: Resultaat effectenindicator - Watergang - Natura-2000 (geraadpleegd september 2024).

Van iedere verstorende factor is in de volgende paragrafen de kenmerken en mogelijke algemene effecten op het Natura-2000 gebied 'Biesbosch' beschreven. Daarna wordt beschreven of de verstorende factor tot een negatief effect kan leiden. Sommige soorten of leefgebied zijn in meer of mindere mate gevoelig voor een verstorende factor. Uit de analyse blijkt vervolgens welke situatie aan de orde is:

- Er is geen significant effect en daarmee is geen vergunning Wet natuurbescherming nodig
- Er is significant effect en daarmee is een vergunning Wet natuurbescherming nodig, en mogelijk een passende beoordeling zoals bedoeld in artikel 2.8 Wet natuurbescherming.

5.5 Inventarisatie storingsfactoren en hun mogelijke effecten

5.5.1 Oppervlakteverlies en versnippering

Kenmerk: Afname beschikbaar oppervlak leefgebied soorten en/of habitattypen en het uiteenvallen van het leefgebied van soorten.

Interactie andere factoren: Verlies van oppervlakte leidt tot verkleining en in sommige gevallen ook tot versnippering van het leefgebied. Een kleiner gebied heeft bovendien meer te leiden van randinvloeden: vaak is de kwaliteit van het leefmilieu aan de rand minder goed dan in het centrum van het gebied. Op deze manier leidt verlies oppervlakte mogelijk ook tot een grotere gevoeligheid voor bijvoorbeeld verdroging, verzuring of vermesting. Versnippering treedt op door het verlies van aaneengesloten gebied, daarmee kunnen populaties van soorten niet in contact komen met ander leefgebied en daarmee met andere soorten; er treedt dan verandering op in de populatie en daarmee een afname in de populatiedynamiek. Versnippering kan optreden door abiotische ingrepen binnen een gebied.

Werking: door afname van het beschikbare oppervlak neemt ook het aantal individuen van een soort af. Om duurzaam te kunnen voortbestaan moet elke soort uit een minimum aantal individuen bestaan; bij diersoorten wordt meestal van een minimum aantal paartjes (reproductieve eenheden) gesproken. Wanneer een populatie te klein wordt neemt de kans op uitsterven toe, zeker als deze populatie geen onderdeel uitmaakt van een samenhangend netwerk van leefgebieden. Bij een populatie die uit te weinig individuen bestaat, neemt ook de kans op inteelt toe en dus de genetische variatie af. Hierdoor wordt een populatie kwetsbaar voor veranderingen ten gevolge van bijvoorbeeld predatie, extreme seizoensinvloeden of ziekten. Ook habitattypen kennen een ondergrens voor een duurzame oppervlakte.

Als het leefgebied niet meer voldoende groot is voor een populatie, of als individuen van één populatie de verschillende leefgebieden niet meer kunnen bereiken dan neemt de duurzaamheid van de populatie af. Een gevolg kan zijn dat er een verandering in de soortensamenstelling en het ecosysteem optreedt. Soorten zijn in verschillende mate gevoelig voor de versnippering van hun leefgebied. Het meest gevoelig zijn soorten met een gering verspreidingsvermogen, soorten die zich over de grond bewegen en soorten met een grote oppervlaktebehoefte. Versnippering door barrières zoals wegen en spoorlijnen leidt mogelijk ook tot sterfte van individuen en kan zo effect hebben op de populatiesamenstelling. Bij versnippering moet men altijd goed rekening houden met het schaalniveau van het populatienetwerk.

Analyse: De uitvoering van plannen vindt plaats binnen een geschatte afstand van 180 meter afstand van het Natura-2000 gebied, met daartussen de jachthaven en havengevonden bedrijfsactiviteiten. Er vinden geen werkzaamheden plaats binnen het Natura-2000 gebied. Er is aldus geen sprake van oppervlakteverlies of versnippering van de Biesbosch. Doordat er geen oppervlakte van het habitatrichtlijngebied en/of vogelrichtlijngebied verloren gaat, is verstoring door oppervlakteverlies of versnippering op voorhand voor de bouwfase en gebruiksfase uit te sluiten.

5.5.2 Verzuring en vermesting door N-depositie vanuit de lucht

Kenmerk: Verzuring van bodem of water is een gevolg van de uitstoot (emissie) van stikstof (stikstofoxide (NO_x), ammoniak (NH₃)). Deze verzurende stoffen komen via lucht of water in de grond terecht en leiden aldus tot het zuurder worden van het biotische milieu. De belangrijkste bronnen van verzurende stoffen zijn de landbouw, het verkeer en de industrie. Vermesting is in dit geval de 'verrijking' van ecosystemen door stikstofdepositie. Het gaat daarbij om aanvoer door de lucht (droge en natte neerslag van ammoniak en stikstofoxiden).

Interactie andere factoren: De effecten van verzurende stoffen zijn niet altijd te scheiden van die van vermestende stoffen, omdat een deel van de verzurende stoffen ook vermestend werkt (aanvoer van stikstof). Stoffen die leiden tot vermesting kunnen ook leiden tot verzuring. Vermesting (en verzuring) kunnen op hun beurt leiden tot verontreiniging van het oppervlakte- en grondwater.

Werking: Verzuring leidt tot een directe of indirecte afname van de buffercapaciteit (het neutralisatievermogen) van bodem of water. Op termijn resulteert dit proces in een daling van de zuurgraad. Hierdoor zullen voor verzuring gevoelige soorten verdwijnen, wat kan resulteren in een verandering van het habitatype en daarmee mogelijk het verdwijnen van typische (dier)soorten, zoals bijvoorbeeld amfibieën en reptielen die voor hun voortplanting afhankelijk zijn van waterlichamen. De groei in veel natuurlijke landecosystemen zoals bossen, vennen en heidevelden worden gelimiteerd door de beschikbaarheid van stikstof. Het gevolg

van stikstof depositie is dat deze extra stikstof extra groei geeft. Daarbij is de beschikbaarheid van stikstof bepalend voor de concurrentieverhoudingen tussen de plantensoorten. Als de stikstofdepositie boven een bepaald kritisch niveau komt, neemt een beperkt aantal plantensoorten sterk toe ten koste van andere plantensoorten. Dit heeft ook effect op de fauna doordat hierdoor verandering van het leefgebied optreden, waardoor een gebied ongeschikt wordt als bijvoorbeeld broed- of foerageergebied.

Analyse: Een stikstofberekening is opgesteld door gebruik te maken van de AERIUS Calculator 2024. Deze berekening is opgesteld en uitgewerkt door De Essentie en verwerkt in de rapportage 'Voortoets en stikstofberekening De Rietlanden, Drimmelen', met kenmerk DRRL/2024/VTsor/01, versie C1.0, d.d. 29-10-2024. Er zijn twee berekeningen uitgevoerd met de AERIUS calculator 2024 door De Essentie.:

- Één berekening van de bouwphase, met onderstaand het resultaat;

[CITAAT] *'De totale stikstofemissie in het maatgevende jaar bedraagt en 400,0 kg NOx/jr en 11,3 kg NH3/jr. Bijlage 2 bevat de AERIUS berekening voor het maatgevende jaar van de bouwphase, waarbij de vergelijking is gemaakt met de referentiesituatie (i.c. de gasstook in de beachclub). De bouwphase is voor het jaar 2027 berekend. De emissies.'* [EINDE CITAAT]

- Één berekening van de gebruiksfase, met onderstaand het resultaat;

[CITAAT] *'De gebruiksfase is voor het jaar 2030 berekend, zijnde het eerste jaar dat het plan volledig is gerealiseerd (en derhalve in gebruik is). De totale emissie van stikstof uit de gebruiksfase bedraagt 392,0 kg NOx/jr en 52,1 kg NH3/jr. De emissies leiden, afgezet tegen de referentiesituatie (zie paragraaf 3.1) tot een toename in stikstofdepositie op een gekarteerd oppervlak van 17,11 hectare stikstofgevoelig (naderend) overbelast habitat met als grootste toename 0,01 mol/ha/jr. Bijlage 3 bevat de berekening in AERIUS Calculator 2024 voor de gebruiksfase.'* [EINDE CITAAT]

Waar in bovenstaande citaten verwezen wordt naar een Bijlage, worden vanzelfsprekend de bijlagen bedoeld bij het rapport "Voortoets en stikstofberekening De Rietlanden Drimmelen, Inzicht in mogelijke effecten door stikstof", opgesteld door de Essentie, 29 oktober 2024. Dit zijn de AERIUS-uitvoeren.

De voorgenomen ontwikkeling veroorzaakt aldus een tijdelijke toename aan stikstofdepositie van maximaal 0,01 mol N/ha/jaar op stikstofgevoelige natuur binnen Natura 2000-gebied Biesbosch, en een permanente toename aan stikstofdepositie van maximaal 0,01 mol N/ha/jaar op stikstofgevoelige natuur binnen Natura 2000-gebieden Biesbosch.

Voor de habitattypen en/of leefgebieden van kwalificerende soorten waarvoor geldt dat de KDW wordt overschreden, is door Sweco onderzocht² of de berekende toename aan stikstofdepositie kan leiden tot een in ecologische zin aantoonbare aantasting van de kwaliteit- of oppervlakteverlies van het stikstofgevoelige areaal. Op basis van een gebiedsspecifieke analyse kan worden geconcludeerd dat de stikstoftoename ten gevolge van de voorgenomen ontwikkeling niet in de weg staat aan het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van stikstofgevoelige habitattypen en/of leefgebieden van kwalificerende soorten binnen de Biesbosch. Significante negatieve gevolgen door de toename aan stikstofdepositie ten gevolge van het voorgenomen plan zijn daarom, ook in cumulatie, uitgesloten. Een passende beoordeling is zodoende niet aan de orde.

² Zie het rapport "Ecologische beoordeling Rietlanden Drimmelen", opgesteld door Sweco, 31 oktober 2024.

5.5.3 Verontreiniging

Kenmerk: Er is sprake van verontreiniging als er verhoogde concentraties van stoffen in een gebied voorkomen, stoffen die onder natuurlijke omstandigheden niet of in zeer lage concentraties aanwezig zijn. Bij verontreiniging is sprake van een zeer brede groep van ecosysteem/gebiedsvreemde stoffen: organische verbindingen, zware metalen, schadelijke stoffen die ontstaan door verbranding of productieprocessen, straling (radioactief en niet radioactief), geneesmiddelen, endocrien werkende stoffen etc. Deze stoffen werken in op de bodem, grondwater, lucht.

Interactie andere factoren: Geen directe interactie met andere factoren. Wel kan verontreiniging als gevolg van andere factoren optreden.

Werking: Vrijwel alle soorten en habitattypen reageren op verontreiniging. De ecologische effecten uit zich in het verdwijnen van soorten en/of het beïnvloeden van gevoelige ecologische processen. Deze beïnvloeding kan direct plaatsvinden maar ook indirect via een opeenvolging van ecologische interacties. Bovendien kan verontreiniging zich pas vele jaren/decennia later manifesteren. De gevolgen van verontreiniging zijn divers en complex. In het algemeen kan gesteld worden dat aquatische habitattypen en soorten gevoeliger zijn dan terrestrische systemen. Ook geldt dat soorten in de top van de voedselpiramide, als gevolg van accumulatie, van verontreinigingen gevoeliger zijn. Echter, afhankelijk van de concentratie en duur van de verontreiniging zijn alle habitattypen en soorten gevoelig en kan verontreiniging leiden tot verandering van de soortensamenstelling.

Analyse: Alle aangewezen habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en broedvogels van het Natura-2000 gebied zijn gevoelig tot zeer gevoelig voor verontreiniging. De voorgenomen woningbouw zal niet leiden tot uitstoot van ecosysteem/gebiedsvreemde stoffen binnen het Natura-2000 gebied. De voorgenomen woningbouw leidt niet tot genoemde verontreinigingen zoals bij zware industrie het geval zou zijn. Tijdens de bouwfase zijn er mogelijkheden om tot afspraken te komen die lichte verontreinigingen voorkomen binnen de geschatte afstand van 180 meter van het Natura-2000 gebied. Er worden geen nadelige effecten verwacht op voor het Natura-2000 gebied aangewezen habitattypen en kensoorten als gevolg van verontreiniging door de voorgenomen plannen.

5.5.4 Verdroging

Kenmerk: Verdroging uit zich in lagere grondwaterstanden en/of afnemende kwel. De actuele grondwaterstand is zo lager dan de gewenste/benodigde grondwaterstand.

Interactie andere factoren: Verdroging kan tevens leiden tot verzilting. Door verdroging neemt ook de doorluchting van de bodem toe waardoor meer organisch materiaal wordt afgebroken. Op deze wijze leidt verdroging tevens tot vermesting. Er zijn ook gebieden waar verdroging kan optreden zonder dat de grondwaterstand in de ondiepe bodem daalt. Het gaat daarbij om gebieden waar van oudsher grondwater omhoogkomt. Dit water heet kwelwater. Kwelwater is water dat elders in de bodem is geïnfiltreerd en dat naar het laagste punt in het landschap stroomt. Kwelwater heeft dikwijls een bijzondere samenstelling: het is rijk aan ijzer en calcium, arm aan voedingsstoffen en niet zuur, maar gebufferd. Schade aan de natuur die veroorzaakt wordt door een afname of het verdwijnen van kwelwater en het vervangen van dit type water met gebiedsvreemd water, noemen we ook verdroging.

Werking: De verandering in grondwaterstand en soms ook kwaliteit van het grondwater leidt tot een verandering in de soortensamenstelling en op lange termijn van het habitattype.

Analyse: Bij de uitvoering van plannen kan lokaal een minimale verandering in de grondwaterstand en/of grondwaterkwaliteit optreden. Er vindt geen winning van grondwater plaats, polderpeilverlaging en ontwatering vinden evenmin plaats. Met de beoogde ontwikkeling blijft er voldoende ruimte voor infiltratie van hemelwater binnen het plangebied. Er wordt geen grond- of oppervlaktewater onttrokken tijdens de bouwfase of de bewoningsfase van de woningen. Om die reden kan met voldoende zekerheid worden gesteld dat de voorgenomen plannen geen invloed hebben op het grondwater van het Natura-2000 gebied. Daarom is op voorhand uit te sluiten dat de instandhoudingsdoelen van het Natura-2000 gebied ten aanzien van verdroging niet in het geding komen door de voorgenomen plannen. Dit geldt zowel voor de bouwfase als de gebruiksfase.

5.5.5 Verstoring door geluid en trillingen

Kenmerk: Verstoring door onnatuurlijke geluidsbronnen; permanent zoals geluid wegverkeer danwel tijdelijk zoals geluidsbelasting bij evenementen. Geluid is een hoorbare trilling, gekenmerkt door geluidsdruk en frequentie.

Er is sprake van trillingen in bodem en water als dergelijke trillingen door menselijke activiteiten veroorzaakt worden, zoals bij boren, heien, draaien van rotorbladen etc.

Interactie andere factoren: Treedt vaak samen met visuele verstoring op door bijv. vlieg- en autoverkeer, manifestaties etc. Verstoring door trillingen kan vooral samen optreden met verstoring door geluid.

Werking: Logischerwijs zijn alleen diersoorten gevoelig voor direct effecten van geluid. Geluid *sec* is een belangrijke factor in de verstoring van fauna. De verstoring door geluid wordt beïnvloed door het achtergrondgeluid en de duur, frequentie en sterkte van de geluidsbron zelf. Geluidsbelasting kan leiden tot stress en/of vluchtgedrag van individuen. Dit kan vervolgens weer leiden tot het verlaten van het leefgebied of bijvoorbeeld een afname van het reproductieproces. In bepaalde gevallen kan ook gewenning optreden, in het bijzonder bij continu geluid. Voor zeezoogdieren en vogels is in bepaalde gevallen deze dosis-effect relatie goed gekwantificeerd.

Trilling kan leiden tot verstoring van het natuurlijke gedrag van soorten. Individuele kunnen tijdelijk of permanent verdreven worden uit hun leefgebied. Over het daadwerkelijke effect van trilling is nog zeer weinig bekend. Naar het effect op zeezoogdieren is wel onderzoek verricht.

Analyse: Van de voor het Natura-2000 gebied aangewezen kensoorten zijn enkele soorten zeer gevoelig voor geluid en trillingen: dit zijn Bittervoorn, Grote modderkruiper en Kleine modderkruiper.

Gevoelig voor geluid zijn soorten als Bever, Blauwborst, Bruine kiekendief, Elft, Flint, Grote zilverreiger, Meervleermuis, Rivierdonderpad, Rivierprik, Roerdomp, Snor, Zalm en Zeeprik. De genoemde vogelsoorten zijn niet gevoelig voor trillingen, dit in tegenstelling tot de genoemde vissoorten, deze zijn gevoelig voor trillingen.

In de gebruiksfase wordt gezien de aard van de plannen geen toename geluid of trillingen verwacht ten opzichte van de huidige situatie. Zie rapportage Akoestisch onderzoek.

Tijdens de bouwfase kan een tijdelijke toename van geluid en trillingen worden veroorzaakt door de bouw-/sloopwerkzaamheden. Sloopwerkzaamheden betreffen alleen de beachclub. Deze werkzaamheden zijn geen werkzaamheden met een hoge geluidsbelasting. Andere werkzaamheden binnen het plangebied worden uitgevoerd met een telekraan, graafmachines, zandschepen en voertuigen. Deze machines hebben een vergelijkbare geluidsbelasting als landbouwvoertuigen welke worden ingezet bij beheerwerk en landbouw in de omgeving van het plangebied. Er vinden reeds voertuigbewegingen plaats over de Marinaweg naar de jachthavens en naar de bedrijven die liggen tussen het plangebied en het natura-2000 gebied. Er vinden eveneens reeds havengebonden werkzaamheden plaats in de tussengelegen jachthaven, zoals vervaardiging van en onderhoud aan boten [tot milieucategorie 3.2. is toegestaan]. Met regelmaat zijn er ook evenementen met veel muziek georganiseerd binnen en buiten bij de beachclub binnen het plangebied. Voor de soorten in de Amer/Biesbosch is dan al een zekere mate van gewenning aan de geluiden afkomstig uit de jachthaven.

De geluiden veroorzaakt door de aanlegwerkzaamheden zijn vergelijkbaar met geluidsbelasting waarvan reeds sprake is in de omgeving. Er worden geen zeer luidruchtige werkzaamheden uitgevoerd (sloopwerkzaamheden betreffen alleen de beachclub). De werkzaamheden die nodig vinden gespreid plaats, zijn van tijdelijke aard én zullen plaatsvinden op een geschatte afstand van 180 meter met een drukbevaren rivier tussen het plangebied en het Natura-2000. Hiermee kan met voldoende zekerheid worden gesteld dat geluiden en trillingen door de voorgenomen werkzaamheden niet zullen leiden tot nadelige effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de aangewezen broedvogels en vissen.

5.5.6 Verstoring door licht

Kenmerk: Verstoring door kunstmatige lichtbronnen, zoals licht uit woonwijken en industrieterreinen, glastuinbouw etc.

Interactie andere factoren: Onbekend.

Werking: Kunstmatige verlichting van de nachtelijke omgeving kan tot verstoring van het normale gedrag van soorten leiden. Naar mogelijke effecten is nog vrij weinig onderzoek gedaan. Veel kennis gaat daarom nog niet verder dan het kwalitatief signaleren van risico's. Met name schemer- en nachttactieve dieren kunnen last hebben van verstoring door licht, doordat zij juist aangetrokken worden of verdreven door de lichtbron. Hierdoor raakt bijvoorbeeld hun ritme ontregeld of verlichte delen van het leefgebied worden vermeden.

Analyse: De meeste kensoorten voor het Natura-2000 gebied Biesbosch zijn gevoelig voor licht. De Meervleermuis is zelfs zeer gevoelig voor lichtverstoring.

De afstand van het plangebied tot het Natura-2000 gebied, de tussenliggende bebouwing, jachthaven, struweel en rivier de Bergse Maas wordt bij realisatie van het plangebied geen nadelig effect verwacht op de instandhoudingsdoelstellingen. Er vindt namelijk al lichtverstoring plaats vanuit de tussengelegen jachthaven. Er is in de voorgenomen plannen geen plan om sterke lichtbronnen richting het Natura-2000 gebied te laten stralen zoals bij sportvelden. Verder worden er geen lichtbronnen geplaatst direct naast het Natura-2000 gebied die rechtstreeks uitstralen. In de bouwfase wordt geadviseerd om lichtverstoring te voorkomen door bij daglicht te werken, daarmee is het geheel aannemelijk dat lichtverstoring niet plaatsvindt. Is dit niet mogelijk dan

moeten de gebruikte lichtbronnen bij de bouw worden gericht met behulp van afschermende armaturen die het licht alleen daar richten waar het nodig is en geen restlicht veroorzaken.

In de gebruiksfase wordt uitstraling van verlichting deels geblokkeerd door de aanwezigheid van woningen en eventueel groen. Deels ook door de bebouwing tussen het plangebied en het Natura-2000 gebied. Er is sprake van verlichting in openbare ruimte rondom het plangebied, deze is ook in de huidige situatie reeds aanwezig. Uitstralende lichtbundels en daarmee verstoring door verlichting kan worden voorkomen door speciale armaturen te gebruiken waarmee de eventuele lichtverstoring ten aanzien van het Natura-2000 gebied kan worden voorkomen. Straatverlichting met een bewegingssensor of tijd klok kan ook bijdragen aan het verminderen van verstoring door verlichting. Deze maatregelen dienen in de voorschriften voor gebiedsontwikkeling opgenomen te worden.

Omdat het Natura-2000 gebied Biesbosch instandhoudingsdoelstellingen heeft voor kensoort Meervleermuis is het plangebied onderzocht op aanwezigheid van Meervleermuis. Meervleermuis komt gedurende de periode mei t/m augustus niet voor binnen of nabij het plangebied, echter Meervleermuis kent een voorjaars- en najaarsmigratie en is daarbij waargenomen boven de bloemdijk van het NNB en passerend waargenomen nabij het plangebied (Resultaten aanvullende onderzoeken beschermde soorten Wet natuurbescherming Rietlanden I t/m IV te Drimmelen, VBW 2023-110, d.d. 10 oktober 2023). Om Meervleermuis niet te verstoren vraagt dit binnen het plangebied aanpassingen in de vorm van passende maatregelen. Deze maatregelen worden gevonden door bovenstaande maatregelen toe te passen maar ook de woningen die aan het water worden gebouwd, vleermuisvriendelijke buitenverlichting te geven. Dit kan in een specifieke kleur, bijvoorbeeld amber.

Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de voor het Natura-2000 gebied aangewezen soorten als gevolg van licht in zowel de bouwfase als de gebruiksfase worden niet verwacht.

5.5.7 Optische verstoring

Kenmerk: Optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem.

Interactie andere factoren: Treedt vaak samen op met verstoring door geluid (in geval van recreatie) of trilling en licht (in geval van voertuigen, schepen).

Werking: Optische verstoring leidt vooral tot vluchtgedrag van dieren. De soort reageert bijvoorbeeld op beweging omdat een potentiële vijand wordt verwacht. Andersom kan optische verstoring juist ook het uitzicht van soorten beperken waardoor zij potentiële vijanden niet zien naderen. De daadwerkelijke effecten zijn zeer soortspecifiek en hangen van de schuwheid van de soort en de mate waarin gewinning optreedt. Bovendien kunnen de effecten afhankelijk zijn van de periode van de levenscyclus van de soort: in de broedtijd zijn soorten over het algemeen schuwer en dus gevoeliger voor optische verstoring.

Analyse: Van de kensoorten Natura-2000 gebied zijn de Roerdomp en Aalscholver voor de storingsfactor optische verstoring gevoelig, ook vissoorten als Bittervoorn, Grote modderkruiper, Kleine modderkruiper, Meervleermuis zijn gevoelig voor de storingsfactor optische verstoring.

In de plannen binnen het plangebied zijn 211 woningen voorzien en 1 hotel. Deze worden

gebouwd op opgehoogde grond die in de huidige situatie 3,3 meter boven NAP uitsteekt en daarbovenop komt een verhoging van 0,6 meter om de woonsituatie ter plaatse veilig te maken ten aanzien van waterstijgingen in de rivier de Bergse maas. Het plangebied ligt achter reeds bestaande hoge bebouwing van het bedrijventerrein bij de jachthaven van Drimmelen en de Bergse maas, waarmee vanaf het Natura-2000 gebied Biesbosch het plangebied volledig uit het zicht ligt. Gezien de huidige mate van optische verstoring vanwege de jachthaven, is er sprake van gewinning ten aanzien van menselijke bedrijvigheid en de reeds aanwezige bebouwing en activiteiten worden geen nadelige effecten verwacht ten aanzien van de instandhoudingsdoelen van de aangewezen kensoorten voor het Natura-2000 gebied Biesbosch ten aanzien van de storingsfactor 'optische verstoring'.

Tijdens de bouwfase is sprake van het toepassen van een telescoopkraan deze zal tijdelijk worden ingezet en als preventieve maatregelen dient buiten het broedseizoen te worden gewerkt met de telescoopkraan. Daarmee is het redelijkerwijs uit te sluiten dat de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van genoemde soorten negatief effect ondergaan van de verstoring factor optische verstoring.

Het is niet uitgesloten dat de bouw van 211 woningen en 1 hotel een toename van recreatie tot gevolg heeft met mogelijke optische verstoring voor het Natura-2000 gebied als gevolg. Gezien de hoeveelheid recreatie waarvan in de huidige situatie reeds sprake is en de evenementen die in de huidige situatie reeds worden georganiseerd; is reeds sprake van gewinning.

5.5.8 Verstoring door mechanische effecten

Kenmerk: Onder mechanische effecten vallen verstoring door betreding, golfslag, luchtwervelingen etc. die optreden ten gevolge van menselijke activiteiten. De oorzaken en gevolgen zijn bij deze storende factor zeer divers.

Interactie andere factoren: Verstoring kan samenvallen met verstoring door geluid, licht en trilling.

Werking: Deze storende factor kan leiden tot een verandering van het habitatype en/of verstoring of het doden van fauna-individuen. Bij habitattypen treedt de verstoring of verandering vaak op ten gevolge van recreatie of bijvoorbeeld militaire activiteiten. Het effect is zeer afhankelijk van de kwetsbaarheid (gevoeligheid) van het habitatype. Waterrecreatie en scheepvaart leiden tot golfslag, hetgeen effect kan hebben op de oeverbegroeiing en waterfauna. Luchtwervelingen van bijvoorbeeld windmolens kunnen leiden tot vogelsterfte.

Analyse: Van verstoring door mechanische effecten (betreding, luchtwervelingen) is geen sprake doordat de plannen niet zullen leiden tot extra betreding of luchtwervelingen in het Natura-2000 gebied.

Van verstoring door mechanische effecten is echter wel in beperkte mate sprake, doordat de plannen kunnen leiden tot extra golfslag in Amer en Amertak. In de bouwfase wordt 200.000 m³ bouwgrond aangevoerd door zandschepen. Naar verwachting betreffen het 300 scheepvaartbewegingen. De Amer en Amertak zijn echter drukbevaren hoofdwatergangen met circa 80.000 tot 100.000 scheepvaartpassages (beroeps- en recreatievaart) per jaar [BRON: RIJKS WATERSTAAT 2008]. Het aantal extra scheepvaartbewegingen door aanvoer van bouwgrond betreft dus minder dan 1% ten opzichte van het reguliere aantal scheepvaartbewegingen in Amer en Amertak.

Het lossen wordt buiten het zicht van het Natura-2000 gebied uitgevoerd met behulp van een

graafmachine en zo ook wordt de bouwgrond verspreidt over het plangebied. Dit werk wordt over meerdere jaren ingepland. Nadelige effecten voor kensoorten van het Natura-2000 gebied en habitattypen worden in de bouwfase niet verwacht, anders dan in de huidige situatie.

Het is niet uitgesloten dat de bouw van 211 woningen en 1 hotel een toename van recreatie tot gevolg heeft met mogelijke optische verstoring voor het Natura-2000 gebied als gevolg. Gezien de bestaande hoeveelheid recreatie (jachthaven met pleziervaart) en evenementen is reeds sprake van gewinning bij soorten.

5.5.9 Verandering in populatiedynamiek

Kenmerk: De storende factor verandering in populatiedynamiek treedt op indien er een direct effect is van een activiteit op de populatie-opbouw en/of populatiegrootte. Er wordt hier vooral bedoeld of de situatie wanneer er sprake van sterfte van individuen door wegverkeer, windmolens, of door jacht of visserij.

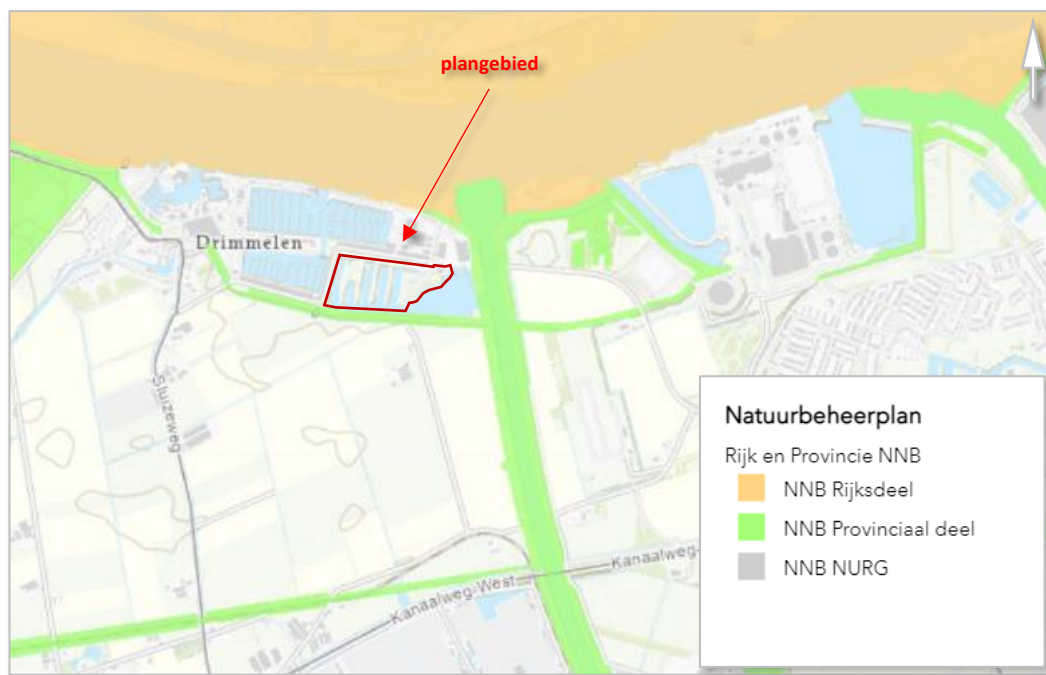
Interactie andere factoren: Veel storende factoren leiden op hun beurt – dus indirect – tot een verandering in populatiedynamiek. Deze storende factor zit namelijk aan het einde van de effectketen.

Werking: Bewuste, menselijke ingrepen op populatieniveau kunnen leiden tot directe problemen en problemen in de toekomst. Een verandering in populatieomvang is een direct effect. Een verandering in populatie-opbouw (verandering van de verhouding sterfte-reproductie) leidt in de toekomst tot effecten. Zowel minder organismen (een kleinere populatie) en zeker een verandering in samenstelling van de populatie (bijv. meer oude dieren) kunnen leiden tot een verandering in de geboorte/sterfte ratio. En daarmee kan er iets veranderen in de populatiedynamiek (het gedrag in de tijd). Dit kan uiteindelijk leiden tot het (tijdelijk) verdwijnen van soorten, waardoor het evenwicht van het ecosysteem verschuift. De gevoeligheid is sterk afhankelijk van diverse populatiekenmerken zoals de generatietijd van een soort en de huidige grootte van populaties. Vooralsnog zijn alle soorten als ‘gevoelig’ gescoord.

Analyse: Van verandering in populatiedynamiek is er geen sprake doordat het plangebied deels reeds in gebruik is voor recreatieve gebruiksdoeleinden (beachclub) en deels al beheerd wordt door toepassen maaibeheer (NB. de beachclub en campingterrein is in 2024 gesloten er vinden geen activiteiten meer plaats). Daarnaast is het plangebied van het Natura-2000 gebied De Biesbosch gescheiden door tussenliggende jachthaven en bedrijventerrein, met de daarbij verbonden menselijke activiteiten, verlichting en geluidsintensiteit. De afname van het areaal oppervlaktewater binnen het plangebied is dermate beperkt dat er redelijkerwijs geen effecten op populaties aquatische fauna (incl. populaties watervogels) te verwachten valt. Enige verandering in populatiedynamiek valt bij verwezenlijking van de plannen redelijkerwijs niet te verwachten.

6 Natuurnetwerk Brabant

Naast door het Rijk aangewezen natuurgebieden die onder de Natura-2000-richtlijnen vallen zijn er gebieden in Nederland aangeduid als Natuurnetwerk Nederland (NNN), bestaande uit natuurgebieden en ecologische verbinding zones. De Provincie is voor deze gebieden het bevoegd gezag. Het is een netwerk van deels bestaande en deels nieuwe natuurgebieden die door ecologische verbinding zones met elkaar verbonden zijn en daarmee de biodiversiteit van soorten en uitwisseling van genen mogelijk maakt ter ondersteuning van een veerkrachtige natuur.

Kaart 10: Natuurnetwerk Brabant
(het rode kader betreft het plangebied).

Het Natuur Network Brabant (NNB) is een samenhangend netwerk van natuurgebieden en landbouwgebieden met natuurwaarden van (inter-)nationaal belang, zoals de bossen, de heide en vennen, de stuifduinen, de schraalgraslanden, de rivieren en beken. Het doel van het NNB-beleid is het veiligstellen van ecosystemen en het realiseren van leefgebieden met goede condities voor de biodiversiteit. Deze leefgebieden zijn belangrijk voor dier- en plantensoorten.

[BRON: OMGEVINGSVERORDENING PARAGRAAF 5.2.5 NATUURNETWERK BRABANT]

Het Natuurnetwerk Brabant nabij het plangebied valt binnen het Provinciale deel. Daarmee is de Provincie Noord-Brabant verantwoordelijk voor het beheer en bescherming van het Natuurnetwerk. Het beheer en de bescherming van het NNB ligt vast in de Provinciale verordening en het beheer is nader uitgewerkt in de Natuurbeheerplannen. Het NNB is ingedeeld naar beheertypen. Het beheer dat de samenstelling van het NNB moet waarborgen ligt vast in beheer codes met een aanduiding van natuurtype. De natuurbeheerplannen hebben geen bindende werking, dat wil zeggen dat het natuurbeheerplan indicatief is, waarvan bij voortschrijdende inzichten van kan worden afgeweken.

Het Natuurnetwerk Brabant stelt dat de ecologische waarden en kenmerken binnen het natuurnetwerk behouden moeten blijven en hersteld worden waar mogelijk (artikel 3.15 Interim omgevingsverordening Noord-Brabant). Ook dient voorkomen dan wel beperkt te worden dat

de plannen negatieve effecten in de vorm van geluid, licht of betreding tot gevolg hebben, waarmee de kwaliteit van het NNB negatief wordt beïnvloed (artikel 3.16 Interim omgevingsverordening Noord-Brabant). Naast het beperken van het negatief effect dient bij plannen nabij of binnen het NNB in bijna alle gevallen compensatie te worden toegepast, welke compensatie nodig is, wordt per project vastgesteld (artikel 3.22 Interim omgevingsverordening Noord-Brabant).

6.1 Gebiedsbeschrijving

6.1.1 Huidig gebruik

Op dit ogenblik bestaat het plangebied uit landtongen van klei en zand begroeid met riet en gras aan water, open terrein met verharding voor een groot parkeerterrein, een camping met enkele knotwilgen, een beachclub en strand met zwemgelegenheid aan een zoetwaterplas. De planlocatie is in eerste instantie ontworpen voor het bouwen van boothuizen ten behoeve van booteigenaren van de nabij liggende jachthaven. Nabij het plangebied ligt Natuurnetwerk Brabant.

6.1.2 Toekomstig gebruik

Binnen het plangebied worden 211 woningen ontwikkeld en 1 hotel met 80 kamers.

6.1.3 Onderzoeksmethodiek

Overzicht van Nationale, Regionale en Lokale natuurwetgeving

6.1.4 Nee, tenzij toets Natuurnetwerk Brabant

De opbouw van de nee-tenzij toets is als volgt ingedeeld:

- Inleiding
- Natuurdoelen en natuurkwaliteit
- Geomorfologische processen en bodemkwaliteit
- Waterhuishouding en waterkwaliteit
- Rust en Stille
- Donkerte en openheid
- Landschapsstructuur
- Belevingswaarde
- Conclusie en advies

6.2 Onderzoeksmethodiek

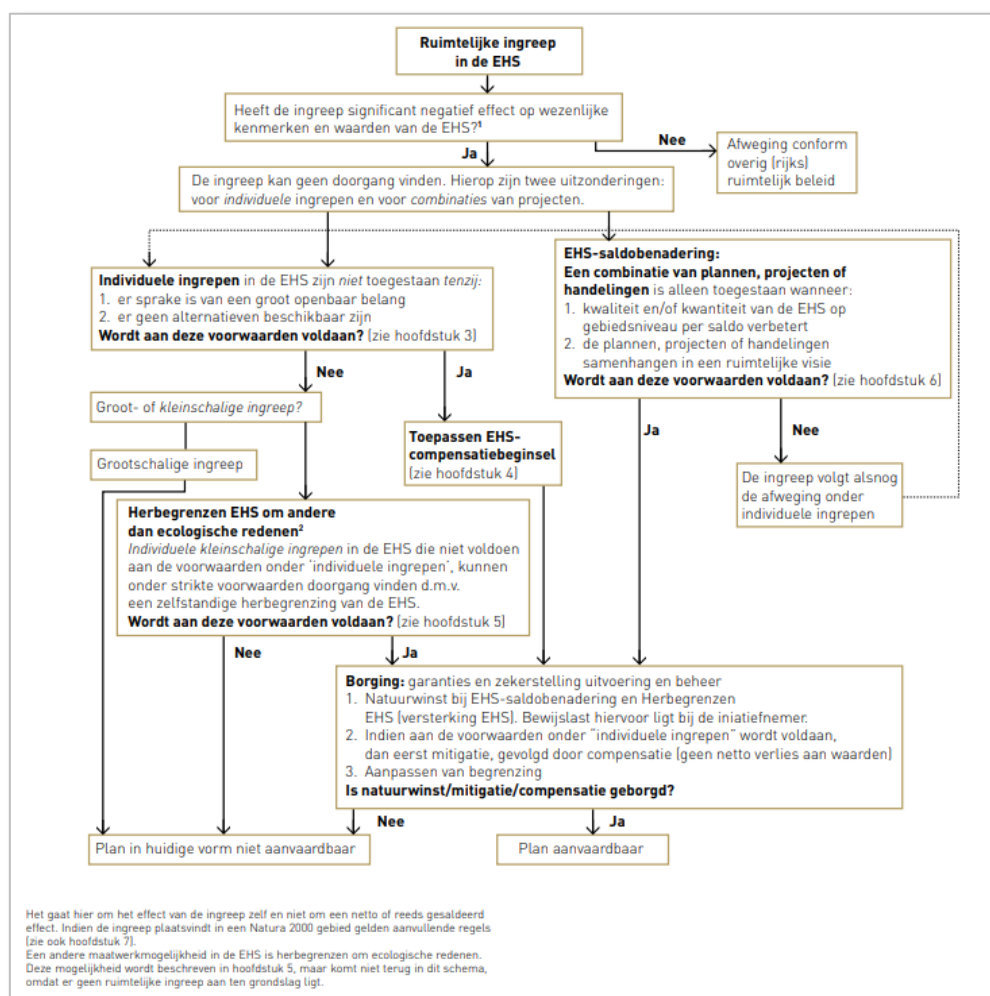
Het effectonderzoek ten aanzien van deze Nee-tenzij toets is uitgevoerd door het brengen van twee locatieonderzoeken ter plaatse en een bureauonderzoek naar de mogelijke effecten op het natuurnetwerk. De (mogelijke) effecten van de planvorming op het Natuurnetwerk Brabant zijn in kaart gebracht en in deze rapportage wordt hier nader advies gegeven hoe de (eventuele) negatieve effecten kunnen worden voorkomen.

Tijdens de veldonderzoeken zijn het plangebied en de direct omliggende omgeving onderzocht en daarmee ook het Natuurnetwerk Brabant. Het eerste veldonderzoek is afgelegd op 12 april 2022, het tweede veldonderzoek is afgelegd op 30 april 2024. Op 28 oktober 2024 is het gehele plangebied voor de derde maal onderzocht. Tijdens deze veldonderzoeken zijn de natuurwaarden van het nabije Natuurnetwerk Brabant en de directe omgeving bepaald.

De ecologische kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Brabant bestaan uit een zevental aspecten (woordenlijst Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant 2023) welke worden uitgewerkt in deze toetsing:

- Natuurdoelen en natuurkwaliteit
- Geomorfologische processen en bodemkwaliteit
- Waterhuishouding en waterkwaliteit
- Rust en Stilte
- Donkerte en openheid
- Landschapsstructuur
- Belevingswaarde

Aan de hand van bovenstaande aspecten worden de huidige waarden en kenmerken vergeleken met de historische en toekomstige natuurwaarden en kenmerken van het Natuurnetwerk Brabant, Provinciaal deel (voormalig EHS). In stroomschema (Tabel 7) wordt het beschermingsregiem weergegeven die geldt voor het Natuurnetwerk Brabant. Het bureauonderzoek baseert zich op beleid van de Provincie Noord-Brabant en de resultaten van de veldonderzoeken ter plaatse waarbij bovenstaande 7 aspecten worden meegenomen. Voor dit initiatief is slechts een “Afweging conform overig (rijks) ruimtelijk beleid” nodig.

Tabel 7: Stroomschema Natuurnetwerk Brabant.
[BRON: SPELREGELS EHS, RIJK EN PROVINCIES]

6.3 Wet en regelgeving voor planvorming binnen of nabij Natuurnetwerk Brabant.

6.3.1 Nationale natuurwetgeving

In dit hoofdstuk wordt de Nationale natuurwetgeving die betrekking heeft op de planvorming kort uitgewerkt. Dit hoofdstuk zoekt niet nader in op het plangebied in het bijzonder maar omschrijft de Nationale natuurwetgeving in relatie tot het Natuurnetwerk Nederland en daarmee het Natuurnetwerk Brabant in het bijzonder.

6.3.2 Nationale natuurwetgeving –Natuurnetwerk Nederland (NNN):

- Het Natuurnetwerk Nederland is een samenhangend netwerk van groene schakels tussen natuurgebieden of nog te ontwikkelen natuurgebieden
- Het doel van het Natuurnetwerk Nederland is het veilig stellen van leef- en groeigebieden voor planten en dieren en daarbij leefgebied realiseren van goede kwaliteit en voldoende grootte
- Zodat de biodiversiteit van planten en dieren door middel van genetische uitwisseling en/of migratie wordt verzekerd oftewel versterkt
- Het verbindende element en de samenhang met ander Natuurnetwerk Nederland van vergelijkbare beheertypen of ondersteunende beheertypen staat hiermee voorop, dit om de mogelijkheid open te houden voor dieren om bij klimaatverandering gebruik te kunnen maken van ander geschikt leefgebied
- Om tot een goed dekkend netwerk van het Natuurnetwerk Nederland te komen wordt door Provincie Noord-Brabant invulling gegeven aan dit beleid. De Provincie Noord-Brabant vult het Natuurnetwerk Nederland aan met het Natuurnetwerk Brabant en vertaalt de visie en het beleid van het Rijk en Provincie in de interim omgevingsverordening.

Bij ruimtelijke ingrepen met een Nationaal belang is het Rijk bevoegd gezag, in alle overige situaties zal de Provincie het bevoegd gezag zijn voor toetsing van plannen met gevolgen voor Natuurnetwerk Nederland/ Natuurnetwerk Brabant.

Ligt een plangebied binnen of nabij het Natuurnetwerk Nederland/ Natuurnetwerk Brabant dan moet worden onderzocht of een negatief effect op het natuurnetwerk te verwachten valt.

Het natuurnetwerk bestaat uit een netwerk van bestaande en nieuw te ontwikkelen natuur, daar waar mogelijk verbonden met ecologische verbindingzones.

Het Natuurnetwerk bestaat uit:

- Kerngebieden (nationale parken, natuurterreinen, landgoederen, bossen, grote wateren en waardevolle agrarische cultuurlandschappen min. 250 hectare groot)
- Natuurontwikkelingsgebieden (gebieden met potentiële mogelijkheden ontwikkelen van natuurwaarden van nationale en/of internationale betekenis)
- Verbindingszones (gebieden die kern- en natuurontwikkeling met elkaar verbinden)

In de Wet natuurbescherming conform artikel 1.12 dragen Gedeputeerde Staten in de Provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk 'Natuurnetwerk Nederland' wat een belangrijk onderdeel van het natuurbeleid vormt.

De Provincies zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van dit natuurbeleid en het verder ontwikkelen en beheren van de natuurnetwerken. Een ander wordt nader uitgewerkt in de Provinciale visies en verordeningen.

Door planvorming binnen of nabij het natuurnetwerk kunnen wezenlijke kenmerken en waarden of omgevingscondities veranderen ten aanzien van de oorspronkelijke situatie. Of deze wezenlijke kenmerken en waarden of omgevingscondities negatieve verandering tot gevolg hebben, moet met behulp van een nee, tenzij toets nader worden onderzocht. Namelijk ingrepen met een groot negatief effect op de natuur worden niet toegestaan in het bestemmingplan. Bij een groot openbaar belang én geen andere mogelijke alternatieven dan natuur, wordt de uitkomst van de nee- tenzij toetsing aangevuld met het compensatiebeginsel.

6.4 Nee-tenzij toets Natuurnetwerk Brabant

In dit hoofdstuk wordt de planvorming binnen het gebied getoetst aan de omliggende / nabije beschermde gebieden.

Met de in dit hoofdstuk uitgewerkt nee-tenzij toets worden (significant negatieve) effecten op het nabij aanwezige Natuurnetwerk Brabant onderzocht.

6.4.1 Inleiding

In de provinciale verordening van Noord-Brabant wordt een ruimtelijke ingreep, zoals die binnen het plangebied wordt ontwikkeld, met significant negatief effect op de wezenlijke waarden en kenmerken van het Natuurnetwerk Brabant niet toegestaan. De initiatiefnemer dient te onderzoeken of de planvorming binnen het plangebied effect zal hebben op het nabije Natuurnetwerk Brabant met behulp van een nee-tenzij toets.

De nee-tenzij toets is opgezet om te toetsen of er significant negatieve effecten optreden bij de planvorming en welke maatregelen dan dienen te worden uitgevoerd om deze te verminderen of te voorkomen. In de interim omgevingsverordening Noord-Brabant 2023 zijn de vereisten waaraan getoetst wordt nader benoemd.

De planvorming wordt getoetst aan de natuurwaarden met de randvoorwaarden zoals deze worden genoemd in hoofdstuk 3 'Onderzoeksmethodiek' van deze rapportage voor de wezenlijke waarden en kenmerken.

Na de toetsing zijn de volgende uitkomsten mogelijk:

- 1) Er is significant negatief effect op één of meerdere toetsingscriteria = aantasting
- 2) Er is geen significant negatief effect ook niet bij alle toetsingscriteria gezamenlijk bezien
- 3) Er is cumulatief effect met een significant negatieve uitkomst bij alle toetsingscriteria gezamenlijk bezien, waarbij de toetsingscriteria afzonderlijk geen significant negatieve uitkomsten hebben = aantasting.

Voor de toetsing is gebruik gemaakt van de volgende hulpmiddelen: de natuurwaarden met de randvoorwaarden zoals deze worden genoemd in hoofdstuk 3 'Onderzoeksmethodiek' van deze rapportage, interim omgevingsvergunning en open data beschikbaar gesteld door de Provincie Noord-Brabant. Voor een gedetailleerde bronvermelding zie achterin deze rapportage.

6.4.2 Uitgangspunt

De planlocatie ligt nabij het Natuurnetwerk Brabant. Er zal voor de ophoging van het plangebied tijdelijk gebruik gemaakt worden van de Amer en de Amertak.

De historische kaart (Kaart 11) toont vanaf 1800 het plangebied in drassig akkerland buiten de winterdijk genaamd Standhazense dijk. Kleine verkavelde akkers achter de zomerdijk van rivier de Amer met enkele getijdegeulen. De Polder van de Moer ligt iets naar achteren, daar zal later het plangebied worden vormgegeven. Van 1969 ontstaat er welvaart en groei in het gebied en wordt met de ontwikkeling van de haven van Drimmelen aanvullend in oostelijke richting een jachthaven ontwikkeld. De groei van de naburige Gemeente Drimmelen en de uitbreiding van wat later de Amercentrale zal worden zijn goed zichtbaar op de historische kaart (Kaart 12). Op dit moment is de Polder van de Moer ongewijzigd en blijven er nog enkele akkers aan de oostelijke zijde van de jachthaven bestaan.

[illegible]

46 van 82

De Standhazensedijk en de Amertak zijn aangeduid als Natuurnetwerk Brabant. De buitengaats aanwezige drassige gras-, riet- en wilgenruigten (gemaaide rietland) behoren ook tot het Natuurnetwerk Brabant.

Het Natuurnetwerk Brabant in de vorm van de Standhazensedijk kan ruimte bieden voor beschermde flora, grondbroedende vogels en grondgebonden zoogdieren als marters en muizen. Voor vleermuizen kan de Standhazensedijk als landschapselement dienst doen als vlieg- en foerageerroute. Voor roofvogels kan het incidenteel jachtgebied bieden, door de aanwezigheid van akkerland ten zuiden van de Standhazensedijk met boerderijen kan de Standhazensedijk incidenteel jachtgebied vormen voor diverse soorten uilen.

De Ecologische Verbindingszone die de Amertak vormt kan voor vleermuizen migratieroute bieden en voor roofvogels broedgelegenheid door de aanwezigheid van hoge opgaande Italiaanse Populieren die het kanaal aan de oostzijde windluwte bieden. Het buitengaats gelegen Natuurnetwerk Brabant kan voor vogels broedgelegenheid bieden.

Het water binnen het plangebied en rondom het plangebied vormt geschikt habitat voor algemene vissoorten en jonge vis een veilige plaats (door het ondiepe snel warmende water) en in mindere mate voor amfibieën. Voor bechermdede onderwatervegetatie is het water binnen het plangebied niet diep genoeg.

Vrijgestelde soorten bij ruimtelijke ordeningsprojecten zoals Haas, Konijn, Egel, Vos kunnen schuilgelegenheid vinden op de Standhazense dijk in de daar aanwezige grasvegetaties.

Daarnaast biedt de vegetatie op de Standhazensedijk in mindere mate / suboptimaal habitat voor algemene dagvlinders en andere ongewervelden.

Tijdens de uitwerking van de plannen binnen het plangebied zal de Standhazensedijk ongemoeid worden gelaten. Daarmee blijven de huidige natuurwaarden ongewijzigd. Er is bij het Natuurnetwerk Brabant sprake van een externe werking, deze externe werking betreft de zoomranden van het Natuurnetwerk. De zomen van het plangebied en de Standhazensedijk raken elkaar waarmee moet worden aangetoond dat de natuurwaarden van de Standhazensedijk geen significant negatief effect zullen ondergaan bij de uitvoering en na verwezenlijking van de plannen. Deze externe effecten worden in deze rapportage nader uitgewerkt.

6.5.1 Areaal

Het plangebied ligt niet binnen het Natuurnetwerk Brabant. Het plangebied zoomt wel aan het Natuurnetwerk Brabant. Zie Kaart 15. Het rode kader betreft het Natuurnetwerk Brabant en in het gele kader ligt het plangebied. Het Natuurnetwerk Brabant binnen het rode kader is de Standhazensedijk. De dijk wordt in de beheerplannen van de Provincie ingedeeld in beheertype N12.01: Bloemdijk. Door de plannen zal geen areaal oftewel oppervlakte verlies van het Natuurnetwerk Brabant in de vorm van beheertype N12.01 Bloemdijk verloren gaan.

Kaart 15: Binnen het gele kader ligt het plangebied met een situatieschets van de plannen ingetekend. Het rode kader is het direct nabij het plangebied aankomende Natuurnetwerk Brabant: de Standhazensedijk.

6.5.2 Samenhang

Het plangebied ligt niet binnen het Natuurnetwerk Brabant. Het plangebied zoomt wel aan het Natuurnetwerk Brabant. Zie Kaart 15. Het rode kader betreft het Natuurnetwerk Brabant en in het gele kader ligt het plangebied. Het Natuurnetwerk Brabant binnen het rode kader is de Standhazensedijk. De dijk wordt in de beheerplannen van de Provincie ingedeeld in beheertype N12.01: Bloemdijk.

Door de planvorming binnen het plangebied zal de samenhang van de Standhazensedijk niet veranderen ten aanzien van (ondersteunende) verbindingen met aanliggend of verder weggelegen Natuurnetwerk Brabant of wordt de verbinding met en naar de ecologische verbindingszone verstoord of zelfs doorbroken, dit is niet het geval.

6.5.3 Kwaliteit

De kwaliteit van het Natuurnetwerk Brabant wordt bepaald door het voorkomen van kwalificerende soorten. Deze kwalificerende soorten worden per natuurbeheertype benoemd. [BRON: BIJ12.NL/NATUUR EN LANDSCHAP]. Voor het natuurbeheertype zijn de kwalificerende soorten: planten en dagvlinders.

Tot tweemaal toe is het Natuurnetwerk Brabant onderzocht op kwalificerende soorten, waarbij kwalificerende soorten niet werden aangetroffen. De vegetatie op de Standhazensedijk bestaat uit Glanshavervegetatie met afwisseling van vegetaties met Rietzwenkgras. Enige variatie in vegetatiestructuur ontbreekt. Het aandeel dicotylen bedraagt wel meer dan 20%, maar bestaat voornamelijk uit algemene graslandsoorten als Kruipende boterbloem, Scherpe boterbloem, Witte klaver, Rode klaver, Smalle weegbree, etc. Beide inventarisaties kwalificeerde het Natuurnetwerk Brabant als 'laag'. Bij de laatste inventarisatieronden werd geconstateerd dat dijkverbeteringswerken uitgevoerd werden, waarbij de inventarisatie mogelijk een verstoord beeld gaf (graafwerkzaamheden, rijplaten, aangevoerde klei, plaatselijk pioniervegetatie, etc.

Ook de huidige gebruiksfunctie van de dijk is onderzocht: door de aanwezigheid van een wandel- en fietspad op de dijk, er wordt op de dijk intensief gerecreerd, daarbij worden honden vaak losgelaten op het dijktracé binnen het Natuurnetwerk Brabant waardoor betreding, verstoring van vegetatie en bemesting optreedt.

6.5.4 Conclusie

Er treedt bij de planuitvoering geen areaalverlies plaats binnen het Natuurnetwerk Brabant. Er vindt geen verlies van samenhang plaats en er treedt geen wijziging op in de kwaliteit van het Natuurnetwerk Brabant op de Standhazensedijk.

6.5.5 Ecologische verbindingszone Amertak

De Amertak is een waterweg van ong. 30 km lang en kent een maximale diepte van ca -4 m NAP. De Amertak verbindt het Wilhelminakanaal met het Markkanaal. Deze vaarroute wordt gebruikt door beroepsvaart in de vorm van containerschepen in de richting van Oosterhout, Tilburg en Helmond. De Amertak wordt intensief bevaren (zie voor concretere cijfers in hoofdstuk 5 van deze rapportage).

Tijdens de bouwfase binnen het plangebied worden vrachtschepen met zand /grond via de Amertak naar het plangebied vervoerd.

6.5.6 Conclusie

Er treedt bij het gebruiken van de Amertak door het werkverkeer geen wijziging in areaal, samenhang of kwaliteit op van de ecologische verbindingszone of de langs weersijden van de Amertak aanwezige Natuurnetwerk Brabant.

6.6 Geomorfologische processen en bodemkwaliteit

Het plangebied ligt geomorfologisch gezien in marien gebied, dit zijn landvormen die zijn ontstaan door erosie of afzetting van materiaal door zeewater. De afzettingen behoren geologisch gezien tot verschillende geologische formaties waarbij de formatie van Boxtel een bekende is. Het plangebied ligt niet binnen aardkundig beschermd gebied, maar ligt daar in het westen wel zeer nabij. Het aardkundig beschermde gebied aan de westzijde bestaat uit de Peelrandbreukenstelsel, deze ligt onder de reeds bestaande jachthaven aan de westzijde van het

plangebied. (Kaartenbank Brabant.nl). Het originele bodemprofiel binnen het plangebied staat bekend als kalkrijke nesvaaggronden, klei, kalkrijke poldervaaggronden, zware zavel [BRON PDOK.NL].

Kaart 16: Bodemvlakken binnen en nabij het plangebied.
[Bron: PDOK.nl]

Een appelboorprofiel in de omgeving van het plangebied toont onder de aarde in de eerste 50 meter ondergrondlagen van de formaties van Kreftenheye, Sterksel, Waalre en Peize.

De aardenwal aan de noordzijde van het plangebied behoort historisch gezien tot een dijkkring.

Conclusie: Door de verwezenlijking van de plannen binnen het plangebied kunnen er mogelijk geomorfische processen plaatsvinden en kan de bodemkwaliteit worden beïnvloed. Tijdens de uitvoering van de plannen worden de kleidijken binnen het plangebied uitgebreid en ophoogd. Hiervoor worden zandzettingen aangebracht. Er wordt binnen het plangebied niet gegraven (het plangebied is ca. rond 2010 uitgegraven en in de huidige vorm gebracht).

Geadviseerd wordt om de aan te brengen grond te laten keuren op uit te spoelen verontreinigingen. Op de landbodem mogen alleen gronden aangebracht worden met de kwaliteitsklasse landbouw/natuur. Bovendien dient de grond te worden gekeurd op afwezigheid van stoffen op de advieslijst PFAS van het RIVM.

6.7 Waterhuishouding en waterkwaliteit

Binnen en rondom het plangebied is de grondwatertrap GWT VII (80-140 cm > 120 cm). Daar waar het parkeerterrein wordt gepland is de GWT IV 40-120 cm, 80-120m. De hoogte van het plangebied ligt (gemeten op de kleidammen) op 3,20 m NAP (Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN), 2024).

Het plangebied inclusief het Natuurnetwerk Brabant in de vorm van de Bloemdijk aan de zuidzijde van het plangebied behoort tot KWR Beschermde watergebied ten behoeve van grondwateronttrekking artikel 7 vlakken en beschermingszone rivierwater onttrekking. Het plangebied ligt niet binnen de attentiezone Waterhuishouding. De Standhazensedijk (het NNB) behoort hier wel bij.

Conclusie: Bij de verwezenlijking van de plannen binnen het plangebied geen veranderingen optreden in waterhuishouding en waterkwaliteit die de kwaliteit van het Natuurnetwerk Brabant (Standhazensedijk) kan aantasten.

6.8 Beschermingszone grondwater en rivierwater

Ten aanzien van de genoemde beschermingszones geldt de algemene zorgplicht en bijzondere zorgplicht. Hierbij geldt dat iedereen weet of redelijkerwijs kan weten dat de te verrichten activiteit schadelijk is voor de kwaliteit van grondwater of rivierwater de zorgplicht heeft deze schade te voorkomen of te stoppen. Dit kan door het vooraf maken van een risicobenadering en door het nemen van maatregelen. Er geldt geen direct verbod op een activiteit in een beschermingszone, als de activiteit de kwaliteit van het grondwater, rivierwater schaadt, mag deze niet worden uitgevoerd.

Voor de beschermingszones van het grondwater zijn in aanvulling op de zorgplicht nog aanvullende regels opgenomen. O.a. moet bij optredende en dreigende verontreiniging Gedeputeerde Staten worden geïnformeerd.

Voor het aanbrengen van grond in het oppervlaktewaterlichaam dient deze kwaliteitsklasse 'niet verontreinigd' te hebben. (Daarin meegenomen dat de partij is gekeurd op afwezigheid van stoffen op de advieslijst PFAS van het RIVM).

Voor de Beschermingszone rivierwaterwinning gelden geen aanvullende regels anders dan bij optredende en dreigende verontreiniging. Rijkswaterstaat wordt geïnformeerd.

Melding dient te worden gedaan minstens 8 weken voor de start van de activiteit bij de Gedeputeerde Staten als deze activiteit betreft:

- a. de aanleg van (on)verharde paden voor niet-gemotoriseerd vervoer;
- b. het toepassen van grond en baggerspecie:
 1. op de landbodem als deze voldoet aan de kwaliteitsklasse landbouw/natuur ;
 2. in een oppervlaktewaterlichaam als deze voldoet aan de kwaliteitsklasse niet verontreinigd .
- c. werkzaamheden in de bodem gericht op behoud van de natuurfunctie of ten dienste van extensieve recreatie;
- d. civiel- en bouwtechnische werken nodig voor regulier beheer en onderhoud van bestaande bebouwing, infrastructuur en waterbeheer;
- e. de aanleg van kabels en leidingen, uitgezonderd buisleidingen.

En andere meldingsplichtige activiteiten zijn:

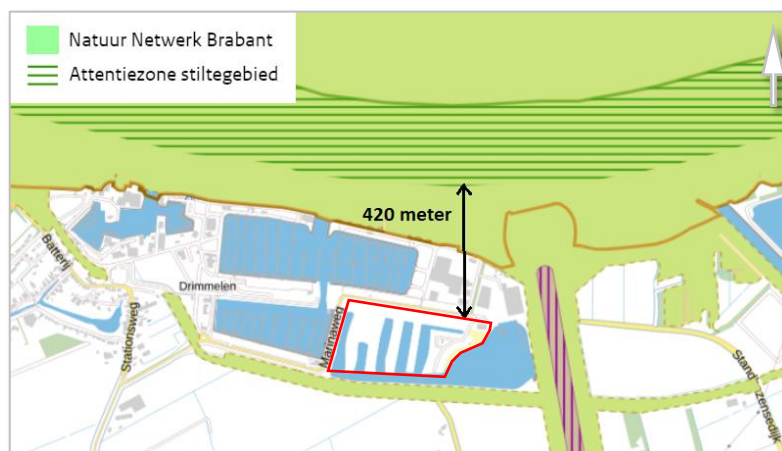
- a. het bedrijfsmatig gebruik of aanwezig hebben van een potentieel schadelijke stof;
- b. het verrichten van werkzaamheden in de bodem op een diepte van drie meter of meer;
- c. het lozen van afstromend hemelwater van gebouwen op of in de bodem;
- d. het lozen van afstromend hemelwater van verharde wegen op of in de bodem;
- e. het inrichten of hebben van een parkeerterrein;
- f. het (laten) gebruiken van gronden voor een evenement;
- g. het toepassen van grond of baggerspecie.

6.9 Rust en stilte – verstoring door geluid en trillingen

Vanuit een oogpunt van eenduidige regelgeving is het niet logisch dat een bestemmingsplan nieuwe functies toedeelt in stiltegebied, die de rust en stilte aantasten. Juist ook activiteiten buiten het stiltegebied kunnen de na te streven rust en stilte aantasten, bijvoorbeeld het houden van evenementen. Daartoe is een attentiezone stiltegebied van 250 meter breed opgenomen zodat bij het toedelen van nieuwe of tijdelijke functies rekening wordt gehouden met de na te streven rust en stilte (Artikel 3.14, Externe werking stiltegebied).

De 250 meter zone voor het stiltegebied Biesbosch ligt over de Amer, en begint op 420 meter ten noorden van het plangebied. Daarmee ligt het plangebied buiten de attentiezone voor het

stiltegebied Biesbosch. Een nadere verantwoording van de eventuele effecten van de nieuwe activiteiten op het stiltegebied is niet benodigd.

Kaart 17: Natuurnetwerk Brabant en Attentiezone stiltegebied in relatie tot het plangebied.
[BRON: INTERIM OMGEVINGSVERORDENING NOORD-BRABANT]

Ten aanzien van het Natuurnetwerk Brabant – Standhazensedijk en daarop aansluitend (verder van het plangebied gelegen) Natuurnetwerk Brabant zijn geluidseffecten niet te verwachten. In het Natuurnetwerk Brabant – Standhazensedijk en daarop aansluitend (verder van het plangebied gelegen) Natuurnetwerk Brabant zijn (beschermde) soorten aangetroffen die gevoelig zijn voor verstoring door geluid en trillingen. Sommige vleermuissoorten (waaronder Meervleermuis) kunnen gevoelig zijn voor geluid bij foerageergedrag en op vliegroute. Dit is echter soortafhankelijk. Zo zijn aantal soorten (o.a. Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Watervleermuis) veelvuldig aan te treffen in stedelijk gebied en langs wegen. Vleermuizen zijn nachtactief. Het is te verwachten dat in de gebruiksfase 's nachts geen verstoring geluiden of trillingen ontstaan. Ook in de aanlegfase kan verwacht worden dat in de nachtelijke uren geen verstoring geluiden of trillingen ontstaan, er van uitgaand dat er uitsluitend overdag werkzaamheden plaatsvinden. Derhalve is verstoring door geluid en trillingen t.a.v. vleermuizen niet te verwachten.

De Standhazensedijk is thans een grasdijk met weinig kruidenrijke vegetatie. Over de dijk loopt een fiets-/wandelpad. De zone van het Natuurnetwerk Brabant – Standhazensedijk wordt bij het dorp Drimmelen onderbroken door wegen en bebouwing, waardoor er geen sprake is van een aaneengesloten ecologische verbingszone.

NB Het dijklichaam van de Standhazensedijk is in 2024 verzwakt, waardoor er thans geen sprake is van een evenwichtige natuurlijke situatie. Na verzwaring van de dijk is het dijklichaam opnieuw ingezaaid. De thans aanwezige vegetatie is nog niet in natuurlijke ontwikkeling.

De beachclub en campingterrein is medio 2024 gesloten. Er vinden geen feesten of evenementen meer plaats. Deze feesten en evenementen zijn in het verleden wel belastend geweest (geluid en trillingen). In de gebruiksfase zullen dergelijke activiteiten niet gaan plaatsvinden.

In de gebruiksfase wordt, gezien de aard van de plannen, geen toename van geluid of trillingen verwacht ten opzichte van de huidige situatie. Het plangebied is gelegen in een omgeving waar in de huidige situatie reeds een jachthaven en bedrijfsterrein zijn gelegen. Gezien de huidige

activiteiten in de directe omgeving van het plangebied is reeds sprake van normale 'leefgeluiden' en geluiden behorende bij verkeersbewegingen (auto's en boten) en bedrijfsactiviteit.

In de aanlegfase kan wel sprake zijn van een tijdelijke toename van geluiden en trillingen die worden veroorzaakt door de bouw-/sloopwerkzaamheden. Sloopwerkzaamheden betreffen alleen de beachclub. De overige werkzaamheden, zoals het werken met mobiele kranen, betonpompen, zandschepen en het heen en weer rijden met vrachtwagens, hebben een geluidsbelasting die een stuk lager is en qua intensiteit vergelijkbaar zijn met het huidige gebruik van jachthaven, verkeer en bedrijfsterrein. Doordat de werkzaamheden qua geluidsbelasting vergelijkbaar zijn met de huidige activiteiten in de directe omgeving, en er in de huidige situatie reeds vaar en verkeersbewegingen plaatsvinden over de Marinaweg (verkeersbewegingen), Amer/Amertak (vaarbewegingen), die zich tussen het plangebied en het Natuurnetwerk Brabant (en Natura 2000-gebied) bevindt, zal reeds sprake zijn van een zekere mate van gewenning aan dergelijke geluiden. Hierdoor zal een minimale en tijdelijke toename van vergelijkbare geluiden tijdens de bouwwerkzaamheden, niet leiden tot nadelige effecten op de natuurdoelstellingen van het Natuurnetwerk Brabant.

Conclusie 1: Doordat geluiden veroorzaakt door de werkzaamheden vergelijkbaar zijn met geluidsbelasting waarvan reeds sprake is in de omgeving (sloopwerkzaamheden betreffen alleen de beachclub), de werkzaamheden van tijdelijke aard zijn, kan met voldoende zekerheid worden gesteld dat geluiden en trillingen door de voorgenomen werkzaamheden niet zullen leiden tot nadelige effecten op de natuurdoelstellingen van het Natuurnetwerk Brabant – Standhazensedijk en daarop aansluitend (verder van het plangebied gelegen) Natuurnetwerk Brabant.

Conclusie 2: Het is op voorhand redelijkerwijs niet te verwachten dat de realisatie en gebruik van nieuw woongebied zal leiden tot een toename van verstoring door geluiden en trillingen in het Natuurnetwerk Brabant – Standhazensedijk en daarop aansluitend (verder van het plangebied gelegen) Natuurnetwerk Brabant.

6.10 Donkerte en openheid

Het plangebied heeft een open karakter en er is ruimte en licht. Er is weinig tot geen ondergroei het plangebied kent enkele wilgen maar het overgrote deel is gemaaid gras- en rietvegetatie. Het Natuurnetwerk Brabant in de vorm van de Standhazensedijk kent een opgaande grasvegetatie met kruiden. De voorgenomen plannen binnen het plangebied leiden niet tot meer donkerte binnen het Natuurnetwerk Brabant. In de planvorming wordt aangepaste (buiten) verlichting toegepast, dit kan leiden tot een beheersing van de toename in de verlichting van het gebied. Meer mogelijkheden om het effect van de (buiten) verlichting binnen het plangebied richting het Natuurnetwerk Brabant te beheersen kan bijvoorbeeld zijn door verduisterende raamdecoratie toe te passen aan de zijde van het water en het Natuurnetwerk Brabant en door aan deze zijde geen buitenverlichting te plaatsen die uitstraalt (een scherpe cut-off) of door het plaatsen van dichte begroeiing of schermen tussen het water, het Natuurnetwerk Brabant en de verlichtingsbronnen. Het is ook mogelijk om een regime in te voeren waarbij in bepaalde tijden van de nacht de openbare verlichting aan de kwetsbare zijde van het plangebied uitgaat of een bewegingssensor toe te passen. Verder is het aanpassen van de kleur van het LED-licht met amberkleurig licht (roodspectrum) succesvol gebleken, amber is een rood/oranje verlichting die

niet verstorend werkt op vleermuizen als Meervleermuis. (Zoogdiervereniging.nl, 2011). De verlichtingssterkte van de lampen aan de zijde van het water en Natuurnetwerk Brabant en bij de infrastructurele werken (straatverlichting) dient minder te zijn dan 1,1 lux (Kennisdocument BIJ12, Watervleermuis).

In de bouwfase wordt geadviseerd om met een bewegingssensor te werken op de beveiligingsapparatuur, zodat de verlichting 's nachts niet aan staat en verstorend werkt op vleermuizen. Bij voorkeur worden de werkzaamheden gestart na zonsopkomst en voor zonsondergang gestopt. Indien dit niet mogelijk dienen bovengenoemde voorstellen te worden overwogen en de meest geschikte te worden toegepast.

Een lichtsimulatie kan uitkomst bieden ten aanzien van de donkertecompensatie ten aanzien van beschermde soorten en het Natuurnetwerk Brabant.

Conclusie: Door de hierboven genoemde maatregelen toe te passen wordt voorkomen dat licht uitstraalt en verstorend werkt op beschermde soorten en het Natuurnetwerk Brabant. Een lichtsimulatie kan helpen bepalen of de juiste maatregelen worden getroffen of dat er nog maatregelen anders dan bovengenoemde maatregelen moeten worden getroffen. Het verdient de aanbeveling om deze maatregelen op te nemen in de planvoorschriften t.a.v. de geplande gebiedsontwikkeling.

6.11 Landschapsstructuur

Het Natuurnetwerk Brabant rondom de planlocatie bestaat uit grassen en kruiden in de vorm van een Bloemdijk, soorten als: Wilde margriet, Knoopkruid, Grote ratelaar, Kamgras, etc. zijn kenmerkend voor Bloemdijken. De vegetatie op de Standhazensedijk bestaat thans uit Glanshavervegetatie met afwisseling van vegetaties met Rietzwenkgras. Enige variatie in vegetatiestructuur ontbreekt. Het aandeel dicotyle kruiden bedraagt wel meer dan 20%, maar bestaat voornamelijk uit algemene graslandsoorten als Kruipende boterbloem, Scherpe boterbloem, Witte klaver, Rode klaver, Smalle weegbree, etc.

Door de voorgenomen plannen zal de landschapsstructuur van de Natuurnetwerk Brabant niet veranderen.

In de huidige situatie van de bloemdijk nabij het plangebied is de dijk voorzien van een fiets en wandelpad. De dijk wordt intensief belopen door hondeneigenaren. Deze laten de hond loslopen waarmee de dijk ook wordt voorzien van hondenpoep die de voedselrijkdom van de dijk laat toenemen. Na de uitvoering van de plannen binnen het plangebied zal de intensiteit van het aantal wandelaars en hondeneigenaren mogelijk toenemen. Daarmee verandert de landschapsstructuur van het Natuurnetwerk Brabant niet.

Het Natuurnetwerk Brabant – ecologische verbindingzone in de vorm van de Amertak ligt op enige afstand van het plangebied en zal wat landschapsstructuur betreft niet worden aangepast of wijzigen met de uitvoering van de plannen. Tijdens de bouw zal de Amertak intensief worden bevaren voor het aanvoeren van zand en materialen voor de bouw. De Amertak wordt reeds door andere bedrijvigheid elders ook druk bevaren.

Conclusie: Als gevolg van de plannen nabij het Natuurnetwerk Brabant zal deze niet veranderen, of areaal verliezen. Bij de veldinventarisaties kwalificeerde het Natuurnetwerk Brabant als 'laag'. De vegetatie is matig kruidenrijk, zonder kwalificerende plantensoorten.

Door toename van wandelaars en uitlaten honden kan de kwaliteit/soortenrijkdom van de Bloemdijk afnemen. Het Natuurnetwerk Brabant – Standhazensedijk valt buiten het plangebied en maakt geen onderdeel uit van de plannen. Gesuggereerd wordt om het wandel-/fietspad af te rasteren ten opzichte van de dijktafsluiting van de Standhazensedijk, waardoor er geen betreding meer zal plaatsvinden van het dijktafsluiting. Blijf gefaseerd maaien of benut de afrastering door er grazers (kleinvee) te plaatsen. Maai gefaseerd of laat beweiding gefaseerd plaatsvinden zodat zaden van grassen en kruiden kunnen rijpen.

Door toename van bouwverkeer op de Amertak wordt redelijkerwijs geen significant negatief effect of wijziging verwacht ten aanzien van de landschapsstructuur.

6.12 Belevingswaarde

De belevingswaarde van de Bloemdijk in het Natuurnetwerk Brabant nabij het plangebied wordt gevormd door het open karakter van het landschap. Doordat de dijk boven het landschap uit steekt geeft dit goede vergezichten over de akkers en de omliggende omgeving. Door de voorgenomen plannen binnen het plangebied zal de belevingswaarde van het Natuurnetwerk Brabant nauwelijks veranderen, er treedt geen areaal verlies op en de vergezichten op de dijk blijven behouden. Immers is een deel van het blikveld aan de noordzijde van de dijk deels voorzien van jachthavens, bedrijvigheid en industrie. De rivier is niet zichtbaar vanaf deze Bloemdijk, de Amertak deels. De Amertak heeft ter hoogte van het plangebied aan de oostzijde een windvang van hoge Italiaanse populieren. Deze karakteristieke bomenrij blijft behouden.

Conclusie: De belevingswaarde van het Natuurnetwerk Brabant nabij het plangebied wordt door de uitvoering van plannen binnen het plangebied niet aangetast.

6.13 Conclusie en advies

Dit effectenonderzoek naar de plannen binnen het plangebied Rietvelden I t/m IV in relatie tot het Natuurnetwerk Brabant is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen plannen om binnen het plangebied 211 woningen te realiseren en 1 hotel. Deze toets heeft het doel om de effecten van het toekomstige gebruik binnen het plangebied 'Rietlanden' op de kernkwaliteiten en omgevingscondities van het Natuurnetwerk Brabant te onderzoeken.

De planvorming vindt nabij het Natuurnetwerk Brabant plaats en niet binnen het Natuurnetwerk Brabant. De huidige natuurwaarden van het nabije Natuurnetwerk Brabant nemen niet af door realisatie van de nieuwbouwplannen.

Door aanvoer en opbrengen van grond vinden mogelijk veranderingen plaats in de ondergrond, maar door het toelaten van gecertificeerde schone grond zal de bodemkwaliteit niet negatief worden beïnvloed. Deze veranderingen vinden niet plaats binnen het Natuurnetwerk Brabant. De planvorming binnen de onderzoekslocatie zal redelijkerwijs geen effect hebben op de waterhuishouding of waterkwaliteit binnen het plangebied of directe omgeving.

De voorgenomen plannen binnen het plangebied zal leiden tot een lichte afname in rust en stilte binnen het plangebied, maar dit heeft geen effecten op de fauna binnen het Natuurnetwerk Brabant, de nabij gelegen Standhazensedijk. Dat komt door de afwezigheid van (beschermde) soorten, vanwege afwezigheid van geschikte begroeiing aldaar. Voor de bouwwerkzaamheden in de aanlegfase wordt geadviseerd deze buiten het broedseizoen uit te voeren om verstoring van broedende vogels te voorkomen. Uitstraling van verlichting in de richting van het

Natuurnetwerk Brabant kan worden voorkomen door de in paragraaf 'donkerte en openheid' opgestelde aanbevelingen op te volgen.

Zowel de landschapsstructuur en de belevingswaarde van het huidige naburige Natuurnetwerk Brabant zal door de uitvoering van de plannen niet veranderen. Het Natuurnetwerk Brabant – Standhazensedijk valt buiten het plangebied en maakt geen onderdeel uit van de plannen. Een suggestie is om afrastering langs het fiets-/wandelpad op de Standhazensedijk toe te passen, zodat onnodige betreding van deze dijk voorkomen kan worden. Afrastering kan ertoe bijdragen dat honden van wandelaars niet tot vermesting van de grassen en kruiden bijdragen.

7. Beoordeling soortenbescherming

7.1 Wet natuurbescherming

In de Wet natuurbescherming wordt onderscheid gemaakt tussen soorten behorende bij de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn.

In de Habitatrichtlijn zijn alle in het wild levende dieren beschermd en geldt een verbod op het opzettelijk, doden, schaden of verontrusten van deze en andere dieren. Het opzettelijk vernielen van rustplaatsen is ook niet toegestaan.

In de Vogelrichtlijn zijn alle in het wild levende vogels beschermd en geldt er een verbod op het opzettelijk doden, schaden of verontrusten van deze Vogels, hun rustplaatsen of nesten. Ook zijn alle nesten met eieren of jongen en broedende vogels strikt beschermd. Uitzonderingen zijn mogelijk.

Is het noodzakelijk het dier, vogel, verblijf of nest opzettelijk te schaden? Dan is in sommige gevallen een ontheffing noodzakelijk. Een ontheffing is noodzakelijk mits deze soorten zijn opgenomen in Bijlage II en IV van de Wet natuurbescherming, voor vrijgestelde soorten dient dan Zorgplicht te worden toegepast.

7.2 Beoordeling soortenbescherming

In onderstaande tabellen staan per soortgroep soorten genoemd die reeds zijn waargenomen binnen of nabij het plangebied. In de uitleg volgt per soort/soortgroep een beoordeling of mogelijk schade of dood of vernietiging van leefgebied van de soort voortkomt uit de realisatie van het plan Rietlanden, waardoor mogelijk verbodsbepalingen Wet natuurbescherming worden overtreden. En of verdiepend onderzoek dient plaats te vinden om uitsluitsel te verkrijgen over het mogelijke effect op de beschermde soort.

Soortgroep	Soort	Plangebied 'De Rietlanden'	
Amfibieën	Alpenwatersalamander		Ongeschikt.
Amfibieën	Bastaardkikker		Ongeschikt.
Amfibieën	Boomkikker		Ongeschikt.
Amfibieën	Kamsalamander		Ongeschikt.
Amfibieën	Knoflookpad		Ongeschikt.
Amfibieën	Poelkikker		Ongeschikt.
Amfibieën	Rugstreeppad		Suboptimaal. Overwinteringsbiotoop. Nader onderzoek
Amfibieën	Vinpootsalamander		Ongeschikt.
Amfibieën	Vuursalamander		Ongeschikt.
Dagvlinders	Bruine eikenpage		Ongeschikt.
Dagvlinders	Gentiaanblauwtje		Ongeschikt.
Dagvlinders	Grote weerschijnvlinder		Ongeschikt.
Dagvlinders	Iepenpage		Ongeschikt.
Insecten	Vermiljoenkever		Ongeschikt.
Libellen	Beekrombout		Suboptimaal.
Libellen	Bosbeekjuffer		Ongeschikt.
Libellen	Gevlekte glanslibel		Suboptimaal.
Libellen	Gevlekte witsnuitlibel		Suboptimaal.

Soortgroep	Soort	Plangebied 'De Rietlanden'	
Libellen	Rivierrombout		Optimaal.
Libellen	Sierlijke witsnuitlibel		Ongeschikt.
Insecten	Teunisbloempijlstaart		Suboptimaal.
Reptielen	Hazelworm		Ongeschikt.
Reptielen	Muurhagedis		Ongeschikt.
Vaatplanten	Blaasvaren		Ongeschikt.
Vaatplanten	Brave hendrik		Ongeschikt.
Vaatplanten	Dennenorchis		Ongeschikt.
Vaatplanten	Dreps		Ongeschikt.
Vaatplanten	Drijvende waterweegbree		Ongeschikt.
Vaatplanten	Glad biggenkruid		Ongeschikt.
Vaatplanten	Groenknolorchis		Ongeschikt.
Vaatplanten	Groot spiegelklokje		Ongeschikt.
Vaatplanten	Kartuizer anjer		Ongeschikt.
Vaatplanten	Kleine wolfsmelk		Ongeschikt.
Vaatplanten	Kluwenklokje		Ongeschikt.
Vaatplanten	Knolspirea		Ongeschikt.
Vaatplanten	Muurbloem		Ongeschikt.
Vaatplanten	Naakte lathyrus		Ongeschikt.
Vaatplanten	Ruw pazelzaad		Ongeschikt.
Vaatplanten	Schubvaren		Ongeschikt.
Vaatplanten	Stijve wolfsmelk		Ongeschikt.
Vaatplanten	Wilde ridderspoor		Ongeschikt.
Vaatplanten	Wilde weit		Ongeschikt.
Vaatplanten	Wolfskers		Ongeschikt.
Vissen	Grote modderkruiper		Ongeschikt.
Vissen	Boomvalk		Suboptimaal.
Vissen	Buizerd		Ongeschikt.
Vogels	Gierzwaluw		Ongeschikt.
Vogels	Grote gele kwikstaart		Suboptimaal.
Vogels	Havik		Ongeschikt.
Vogels	Huismus		Ongeschikt.
Vogels	Kerkuil		Suboptimaal.
Vogels	Oehoe		Ongeschikt.
Vogels	Ooievaar		Ongeschikt.
Vogels	Ransuil		Suboptimaal.
Vogels	Roek		Ongeschikt.
Vogels	Slechtvalk		Ongeschikt.
Vogels	Sperwer		Suboptimaal.
Vogels	Steenuil		Suboptimaal.
Vogels	Wespendief		Ongeschikt.
Vogels	Zwarte wouw		Ongeschikt.
Zoogdieren	Baardvleermuis / Brandts vleermuis		Ongeschikt.
Zoogdieren	Bever		Suboptimaal.

Soortgroep	Soort	Plangebied 'De Rietlanden'	
Zoogdieren	Boommarter		Ongeschikt.
Zoogdieren	Bosvleermuis		Ongeschikt.
Zoogdieren	Bunzing		Suboptimaal.
Zoogdieren	Damhert		Ongeschikt.
Zoogdieren	Eekhoorn		Ongeschikt.
Zoogdieren	Egel		Suboptimaal.
Zoogdieren	Franjestaart		Suboptimaal.
Zoogdieren	Gewone dwergvleermuis		Optimaal.
Zoogdieren	Gewone grootoorvleermuis		Suboptimaal.
Zoogdieren	Kleine dwergvleermuis		Optimaal.
Zoogdieren	Ruige dwergvleermuis		Suboptimaal.
Zoogdieren	Haas		Suboptimaal.
Zoogdieren	Konijn		Suboptimaal.
Zoogdieren	Laatvlieger		Optimaal.
Zoogdieren	Meervleermuis		Optimaal.
Zoogdieren	Noordse woelmuis		Optimaal.
Zoogdieren	Ondergrondse woelmuis		Optimaal.
Zoogdieren	Rosse vleermuis		Optimaal.
Zoogdieren	Rosse woelmuis		Optimaal.
Zoogdieren	Steenmarter		Suboptimaal.
Zoogdieren	Waterspitsmuis		Suboptimaal.
Zoogdieren	Watervleermuis		Optimaal.
Zoogdieren	Wezel		Suboptimaal.
Zoogdieren	Hermelijn		Suboptimaal.
Zoogdieren	Wild zwijn		Ongeschikt.
Zoogdieren	Wolf		Ongeschikt.

Tabel 8: Soortgroepen. Bron: Quickscanhulp.nl.

7.2.1 Amfibieën

- Niet waargenomen binnen of in nabije omgeving van de plangebied tijdens veldonderzoek.
- Voor salamanders en kikkers/padden is het plangebied suboptimaal. Het biedt in enige mate voortplantingswater en overwinteringsmogelijkheden. Echter is door het open water de predatiedruk erg hoog door vissen en watervogels. Overwinteringsmogelijkheden zijn er in de oevers van de inhammen binnen het plangebied. Maar door de geringe overlevingskansen is aanwezigheid van salamanders en kikkers/padden beperkt. Voor Rugstreeppad geldt hetzelfde. Er is in beperkte mate voortplantingswater voor Rugstreeppad binnen het plangebied aanwezig. Buiten het plangebied bevinden zich ondiepe sloten welke waterhoudend kunnen zijn ten tijde van de voortplantingsperiode Rugstreeppad. Het plangebied kan als overwinteringsmogelijkheid voor Rugstreeppad dienen.
- Gunstige staat en instandhouding van het leefgebied van de soort kan worden geschaad. Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming wordt ingeval van Rugstreeppad mogelijk overtreden. Verdiepend onderzoek is noodzakelijk.

7.2.2 Libellen

- Voor Beekrombout en Rivierrombout geldt dat de aanwezigheid van slib of zand noodzakelijk is voor de voortplanting van deze soorten. Het plangebied biedt deze soorten de gelegenheid tot voortplanting door het aanwezige strand. Het strand zal behouden blijven, maar echter in oppervlakte enigszins worden verkleind.
Verdiepend onderzoek is noodzakelijk om aanwezigheid en de invloed van de werkzaamheden vast te stellen.

7.2.3 Vaatplanten

- Binnen het plangebied komen geen beschermde vaatplanten voor. Gezien de huidige vegetatie binnen het plangebied (ruigtevegetatie van Braam en Grote brandnetel op taluds en ruige, voedselrijke grasvegetaties als Grote vossenstaart, Kropaar, Riet en Rietgras) is aanwezigheid van beschermde vaatplanten redelijkerwijs uit te sluiten.

7.2.4 Vissen

- Incidentele aanwezigheid van Grote modderkruiper is mogelijk. Grote modderkruiper heeft de voorkeur voor rustiger water met meer begroeiing van waterplanten. Sloten en weteringen in het achterland of agrarisch gebied hebben de voorkeur. Verdiepend onderzoek hoeft niet plaats te vinden.
- Bittervoorn is mogelijk aanwezig nabij of binnen het plangebied. Deze soort valt onder Zorgplicht. De soort is sterk afhankelijk van Zwanenmossel of Schildersmossel voor zijn voortbestaan. Beide soorten mosselen komen voor nabij of binnen het plangebied. Bij de werkzaamheden dienen deze soort te worden gespaard en te worden uitgezet op een buiten de werkzaamheden vallende vergelijkbare plaats.
- In het algemeen dient voor vis bij aanvang van werkzaamheden in het aquatisch milieu: een ecologische schouw te worden uitgevoerd en dient rekening te worden gehouden met de gevoelige periode van vissoorten en winterclusters vis. Blijkt uit de ecologische schouw dat vis aanwezig is, stel dan voor aanvang van de werkzaamheden een ecologisch werkprotocol op.

7.2.5 Vogels

- Het plangebied herbergt standvogels als Grauw gans, Kuifeend, Krakeend, Wilde eend, Meerkoet, Knobbelzwaan e.a. Voor deze vogels biedt het plangebied rust-, nest en foerageerplaats.
- Zomergasten als Cetti's zanger, Rietzanger en Kleine karekiet zijn waargenomen binnen het plangebied.
- Vogels zijn beschermd in de Vogelrichtlijn, opzettelijk doden en schaden is niet toegestaan. Alle in gebruik zijnde nesten van broedende vogels zijn beschermd, net als de daarin aanwezige eieren en jongen. Het broedseizoen vindt plaats zolang er wordt gebroed. Als regel geldt globaal dat in de maanden maart t/m september

broedende vogels kunnen worden aangetroffen. Per soort is op de broedkalender van de Vogelbescherming terug te vinden wat de meest waarschijnlijke broedperiode is.

- Zorgplicht dient ten aanzien van broedende vogels te worden toegepast en nesten dienen veilig en ongemoeid te worden gelaten.
- Voor aanvang van de werkzaamheden dient op aanwezigheid van broedende vogels te worden gecontroleerd.

➤ **Huismus**

- Binnen het plangebied zijn geen mogelijkheden voor nestlocatie voor Huismussen. Het gebouw van de beachclub heeft een vlak dak (groen dak met vetmuurbeplanting (zgn. "Sedumdak") zonder nissen, kieren of holten die nestgelegenheid kunnen bieden.
- De gevels van het gebouw van de beachclub zijn geheel van hout, zonder openingen, nissen of kieren.
- In vegetatie/plantsoen bij beachclub zijn geen oude nesten van Huismussen aangetroffen.
- Tijdens het veldonderzoek zijn geen Huismussen binnen of nabij het plangebied aangetroffen.
- Gunstige staat en instandhouding van het leefgebied van de soort wordt niet geschaad. Verbodsbepalingen Wnb worden niet overtreden.

➤ **Gierzwaluw**

- Binnen het plangebied zijn geen mogelijkheden voor nestlocatie voor Gierzwaluw. Het gebouw van de beachclub heeft een vlak dak (groen dak met vetmuurbeplanting (zgn. "Sedumdak") zonder nissen, kieren of holten die nestgelegenheid kunnen bieden. Nestgelegenheid in dak ontbreekt.
- De gevels van het gebouw van de beachclub zijn geheel van hout, zonder openingen, nissen of kieren. Nestgelegenheid in gevels ontbreekt.
- Ook in nabijgelegen bebouwing (bedrijfsgebouwen/fabriekshallen) ontbreekt nestgelegenheid voor Gierzwaluw.
- Gunstige staat en instandhouding van het leefgebied van de soort wordt niet geschaad. Verbodsbepalingen Wnb worden niet overtreden.

➤ **Roofvogels en Uilen**

- Tijdens het veldonderzoek zijn geen nesten van Roofvogels en Uilen aangetroffen binnen het plangebied. Geschikt biotoop hiervoor bevindt zich op >200 m afstand tot de planlocatie.
- Tijdens het veldonderzoek zijn geen prooi-resten of braakballen van Roofvogels of Uilen aangetroffen.
- Gunstige staat en instandhouding van het leefgebied van de soorten wordt niet geschaad. Verbodsbepalingen Wnb worden niet overtreden.

➤ **Rietzanger/Snor/Grote karekiet**

- Rietzanger, Snor en Grote karekiet zijn bekend van de Biesbosch. Deze soorten hebben als broedbiotoop een voorkeur voor brede rietzomen, ruigtevegetaties en struwelen.

- Er zijn geen brede rietzomen en/of ruigtevegetaties of struwelen van voldoende grootte nabij of binnen het plangebied aanwezig. Broedbiotoop in of in de directe omgeving van het plangebied ontbreekt.
- De aard, omvang en tijdstip van de werkzaamheden hebben geen nadelige effecten op deze soorten. Broedbiotoop wordt niet aangetast en beheer zal na realisatie van de werkzaamheden ongewijzigd blijven.
- Gunstige staat en instandhouding van het leefgebied van de soorten wordt niet geschaad. Verbodsbepalingen Wnb worden niet overtreden.
- **Woudaap, Kwak, Waterral, Porseleinhoen, Kleinst waterhoen, Roerdomp**
 - Woudaap, Kwak, Waterral, Porseleinhoen, Kleinst waterhoen en Roerdomp zijn bekend van de Biesbosch als min of meer frequente broedvogel (Waterral en Roerdomp jaarrond).
 - Er zijn geen brede rietzomen en/of ruigtevegetaties of struwelen van voldoende grootte nabij of binnen het plangebied aanwezig. Broedbiotoop in of in de directe omgeving van het plangebied ontbreekt.
 - De aard, omvang en tijdstip van de werkzaamheden hebben geen nadelige effecten op deze soorten. Broedbiotoop wordt niet aangetast en beheer zal na realisatie van de werkzaamheden ongewijzigd blijven.
 - Gunstige staat en instandhouding van het leefgebied van de soorten wordt niet geschaad. Verbodsbepalingen Wnb worden niet overtreden.
- **Grote gele kwikstaart**
 - Er zijn nabij het plangebied waarnemingen gedaan van Grote gele kwikstaart. Deze soort heeft broedbiotoop in de nabijheid van stromend water. Grote gele kwikstaart komt voor in de nabijheid van grote rivieren zoals in de nabijheid van het plangebied aanwezig is. Bovendien zijn er meerdere waarnemingen van Grote gele kwikstaart binnen het Natura-2000 gebied Biesbosch. Het merendeel van de waarnemingen betreffen geen broedgevallen maar zijn terug te leiden tot de vogeltrek van Grote gele kwikstaart. Ook de waarnemingen nabij het plangebied zijn gedaan in de periode dat Grote gele kwikstaart de vogeltrek onderneemt (NDFF ecogrid, 5 jaar).
 - Het broedbiotoop voor Grote gele kwikstaart wordt niet aangetast. Er worden geen verbodsbepalingen Wet natuurbescherming overtreden.
- **IJsvogel**
 - Er zijn in de nabijheid van het plangebied waarnemingen gedaan van IJsvogel. Steile oeverwanden, omgevallen bomen of holle wilgen zijn geschikte nestgelegenheid. IJsvogel broedt in de Biesbosch. Binnen of direct nabij het plangebied is echter geen broedlocatie van IJsvogel bekend, broedbiotoop ontbreekt. Foeragerend kan de soort echter incidenteel aangetroffen worden binnen en in de omgeving van het plangebied (NDFF ecogrid, 5 jaar). Tijdens het veldonderzoek voor deze Natuurtoets werd de soort niet waargenomen. Meeste recente waarnemingen zijn langs de grote rivier en Amertak, allen in de periode dat IJsvogel deelneemt aan de vogeltrek.

- De aard, omvang en tijdstip van de werkzaamheden hebben geen nadelige effecten op deze soort. Broedbiotoop wordt niet aangetast en beheer zal na realisatie van de werkzaamheden ongewijzigd blijven.
- Gunstige staat en instandhouding van het leefgebied van de soorten wordt niet geschaad. Verbodsbepalingen Wnb worden niet overtreden.
- **Overwinterende watervogels**
 - Overwinterende watervogels zijn bijvoorbeeld Smient, Kolgans e.a. Overwinterende watervogels zijn nabij en binnen de planlocatie waargenomen. Overwinterende watervogels mogen in de periode 1 november t/m 1 april niet worden verstoord.
 - Bij het uitvoeren van werkzaamheden in deze periode dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld.
- **Overige broedvogels**
 - De rietzomen en ruigten met Braam en Grote brandnetel worden verwijderd. Regulier beheer en onderhoud vindt thans plaats om de ruigten zo kort mogelijk te houden.
 - De werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode van september t/m februari, buiten het broedseizoen van vogels.
 - Voor het broedseizoen van vogels zijn geen vaste criteria. Zolang het broeden plaats vindt is het broedseizoen. Alle broedende vogels zijn beschermd. Voer daarom voor de aanvang van de werkzaamheden een controle uit op broedende vogels.

7.2.6 Zoogdieren

- **Noordse woelmuis en Waterspitsmuis**
 - Sporen van Noordse woelmuis en Waterspitsmuis zijn tijdens het veldonderzoek niet waargenomen.
 - Recente waarnemingen van Noordse woelmuis zijn aangegeven in gebied De Dullaerd nabij Waalwijk. Noordse woelmuis komt ook in de Biesbosch voor. Deze woelmuissoort is een goede zwemmer. Het plangebied biedt potentieel geschikt biotoop voor deze beschermde soort. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk.
 - Recente waarnemingen in de nabijheid van het plangebied van Waterspitsmuis zijn niet geverifieerd. Het plangebied biedt suboptimaal biotoop voor de Waterspitsmuis. Het voorkomen van Waterspitsmuis lijkt samen te gaan met kwelwatergebieden. Het plangebied heeft deze niet. Het voorkomen van Waterspitsmuis wordt daarom uitgesloten. Evenwel wordt geadviseerd om met het aanvullend onderzoek naar Noordse woelmuis ook aan dacht te schenken aan het mogelijk voorkomen van Waterspitsmuis.
- **Bever**
 - Bever heeft binnen het plangebied sporen nagelaten. Een enkel knaagspoor aan takken. Het plangebied biedt deels biotoop voor Bever. De kleiwanden van de

dijken in de inhammen zijn aantrekkelijk voor een Bever-hol. Echter biedt het plangebied geen voedsel voor Bever (ontbreken gevarieerde oever-/moerasvegetatie en ontbreken houtige gewassen) of voldoende materiaal voor het aanleggen van een burcht. Incidentele aanwezigheid van Bever, vooral jonge Bever opzoek naar nieuw territorium kan niet worden uitgesloten. Hiermee dient voorafgaand aan de werkzaamheden en gedurende de werkzaamheden rekening te worden gehouden met Bever. Bijvoorbeeld door een scherm aan de buitenzijde (Amertak) te plaatsen ter voorkoming van toegankelijkheid van Bever tot het plangebied. Verdiepend onderzoek naar aanwezigheid en gebruikintensiteit van Bever is noodzakelijk.

➤ **Vleermuizen**

- Het plangebied biedt voor vleermuizen geschikt biotoop om te foerageren.
- Mogelijke verblijfsplaatsen ontbreken binnen het plangebied (geen voor verblijfsplaats geschikte gebouwen en geen boomholten).
- Het gebouw van de beachclub heeft een vlak dak (groen dak met vetmuurbepanting (zgn. "Sedumdak") zonder nissen, kieren of holten die gebruikt kunnen worden als verblijfsplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Openingen in dakranden ontbreken. Dakranden sluiten volledig aan (afgetimmerd / voorzien van afdichtingsmateriaal), zonder tussenruimtes die ruim genoeg zijn voor toegankelijkheid vleermuizen.
- De gevels van het gebouw van de beachclub zijn geheel van hout, zonder openingen, nissen of kieren. Geveldelen en betimmering sluiten volledig op elkaar aan (afgetimmerd / voorzien van afdichtingsmateriaal), zonder tussenruimtes die ruim genoeg zijn voor toegankelijkheid vleermuizen.
- In de gevels van de beachclub zijn geen stootvoegen/ventilatiegaten aanwezig. Schoorsteen sluit volledig aan op dak, zonder tussenruimtes. Schoorsteen is voorzien van vogelrooster.
- Bij aanwezige bomen het plangebied zijn geen holtes, kieren, spleten of loszittende schors aanwezig, waardoor verblijfplaatsen van boombewonende soorten redelijkerwijs zijn uit te sluiten.
- Lijnvormige (opgaande) landschapselementen (bomenrijen, bebouwing) ontbreken binnen en nabij het plangebied, waardoor aanwezigheid van vliegroutes redelijkerwijs is uit te sluiten.
- De volgende vleermuissoorten worden voor het gebied vermeld in de NDFF-verspreidingsgegevens:
 - Gewone dwergvleermuis,
 - Meervleermuis,
 - Laatvlieger,
 - Franjestaart.
 - Kleine dwergvleermuis,
 - Watervleermuis
 - Ruige dwergvleermuis
- De voorgenomen activiteiten hebben geen wezenlijke invloed op de omvang en kwaliteit van het foerageergebied. De invulling van het plangebied creëert mogelijk meer luwte en openwater blijft beschikbaar voor vleermuizen.

- Verdiepend onderzoek naar vleermuizen dient echter plaats te vinden t.a.v. mate van gebruik plangebied als foerageergebied en de potentiële aanwezigheid van vlieg-/migratieroutes.
- (kleine) Marterachtigen
 - Het plangebied biedt jachtgebied voor (kleine) marterachtigen. Prooidieren (muizen, konijnen en broedende vogels) zijn aanwezig.
 - Schuil- en verblijfsplaatsen zijn in potentie aanwezig in de taluds tussen grasvegetatie en oever.
 - Hoewel het huidige reguliere beheer en onderhoud (maaibeheer t.b.v. terugdringen verruiging) van invloed kan zijn, is aanwezigheid van (kleine) marterachtigen niet op voorhand uit te sluiten.
 - Gunstige staat en instandhouding van het leefgebied van (kleine) marterachtigen kan worden geschaad. Verbodsbepalingen Wnb kunnen worden overtreden. Verdiepend onderzoek naar verblijfs- en gebruiksfuncties van (kleine) marterachtigen is noodzakelijk.

7.2.7 Weekdieren en overige ongewervelden

- Bij uitvoering van het veldonderzoek voor deze Natuurtoets is t.a.v. Platte schijfhoren de methode 'Gemelig-Meijering' toegepast, waarbij watervegetatie uit het water werd gehaald en in een emmer schoon water werd uitgewassen en gecontroleerd op aanwezigheid van Schijfhorens. Dit onderzoek is uitgevoerd bij elke oeverzone van de landtongen binnen het plangebied, alsmede in de oeverzones langs de Standhazensedijk.
- Platte schijfhoren is niet aangetroffen.
- Platte schijfhoren is een soort met een voorkeur voor zoete, heldere en schone wateren met een rijke begroeiing. Vaak in draadalg-vegetaties, maar ook in andere vegetaties, zoals in wateren met Krabbenscheer. Daarnaast soms op de wortels van o.a. Lisdodde en vergelijkbare oevergebonden planten. De soort leeft niet in verontreinigd of brak water [BRON: STICHTING ANEMOON].
- In Nederland komt Platte schijfhoren lokaal voor in de meeste provincies (o.a. in Friesland; Overijssel; Gelderland; Utrecht; Noord-brabant en Noord- en Zuid-Holland). De meeste soortenrijke populaties zijn bekend uit laagveengebieden en het riviereengebied. Vooral in schone grotere en kleinere plassen, sloten en vergelijkbare wateren [BRON: STICHTING ANEMOON].
- De wateren binnen het plangebied zijn op 'waterriet' na nagenoeg zonder andere watervegetatie. Typisch habitat voor Platte schijfhoren ontbreekt binnen het plangebied. Gunstige staat en instandhouding van het leefgebied van de soort wordt niet geschaad. Verbodsbepalingen Wnb worden niet overtreden.

7.2.8 Dagvlinders

- Binnen het plangebied is geen soortspecifiek biotoop voor beschermde dagvlinders aanwezig. Geschikte waardplanten voor beschermde dagvlinderssoorten ontbreken.
- Het is redelijkerwijs uit te sluiten dat beschermde dagvlinderssoorten aanwezig zijn binnen het plangebied.
- Gunstige staat en instandhouding van het leefgebied van de soort wordt niet geschaad. Verbodsbepalingen Wnb worden niet overtreden.

7.3 Conclusie beschermde soorten

Ten aanzien van beschermde soorten Wet natuurbescherming (hoofdstuk 7) dient verdiepend onderzoek plaats te vinden naar beschermde soorten als:

- Rugstreeppad
- Vissen
- Noordse woelmuis
- Waterspitsmuis
- Bever
- Libellen
- Vogels
- Waterspitsmuis
- Vleermuizen
- (kleine) Marterachtigen

8 Conclusie

8.1 Wet natuurbescherming

Ten aanzien van beschermde soorten Wet natuurbescherming (Hoofdstuk 7) dient verdiepend onderzoek plaats te vinden naar beschermde soorten als:

- Rugstreeppad
- Libellen
- Vissen
- Vogels
- Noordse woelmuis
- Waterspitsmuis
- Vleermuizen
- Bever
- (kleine) Marterachtigen

Ten aanzien van behoud instandhoudingsdoelen van aangewezen soorten Wet natuurbescherming worden tijdelijke en permanente negatieve effecten verwacht ten aanzien van Bever, Noordse woelmuis en Vleermuizen.

Zorgplicht

Vissen

- Bittervoorn is mogelijk aanwezig nabij of binnen het plangebied. Deze soort valt onder Zorgplicht. De soort is sterk afhankelijk van Zwanenmossel of Schildersmossel voor zijn voortbestaan. Beide soorten mosselen komen voor nabij of binnen het plangebied. Bij de werkzaamheden dienen deze soort te worden gespaard en te worden uitgezet op een buiten de werkzaamheden vallende vergelijkbare plaats.
- In het algemeen dient voor vis bij aanvang van werkzaamheden in het aquatisch milieu: een ecologische schouw te worden uitgevoerd en dient rekening te worden gehouden met de gevoelige periode van vissoorten en winterclusters vis. Blijkt uit de ecologische schouw dat vis aanwezig is, stel dan voor aanvang van de werkzaamheden een ecologisch werkprotocol op.

Vogels (broedende vogels)

- Vogels zijn beschermd in de Vogelrichtlijn, opzettelijk doden en schaden is niet toegestaan. Alle in gebruik zijnde nesten van broedende vogels zijn beschermd, net als de daarin aanwezige eieren en jongen. Het broedseizoen vindt plaats zolang er wordt gebroed. Als regel geldt globaal dat in de maanden maart t/m september broedende vogels kunnen worden aangetroffen. Per soort is op de broedkalender van de Vogelbescherming terug te vinden wat de meest waarschijnlijke broedperiode is.
- Zorgplicht dient ten aanzien van broedende vogels te worden toegepast en nesten dienen veilig en ongemoeid te worden gelaten.
- De werkzaamheden worden bij voorkeur uitgevoerd in de periode van september t/m februari, buiten het broedseizoen van vogels.

- Voor het broedseizoen van vogels zijn geen vaste criteria. Zolang het broeden plaats vindt is het broedseizoen. Alle broedende vogels zijn beschermd. Voer daarom voor de aanvang van de werkzaamheden een controle uit op broedende vogels.

Overwinterende watervogels

- Overwinterende watervogels mogen in de periode 1 november t/m 1 april niet worden verstoord.
- Bij het uitvoeren van werkzaamheden in deze periode dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld.

8.2 Natuurnetwerk Brabant

Ten aanzien van het Natuurnetwerk Brabant worden **geen** nadelige effecten verwacht in de vorm van toename van geluid, licht en betreding (en overige aspecten), mits voor het aspect licht rekening wordt gehouden met vleermuisvriendelijke verlichting ter hoogte van de Standhazensedijk (bloemdijk).

Advies

Geomorfologische processen en bodemkwaliteit

- Geadviseerd wordt om de aan te brengen grond te laten keuren op uit te spoelen verontreinigingen. Op de landbodem mogen alleen gronden aangebracht worden met de kwaliteitsklasse landbouw/natuur. Bovendien dient de grond te worden gekeurd op afwezigheid van stoffen op de advieslijst PFAS van het RIVM.

Donkerte en openheid

- In de planvorming wordt aangepaste (buiten) verlichting toegepast, dit kan leiden tot een beheersing van de toename in de verlichting van het gebied. Meer mogelijkheden om het effect van de (buiten) verlichting binnen het plangebied richting het Natuurnetwerk Brabant te beheersen kan bijvoorbeeld zijn door verduisterende raamdecoratie toe te passen aan de zijde van het water en het Natuurnetwerk Brabant en door aan deze zijde geen buitenverlichting te plaatsen die uitstraalt (een scherpe cut-off) of door het plaatsen van dichte begroeiing of schermen tussen het water, het Natuurnetwerk Brabant en de verlichtingsbronnen. Het is ook mogelijk om een regime in te voeren waarbij in bepaalde tijden van de nacht de openbare verlichting aan de kwetsbare zijde van het plangebied uitgaat of een bewegingssensor toe te passen. Verder is het aanpassen van de kleur van het LED-licht met amberkleurig licht (roodspectrum) succesvol gebleken, amber is een rood/oranje verlichting die niet verstorend werkt op vleermuizen als Meervleermuis. (Zoogdiervereniging.nl, 2011). De verlichtingssterkte van de lampen aan de zijde van het water en Natuurnetwerk Brabant en bij de infrastructurele werken (straatverlichting) dient minder te zijn dan 1,1 lux (Kennisdocument BIJ12, Watervleermuis).
- In de bouwfase wordt geadviseerd om met een bewegingssensor te werken op de beveiligingsapparatuur, zodat de verlichting 's nachts niet aan staat en verstorend werkt op vleermuizen. Bij voorkeur worden de werkzaamheden gestart na zonsopkomst en voor zonsondergang gestopt. Indien dit niet mogelijk dienen bovengenoemde voorstellen te worden overwogen en de meest geschikte te worden toegepast.

- Een lichtsimulatie kan uitkomst bieden ten aanzien van de donkertecompensatie ten aanzien van beschermde soorten en het Natuurnetwerk Brabant.

Landschapsstructuur

- Het Natuurnetwerk Brabant – Standhazensedijk valt buiten het plangebied en maakt geen onderdeel uit van de plannen. Een suggestie is om het wandel-/fietspad af te rasteren ten opzichte van de dijktafsluiting van de Standhazensedijk, waardoor er geen betreding meer zal plaatsvinden van het dijktafsluiting. Blijf gefaseerd maaien of benut de afsterfing door er grazers (kleinvee) te plaatsen. Maai gefaseerd of laat beweiding gefaseerd plaatsvinden zodat zaden van grassen en kruiden kunnen rijpen.

8.3 Natura-2000 gebied Biesbosch

Het plangebied ligt buiten het Natura-2000 gebied. Ten aanzien van het Natura-2000 worden geen significant nadelige effecten op beschermde soorten of populaties verwacht. Met een voortoets stikstof van de Essentie en Sweco is aangetoond dat er geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Biesbosch te verwachten zijn. Vanwege de afstand van 180 tot de Biesbosch zijn negatieve geluids- en lichteffecten evenmin te verwachten. De tussengelegen jachthaven, met alle bijbehorende bebouwing, voorzieningen en (bedrijfsmatige) activiteiten met licht- en geluidsemissies, zijn al een storendere factor voor de fauna in de Biesbosch. Fauna in de Biesbosch is reeds gewend aan deze bestaande licht- en geluidsemissies.

9 Literatuur en bronnen

9.1 Literatuur

- Bense, U. Longhorn Beetles. *Illustrated Key to the Cerambycidae and Vesperidae of Europe*. Margraf Verlag. 1995
- Bos, F., et al., Veldgids Libellen, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997
- Broekhuizen, S., et al., Atlas van de Nederlandse Zoogdieren, KNNV, Utrecht, 1992.
- Creemers, C.M. & J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Diepenbeek, A. van, Veldgids diersporen, KNNV, Utrecht, 1999.
- Diepenbeek, A. van & J. van Delft, Het waarnemen van amfibieën en reptielen, RAVON, Nijmegen, 2006.
- Diepenbeek, A. van & R. Creemers, Herkenning amfibieën en reptielen, RAVON, Nijmegen, 2006.
- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika. Tirion Natuur.
- Dijkstra, K.D., et al. De Nederlandse libellen. *Odonata*. NNMN, KKN, EIS. 2001
- Harde, K.W., et al. Kevers. Thieme Uitgeverij. 1983.
- Floron, 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Geijskes, D.C., et al. De libellen van Nederland. *Odonata*. KNNV. Hoogwoud. 1983.
- Gittenberger, E., et al. De Nederlandse zoetwatermolusken. NNMN, KKN, EIS. 1998.
- Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil, 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Rapport, Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.
- Janssen, R. en J. Buys, Inventarisatie van vleermuizen op kerkzolders, een handleiding, 2001.
- Kapteyn, K., Vleermuizen in het landschap, Schuyt & Co, 1995.
- Lenders, H.J.R. en C.C.H. Marijnissen, Waarnemen en herkennen van amfibieën en reptielen in het veld, Stichting RAVON, Nijmegen, 1993.
- Limpens, H., et al., Atlas van de Nederlandse vleermuizen, KNNV, Utrecht, 1997.
- Limpens, H., et al., Vleermuizen en Planologie, 2010.
- Mebs, T. et al., Uilen van Europa, Tirion, Baarn, 2004.
- Meijden, R. van der, Heukels' Flora van Nederland, Wolters-Noordhoff, 1996.
- Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het Werk. Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure. <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/03/01/buiten-aan-het-werk-houd-tijdig-rekening-metbeschermde-dieren-en-planten.html> (21-12-2012)].
- Ministerie van LNV, Toelichting tabellen soorten Flora- en faunawet, maart 2005.
- Ministerie van LNV, Dienst Regelingen, Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet, augustus 2009.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland, Atlas van de Nederlandse broedvogels; verspreiding, aantallen, verandering - Nederlandse Fauna 5. Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden, 2002.
- Stumpel, T en H. Strijbosch, Veldgids Amfibieën en reptielen, KNNV, Utrecht, 2006.
- Twisk, P., et al., Zoogdieren van de Benelux. *Herkenning en onderzoek*. ERLA. Amsterdam, 1986
- Twisk, P., et al., Zoogdieren van West-Europa, KNNV, Utrecht, 1994.
- Twisk, P., Limpkens, H., Beschermingsplan voor vleermuizen in Zeeland, 2006
- Weeda, E.J. et al., Nederlandse Oecologische Flora, KNNV, Leiden, 1999.
- Wynhoff, I., et al., Veldgids Dagvlinders. KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1999.

9.2 Bronnen

- BIJ12 NATUURTYPEN
- GEMEENTE DRIMMELEN
- INTERIM OMGEVINGSVERORDENING
- IPLO.NL
- KAARTBANK PROVINCIE NOORD-BRABANT
- KENNISDOCUMENTEN BIJ12
- NATURA-2000.NL
- NDFF - VERSPREIDINGSATLAS
- NOORD-BRABANT.TERCERA-RO.NL
- RAVON.NL
- RUIMTELIJKEPLANNEN.NL
- SOVON
- SYNBIOSSYS.ALTERRA
- TELMEE
- VLEN.NL
- VOGELBESCHERMING
- WAARNEMING.NL
- ZOOGDIERVERENIGING.NL
- DINOLOKET.NL (BODEMINFORMATIE)
- GRONDWATERTOOLS.NL (ISOHYPSENKAART)
- NOORD-BRABANT.MAPS.ARCGIS.COM
- ACTUEEL HOOGTEBESTAND NEDERLAND (AHN): AHN.NL
- PROVINCIE NOORD-BRABANT: INTERIM OMGEVINGSVERORDENING NOORD-BRABANT, 1-8-2023 VIA VIEWER

Bijlage 1

Wet natuurbescherming

Algemeen

De Wet natuurbescherming beschermt Nederlandse natuurgebieden en planten- en diersoorten. De wet geldt sinds 1 januari 2017 en is een kapstokwet waarin soortbescherming, gebiedsbescherming en bescherming van houtopstanden onder is gebracht.

Bescherming van dieren en planten:

Het is belangrijk voor de natuur dat er veel verschillende planten- en diersoorten zijn. Sommige soorten zijn kwetsbaar, zoals Vleermuizen en Huis- en Ringmussen. Een goede natuurbescherming is belangrijk. Wanneer het met de natuur goed gaat, is er ook meer ruimte voor economische en andere maatschappelijke activiteiten.

Vergunningen en ontheffingen aanvragen:

Voor burgers en bedrijven is het belangrijk dat zij makkelijk en snel weten of een activiteit met mogelijke schade voor de natuur is toegestaan. En onder welke voorwaarden een aanvraag voor een omgevingsvergunning bij de gemeente wordt getoetst aan de Wet natuurbescherming. Het is ook mogelijk om rechtstreeks bij de Provincie een vergunning of ontheffing natuur aan te vragen.

Beschermde gebieden

Beschermde gebieden vallend onder de Wet natuurbescherming hebben de status Natura-2000. Deze in heel Europa aangestelde natuurgebieden genieten overal dezelfde wetgeving. Directe, maar ook externe significante negatieve invloed is verboden.

De Provincies zijn ook verantwoordelijk voor de Natuurnetwerk Nederland-gebieden. De bescherming van deze gebieden is ondergebracht in het Besluit algemene regelgeving ruimtelijke ordening (Barro) .

Voor de Provincie Noord-Brabant geldt het Natuurnetwerk Brabant (NNB). Het is een netwerk van deels bestaande en deels nieuwe natuurgebieden die door ecologische verbindingzones met elkaar verbonden zijn.

Soortbescherming

Beschermde soorten van de Wet natuurbescherming zijn onder te verdelen in twee groepen:

1. Strikt beschermde soorten met onder andere soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn.
2. Nationaal beschermde soorten vallende onder de Andere soorten.

Indien er voor een bepaalde activiteit een ontheffing wordt aangevraagd, dan zal deze ontheffingsaanvraag worden getoetst aan drie criteria:

1. Is er sprake van bepaalde, in de wet genoemde belangen?
2. Is er een 'andere bevredigende oplossing' mogelijk?
3. Doet de ontheffing afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort?

In bijlage 2 t/m 6 van dit rapport is een overzicht opgenomen van beschermde soorten.

Bijlage 2 – Weerrapport

Bijlage 3– NDFF-gegevens beschermde soorten planlocatie

Bijlage 4– Lijst van nationaal beschermde soorten

Bijlage 5– Lijst van soorten die op bijlage IV van de habitatrichtlijn, bijlage II van Bern en/of bijlage I van Bonn staan

Bijlage 6– Overzicht soorten vogelrichtlijn

Bijlage 2 – Weerrapporten

De Bilt, 12 april 2022 (veldonderzoek Rietlanden)

Koninklijk Nederlands
Meteorologisch Instituut
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Het weer op dinsdag 12 april 2022 te De Bilt

Dag Maand Jaar [Weergeven](#)

[« Eerste dag](#) - [< Dag terug](#) - [Dag vooruit >](#) - [Laatste dag »](#)

Temperatuur

Gemiddelde	13.8 °C
Minimum	6.5 °C
Maximum	20.6 °C

Zon, straling, bewolking en zicht

Zonneschijnduur	8.8 uur
Rel. zonneschijnduur	64 %
Globale straling	1710 J/cm2
Gemiddelde bedekkingsgraad	8 octa's Geheel bewolkt
Minimaal zicht	6.5 KM
Maximaal zicht	8.3 KM

Relatieve luchtvochtigheid

Gemiddelde	61 %
Minimum	44 %
Maximum	91 %

Neerslag en verdamping

Hoeveelheid neerslag	0.0 mm
Duur neerslag	0.0 uur
Referentie-gewasverdamping	- mm

Wind

Gemiddelde snelheid	3.4 m/s = 3 Bft Matige wind
Min. uurgemiddelde snelheid	0.0 m/s = 0 Bft Windstil
Max. uurgemiddelde snelheid	6.0 m/s = 4 Bft Matige wind
Maximale windstoot	9.0 m/s
Overheersende richting	138 ° = ZO

Luchtdruk

Gemiddelde	1009.7 hPa
Minimum	1007.7 hPa
Maximum	1011.4 hPa

De Bilt, 30 april 2024 (veldonderzoek Beachclub)

Koninklijk Nederlands
Meteorologisch Instituut
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Het weer op dinsdag 30 april 2024 te De Bilt

Dag

30

Maand

april

Jaar

2024

Weergeven

« Eerste dag - < Dag terug - Dag vooruit > - Laatste dag »

Temperatuur

Gemiddelde

16.2 °C

Minimum

11.2 °C

Maximum

21.9 °C

Zon, straling, bewolking en zicht

Zonneschijnduur

6.5 uur

Rel. zonneschijnduur

44 %

Globale straling

1920 J/cm2

Gemiddelde bedekkingsgraad

8 octa's
Geheel bewolkt

Minimaal zicht

6.5 KM

Maximaal zicht

8.3 KM

Relatieve luchtvochtigheid

Gemiddelde

77 %

Minimum

54 %

Maximum

97 %

Neerslag en verdamping

Hoeveelheid neerslag

< 0.1 mm

Duur neerslag

0.1 uur

Referentie-gewasverdamping

- mm

Wind

Gemiddelde snelheid

2.5 m/s = 2 Bft
Zwakke wind

Min. uurgemiddelde snelheid

1.0 m/s = 1 Bft
Zwakke wind

Max. uurgemiddelde snelheid

4.0 m/s = 3 Bft
Matige wind

Maximale windstoot

7.0 m/s

Overheersende richting

137 ° = ZO

Luchtdruk

Gemiddelde

1014.8 hPa

Minimum

1011.4 hPa

Maximum

1017.9 hPa

De Bilt, 25 juni 2024 (veldonderzoek Rietlanden en Standhazensedijk)

Koninklijk Nederlands
Meteorologisch Instituut
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Het weer op dinsdag 25 juni 2024 te De Bilt

Dag

25

Maand

juni

Jaar

2024

Weergeven

« Eerste dag

< Dag terug

Dag vooruit >

Laatste dag »

Temperatuur

Gemiddelde

22.6 °C

Minimum

14.7 °C

Maximum

28.3 °C

Zon, straling, bewolking en zicht

Zonneschijnduur

14.5 uur

Rel. zonneschijnduur

87 %

Globale straling

2815 J/cm2

Gemiddelde bedekkingsgraad

1 octa's
Vrijwel onbewolkt

Minimaal zicht

5.9 KM

Maximaal zicht

8.3 KM

Relatieve luchtvochtigheid

Gemiddelde

67 %

Minimum

44 %

Maximum

94 %

Neerslag en verdamping

Hoeveelheid neerslag

0.0 mm

Duur neerslag

0.0 uur

Referentie-gewasverdamping

- mm

Wind

Gemiddelde snelheid

2.5 m/s = 2 Bft
Zwakke wind

Min. uurgemiddelde snelheid

1.0 m/s = 1 Bft
Zwakke wind

Max. uurgemiddelde snelheid

4.0 m/s = 3 Bft
Matige wind

Maximale windstoot

8.0 m/s

Overheersende richting

49 ° = NO

Luchtdruk

Gemiddelde

1015.4 hPa

Minimum

1013.0 hPa

Maximum

1017.9 hPa

De Bilt, 28 oktober 2024 (veldonderzoek gehele plangebied Beachclub + Rietlanden)

Koninklijk Nederlands
Meteorologisch Instituut
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Het weer op maandag 28 oktober 2024 te De Bilt

Dag

28

Maand

oktober

Jaar

2024

Weergeven

« Eerste dag

< Dag terug

Dag vooruit >

Laatste dag »

Temperatuur

Gemiddelde

12.3 °C

Minimum

7.8 °C

Maximum

14.6 °C

Zon, straling, bewolking en zicht

Zonneschijnduur

1.1 uur

Rel. zonneschijnduur

11 %

Globale straling

305 J/cm2

Gemiddelde bedekkingsgraad

8 octa's
Geheel bewolkt

Minimaal zicht

4.0 KM

Maximaal zicht

7.0 KM

Relatieve luchtvochtigheid

Gemiddelde

91 %

Minimum

82 %

Maximum

98 %

Neerslag en verdamping

Hoeveelheid neerslag

3.7 mm

Duur neerslag

5.0 uur

Referentie-gewasverdamping

- mm

Wind

Gemiddelde snelheid

3.8 m/s = 3 Bft
Matige wind

Min. uurgemiddelde snelheid

2.0 m/s = 2 Bft
Zwakke wind

Max. uurgemiddelde snelheid

5.0 m/s = 3 Bft
Matige wind

Maximale windstoot

10.0 m/s

Overheersende richting

211 ° = ZZW

Luchtdruk

Gemiddelde

1022.7 hPa

Minimum

1022.0 hPa

Maximum

1023.6 hPa

Bijlage 3 – NDFF gegevens beschermde soorten planlocatie

Naam	Groep	Beschermingsregime	Afstand
Bever	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Boomvalk	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Buizerd	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Egel	Zoogdieren		0 - 1 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Grote gele kwikstaart	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Haas	Zoogdieren		0 - 1 km
Huismus	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Laatvlieger	Zoogdieren	wnb-hrl	0 - 1 km
Ooievaar	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Ransuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Roek	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Slechtvalk	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Sperwer	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Stenuil	Vogels	wnb-vrl	0 - 1 km
Alpenwatersalamander	Amfibieën		1 - 5 km
Bastaardkikker	Amfibieën		1 - 5 km
Boommarter	Zoogdieren		1 - 5 km
Bunzing	Zoogdieren		1 - 5 km
Damhert	Zoogdieren		1 - 5 km
Eekhoorn	Zoogdieren		1 - 5 km
Gevlekte glanslibel	Libellen		1 - 5 km
Gewone/Kleine/Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	1 - 5 km
Gierzwaluw	Vogels	wnb-vrl	1 - 5 km
Grote modderkruiper	Vissen		1 - 5 km
Grote vos	Dagvlinders		1 - 5 km
Havik	Vogels	wnb-vrl	1 - 5 km
Kamsalamander	Amfibieën	wnb-hrl	1 - 5 km
Kartuizer anjer	Vaatplanten		1 - 5 km
Kerkuil	Vogels	wnb-vrl	1 - 5 km
Kleine wolfsmelk	Vaatplanten		1 - 5 km
Konijn	Zoogdieren		1 - 5 km
Meervleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	1 - 5 km
Poelkikker	Amfibieën	wnb-hrl	1 - 5 km
Rivierrombout	Libellen	wnb-hrl	1 - 5 km
Rosse vleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	1 - 5 km
Rosse woelmuis	Zoogdieren		1 - 5 km
Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	wnb-hrl	1 - 5 km
Steenmarter	Zoogdieren		1 - 5 km

Naam	Groep	Beschermingsregime	Afstand
Teunisbloempijlstaart	Nachtvlinders	wnb-hrl	1 - 5 km
Wespendief	Vogels	wnb-vrl	1 - 5 km
Wezel	Zoogdieren		1 - 5 km
Zwarte wouw	Vogels	wnb-vrl	1 - 5 km

Bijlage 4 – Lijst van nationaal beschermde soorten

Lijst van nationaal beschermde soorten (zie ook bijlage onderdeel A van de Wet natuurbescherming)

Amfibieën en reptielen

Alpenwatersalamander	amfibie	art. 3.10 lid 1 a
Bruine kikker	amfibie	art. 3.10 lid 1 a
Gewone pad	amfibie	art. 3.10 lid 1 a
Kleine watersalamander	amfibie	art. 3.10 lid 1 a
Meerkikker	amfibie	art. 3.10 lid 1 a
Middelste groene kikker	amfibie	art. 3.10 lid 1 a
Vinpoetsalamander	amfibie	art. 3.10 lid 1 a
Vuursalamander	amfibie	art. 3.10 lid 1 a
<u>Adder</u>	reptiel	art. 3.10 lid 1 a
Hazelnorm	reptiel	art. 3.10 lid 1 a
Levendbarende hagedis	reptiel	art. 3.10 lid 1 a
Ringslang	reptiel	art. 3.10 lid 1 a

Dagvlinders

aardbeivlinder	dagvlinder	art. 3.10 lid 1 a
<u>bospaarmoervlinder</u>	dagvlinder	art. 3.10 lid 1 a
<u>bruine eikenpage</u>	dagvlinder	art. 3.10 lid 1 a
Pimpelblauwtje	dagvlinder	Bern bijl. II & art. 3.10 lid 1 a
duinpaarmoervlinder	dagvlinder	art. 3.10 lid 1 a
Grote paarmoervlinder	dagvlinder	art. 3.10 lid 1 a
Grote vos	dagvlinder	art. 3.10 lid 1 a
Grote weerschijnvlinder	dagvlinder	art. 3.10 lid 1 a
<u>kleine heivlinder</u>	dagvlinder	art. 3.10 lid 1 a
kleine ijsvogelvlinder	dagvlinder	art. 3.10 lid 1 a
kommavinder	dagvlinder	art. 3.10 lid 1 a
sleedoornpage	dagvlinder	art. 3.10 lid 1 a
spiegeldikkopje	dagvlinder	art. 3.10 lid 1 a
veenbesblauwtje	dagvlinder	art. 3.10 lid 1 a
<u>zilveren maan</u>	dagvlinder	art. 3.10 lid 1 a

Donker pimpelblauwtje

Bruin dikkopje	dagvlinder	HR bijl. IV & Bern bijl. II & art. 3.10 lid 1 a
<u>gentiaanblauwtje</u>	dagvlinder	art. 3.10 lid 1 a
Grote vuurvlinder	dagvlinder	Bern bijl. II & art. 3.10 lid 1 a
lepepage	dagvlinder	HR bijl. IV & Bern bijl. II & art. 3.10 lid 1 a
Veenbespaarmoervlinder	dagvlinder	art. 3.10 lid 1 a
Veenhooibeestje	dagvlinder	art. 3.10 lid 1 a
Veldpaarmoervlinder	dagvlinder	art. 3.10 lid 1 a

Kevers en libellen

Vliegend hert	kever	art. 3.10 lid 1 a
beekrombout	libel	art. 3.10 lid 1 a
<u>bosbeekjuffer</u>	libel	art. 3.10 lid 1 a
donkere waterjuffer	libel	art. 3.10 lid 1 a
geklekte glanslibel	libel	art. 3.10 lid 1 a
gewone bronlibel	libel	art. 3.10 lid 1 a
<u>hoogveenglanslibel</u>	libel	art. 3.10 lid 1 a
kempense heidelibel	libel	art. 3.10 lid 1 a

speerwaterjuffer libel art. 3.10 lid 1 a

Planten

Blaasvaren	plant	art. 3.10 lid 1 c
<u>Akkerboterbloem</u>	plant	art. 3.10 lid 1 c
Akkerdoornzaad	plant	art. 3.10 lid 1 c
Akkerogentroost	plant	art. 3.10 lid 1 c
Franjegtiaan	plant	art. 3.10 lid 1 c
Beklierde ogentroost	plant	art. 3.10 lid 1 c
Berggarnander	plant	art. 3.10 lid 1 c
Bergnachtorchis	plant	art. 3.10 lid 1 c
Blauw guichelheil	plant	art. 3.10 lid 1 c
Bokkenorchis	plant	art. 3.10 lid 1 c
Bosboterbloem	plant	art. 3.10 lid 1 c
Bosdravik	plant	art. 3.10 lid 1 c
Brave hendrik	plant	art. 3.10 lid 1 c
Brede wolfsmelk	plant	art. 3.10 lid 1 c
Groensteel	plant	art. 3.10 lid 1 c
Breed wollegras	plant	art. 3.10 lid 1 c
Bruinrode wespenorchis	plant	art. 3.10 lid 1 c
Dennenorchis	plant	art. 3.10 lid 1 c
Dreps	plant	art. 3.10 lid 1 c
Echte gamander	plant	art. 3.10 lid 1 c
Geelgroene wespenorchis	plant	art. 3.10 lid 1 c
Geplooid vrouwenmantel	plant	art. 3.10 lid 1 c
Getande veldsla	plant	art. 3.10 lid 1 c
Gevlekt zonneroosje	plant	art. 3.10 lid 1 c
Glad biggenkruid	plant	art. 3.10 lid 1 c
Gladde zegge	plant	art. 3.10 lid 1 c
Groene nachtorchis	plant	art. 3.10 lid 1 c
Groot spiegelklokje	plant	art. 3.10 lid 1 c
Grote bosaardbei	plant	art. 3.10 lid 1 c
Grote leeuwenklauw	plant	art. 3.10 lid 1 c
Honingorchis	plant	art. 3.10 lid 1 c
Kalkboterbloem	plant	art. 3.10 lid 1 c
Kalketrip	plant	art. 3.10 lid 1 c
Karhuizeranjer	plant	art. 3.10 lid 1 c
<u>Karwijnselie</u>	plant	art. 3.10 lid 1 c
Kleine ereprijs	plant	art. 3.10 lid 1 c
<u>Kleine Schorseneer</u>	plant	art. 3.10 lid 1 c
Kleine wolfsmelk	plant	art. 3.10 lid 1 c
Kluwenklokje	plant	art. 3.10 lid 1 c
<u>Knollathyrus</u>	plant	art. 3.10 lid 1 c
Knolspirea	plant	art. 3.10 lid 1 c
Lange zonnedaauw	plant	art. 3.10 lid 1 c
<u>Korensia</u>	plant	art. 3.10 lid 1 c
Kranskarwij	plant	art. 3.10 lid 1 c
Muurbloem	plant	art. 3.10 lid 1 c
Kruipijm	plant	art. 3.10 lid 1 c
Liggende ereprijs	plant	art. 3.10 lid 1 c
Pijlscheefkelk	plant	art. 3.10 lid 1 c
Moerasgamander	plant	art. 3.10 lid 1 c
Naakte lathyrus	plant	art. 3.10 lid 1 c

Naaldenkervel	plant	art. 3.10 lid 1 c
Roggelelie	plant	art. 3.10 lid 1 c
Rood peperboompje	plant	art. 3.10 lid 1 c
Schubvaren	plant	art. 3.10 lid 1 c
Rozenkransje	plant	art. 3.10 lid 1 c
Ruw pazelzaad	plant	art. 3.10 lid 1 c
Scherpkruud	plant	art. 3.10 lid 1 c
Schubzegge	plant	art. 3.10 lid 1 c
Smalle raai	plant	art. 3.10 lid 1 c
Spits havikskruud	plant	art. 3.10 lid 1 c
Steenbraam	plant	art. 3.10 lid 1 c
Stijve wolfsmelk	plant	art. 3.10 lid 1 c
Stofzaad	plant	art. 3.10 lid 1 c
Tengere distel	plant	art. 3.10 lid 1 c
Tengere veldmuur	plant	art. 3.10 lid 1 c
Trosgamander	plant	art. 3.10 lid 1 c
Veenbloembies	plant	art. 3.10 lid 1 c
Vliegenorchis	plant	art. 3.10 lid 1 c
<u>Vroege ereprijs</u>	plant	art. 3.10 lid 1 c
Wilde averuit	plant	art. 3.10 lid 1 c
Wilde ridderspoor	plant	art. 3.10 lid 1 c
Wilde weit	plant	art. 3.10 lid 1 c
Wolfskers	plant	art. 3.10 lid 1 c
<u>Zandwolfsmelk</u>	plant	art. 3.10 lid 1 c
Zweedse kornoelje	plant	art. 3.10 lid 1 c
Zinkviooltje	plant	art. 3.10 lid 1 c

Vissen en zeezoogdieren

<u>Beekprik</u>	vis	art. 3.10 lid 1 a
<u>Elrits</u>	vis	art. 3.10 lid 1 a
Gestippelde alver	vis	art. 3.10 lid 1 a
<u>Grote modderkruiper</u>	vis	art. 3.10 lid 1 a
<u>Beekdonderpad</u>	vis	art. 3.10 lid 1 a
<u>Kwabaal</u>	vis	art. 3.10 lid 1 a
Gewone zeehond	zeedier	art. 3.10 lid 1 a
Grijze zeehond	zeedier	art. 3.10 lid 1 a

Zoogdieren

Aardmuis	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Boommarter	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Bosmuis	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Bunzing	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Damhart	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Das	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Dwergmuis	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Dwergspitsmuis	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Edelhert	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Eekhoorn	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Egel	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Eikelmuis	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Gewone bosspitsmuis	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Grote bosmuis	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Haas	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a

Bijlage 4 – Lijst van nationaal beschermde soorten (vervolg)

Hermelijn	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Huisspitsmuis	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Konijn (niet gedomesticeerd)	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Molmuis	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Ondergrondse woelmuis	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Ree	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Rosse woelmuis	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Steenmarter	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Tweekleurige bosspitsmuis	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Veldmuis	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Veldspitsmuis	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Vos	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
<u>Waterspitsmuis</u>	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Wezel	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
wild zwijn	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a
Woelrat	zoogdier	art. 3.10 lid 1 a

Bijlage 5 – Lijst van soorten die op bijlage IV van de habitatrichtlijn, bijlage II van Bern en/of bijlage I van Bonn staan

Lijst van soorten die op bijlage IV van de habitatrichtlijn, bijlage II van Bern en/of bijlage I van Bonn staan.

Planten (4)

Groenknolorchis	plant	HR bijl. IV & Bern bijl. I
<u>Drievende waterweegbree</u>	plant	HR bijl. IV & Bern bijl. I
Kruipend moerasscherm	plant	HR bijl. IV & Bern bijl. I
Zomerschroeforchis	plant	HR bijl. IV & Bern bijl. I

Amfibieën en reptielen (11)

<u>Boomkikker</u>	amfibie	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Geelbuikvuurpad	amfibie	HR bijl. IV & Bern bijl. II
<u>Gladde slang</u>	reptiel	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Heikikker	amfibie	HR bijl. IV & Bern bijl. II
<u>Kamsalamander</u>	amfibie	HR bijl. IV & Bern bijl. II
<u>Knoflookpad</u>	amfibie	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Muurhagedis	reptiel	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Poelkikker	amfibie	HR bijl. IV
Rugstreeppad	amfibie	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Vroedmeesterpad	amfibie	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Zandhagedis	reptiel	HR bijl. IV & Bern bijl. II

Slakken en vissen (3)

Houting	vis	HR bijl. IV
Platte schijfthoren	slak	HR bijl. IV
Steur	vis	HR bijl. IV & Bern bijl. II

Dagvlinders (10)

<u>Apollovlinder</u>	dagvlinder	HR bijl. IV & Bern bijl. II
<u>Boszandoog</u>	dagvlinder	HR bijl. IV & Bern bijl. II
<u>Donker pimpernelblauwtje</u>	dagvlinder	HR bijl. IV & Bern bijl. II & art. 3.10 lid 1 a
<u>gentiaanblauwtje</u>	dagvlinder	Bern bijl. II & art. 3.10 lid 1 a
<u>Grote vuurvlinder</u>	dagvlinder	HR bijl. IV & Bern bijl. II & art. 3.10 lid 1 a
Moerasparelmoervlinder	dagvlinder	Bern bijl. II
Pimpernelblauwtje	dagvlinder	Bern bijl. II & art. 3.10 lid 1 a
<u>Teunisbloempijlstaart</u>	dagvlinder	HR bijl. IV & Bern bijl. II
<u>Tijmblauwtje</u>	dagvlinder	HR bijl. IV & Bern bijl. II
<u>Zilverstreephoibeestje</u>	dagvlinder	HR bijl. IV & Bern bijl. II

Zoogdieren (27)

<u>Baardvleermuis</u>	zoogdier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
<u>Bechsteins vleermuis</u>	zoogdier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Bever	zoogdier	HR bijl. IV
<u>Bosvleermuis</u>	zoogdier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Brandts vleermuis	zoogdier	Bern bijl. II
<u>Franjestaart</u>	zoogdier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Gewone dwergvleermuis	zoogdier	HR bijl. IV
<u>Gewone grootoorvleermuis</u>	zoogdier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Grijze grootoorvleermuis	zoogdier	HR bijl. IV & Bern bijl. II

Grote hoefijzerneus	zoogdier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Grote rosse vleermuis	zoogdier	Bern bijl. II
Hamster	zoogdier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Hazelmuis	zoogdier	HR bijl. IV
Ingekorven vleermuis	zoogdier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Kleine hoefijzerneus	zoogdier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Laatvlieger	zoogdier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Lynx (euraziatische)	zoogdier	HR bijl. IV
Meervleermuis	zoogdier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Mopsvleermuis	zoogdier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Noordse vleermuis	zoogdier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Noordse woelmuis	zoogdier	HR bijl. IV
<u>Otter</u>	zoogdier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
<u>Rosse vleermuis</u>	zoogdier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Ruige dwergvleermuis	zoogdier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
(Nathusius dwergvleermuis)	zoogdier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Tweekleurige vleermuis	zoogdier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Vale vleermuis	zoogdier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
<u>Watervleermuis</u>	zoogdier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
WOLF	zoogdier	HR bijl. IV & Bern bijl. II

Kevers, libellen en haft (14)

Brede geelrandwaterroofkever	kever	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Bronslibel	libel	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Gaffellibel	libel	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Gestreepte waterroofkever	kever	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Gevlekte witsnuitlibel	libel	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Groene glazenmaker	libel	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Mercurwaterjuffer	libel	Bern bijl. II
Juchtleerkever	kever	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Noordse winterjuffer	libel	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Oostelijke witsnuitlibel	libel	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Rivierrombout	libel	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Sierlijke witsnuitlibel	libel	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Vermiljoenkever	kever	HR bijl. IV & Bern bijl. II
Oeveraas (Palingenia longicauda)	haft	Bern bijl. II

Weekdieren en zeezoogdieren (27)

<u>Bataafse stroommossel</u>	weekdier	HR bijl. IV
<u>Bruinvis</u>	zee-dier	Bern bijl. II
<u>Bultrug</u>	zee-dier	Bern bijl. II & Bonn bijl. I
Butskop	zee-dier	HR bijl. IV
<u>Dikkopschildpad</u>	zee-dier	HR bijl. IV & Bern bijl. II & Bonn bijl. I
<u>Dwergpotvis</u>	zee-dier	Bern bijl. II
<u>Dwergvinvis</u>	zee-dier	HR bijl. IV
<u>Gestreepte dolfin</u>	zee-dier	Bern bijl. II
<u>Gewone dolfin</u>	zee-dier	Bern bijl. II
<u>Gewone spitsdolfijn</u>	zee-dier	Bern bijl. II
<u>Gewone vinvis</u>	zee-dier	HR bijl. IV & Bern bijl. II & Bonn bijl. I
Griend	zee-dier	HR bijl. IV & Bern bijl. II

<u>Grijze dolfin</u>	zee-dier	Bern bijl. II
<u>Kemp's zeeschildpad</u>	zee-dier	HR bijl. IV & Bern bijl. II & Bonn bijl. I
<u>Kleine zwaardwalvis</u>	zee-dier	Bern bijl. II
<u>Lederschildpad</u>	zee-dier	HR bijl. IV & Bern bijl. II & Bonn bijl. I
<u>Narwal</u>	zee-dier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
<u>Noordse vinvis</u>	zee-dier	HR bijl. IV & Bonn bijl. I
<u>Orca</u>	zee-dier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
<u>Potvis</u>	zee-dier	HR bijl. IV & Bonn bijl. I
<u>Soepschildpad</u>	zee-dier	HR bijl. IV & Bern bijl. II & Bonn bijl. I
<u>Spitsdolfijn van Gray</u>	zee-dier	HR bijl. IV
<u>Tuimelaar</u>	zee-dier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
<u>Walrus</u>	zee-dier	Bern bijl. II
<u>Witflankdolfijn</u>	zee-dier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
<u>Witsnuitdolfijn</u>	zee-dier	HR bijl. IV & Bern bijl. II
<u>Witte dolfin</u>	zee-dier	HR bijl. IV

Bijlage 6 – Overzicht soorten vogelrichtlijn

Overzicht soorten vogelrichtlijn

Alle inheemse vogels vallen binnen het beschermingsregime van de vogelrichtlijn, van deze vogels is daarom hier geen lijst opgesteld.

Voor een aantal vogels is art 3.1 lid 5 niet van toepassing omdat deze vogels tevens onder het beschermingsregime van art. 3.5 vallen. Het betreft de vogels die zijn opgenomen in bijlage II van de conventie van Bern.

Artikel 3.1 lid 5 bepaald dat het verbod op verstoren (art. 3.1 lid 4) niet van toepassing is indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. De soorten die zijn opgenomen in bijlage II van Bern zijn derhalve strikter beschermd dan de andere vogelsoorten.

Lijst van vogelsoorten die zijn opgenomen in bijlage II van de conventie van Bern.

Aasgier	Bern bijl. II
Alpengierzwaluw	Bern bijl. II
Alpenheggenmus	Bern bijl. II
Amerikaanse grote stern	Bern bijl. II
Anatolische woestijnplevier	Bern bijl. II
Appelvink	Bern bijl. II
Arctische bonte strandloper	Bern bijl. II
Arendbuiser	Bern bijl. II
Audouins meeuw	Bern bijl. II & Bonn bijl. I
Aziatische roodborsttapuit	Bern bijl. II
Baardgrasmus	Bern bijl. II
Baardman	Bern bijl. II
Balearische roodkopklauwier	Bern bijl. II
Balkanbergfluit	Bern bijl. II
Balkankwikstaart	Bern bijl. II
Bastaardarend	Bern bijl. II & Bonn bijl. I
Beflijster	Bern bijl. II
Bergeend	Bern bijl. II
Bergfluit	Bern bijl. II
Bijeneter	Bern bijl. II
Bladkoning	Bern bijl. II
Blauwborst	Bern bijl. II
Blauwe kiekendief	Bern bijl. II
Blauwe rotslijster	Bern bijl. II
Blauwstaart	Bern bijl. II
Blonde ruiter	Bonn bijl. I
Boerenzwaluw	Bern bijl. II
Bont stormvogeltje	Bern bijl. II
Bontbekplevier	Bern bijl. II
Bonte strandloper	Bern bijl. II
Bonte tapuit	Bern bijl. II

Bonte vliegenvanger	Bern bijl. II
Boomklever	Bern bijl. II
Boomkruiper	Bern bijl. II
Boompieper	Bern bijl. II
Boomvalk	Bern bijl. II
Bosgors	Bern bijl. II
Bosrietzanger	Bern bijl. II
Bosruiter	Bern bijl. II
Bosuil	Bern bijl. II
Braamsluiper	Bern bijl. II
Brandgans	Bern bijl. II
Breedbekstrandloper	Bern bijl. II
Brilgrasmus	Bern bijl. II
Britse frater	Bern bijl. II
Britse koolmees	Bern bijl. II
Britse putter	Bern bijl. II
Bruine boszanger	Bern bijl. II
Bruine kiekendief	Bern bijl. II
Bruinkeelortolaan	Bern bijl. II
Buizerd	Bern bijl. II
Bulwers stormvogel	Bern bijl. II
Canadese kraanvogel	Bern bijl. II
Casarca	Bern bijl. II
Cetti's zanger	Bern bijl. II
Cirlgors	Bern bijl. II
Citroenkwikstaart	Bern bijl. II
Daurische klauwier	Bern bijl. II
Diksnavelnotenkraker	Bern bijl. II
Dougalls stern	Bern bijl. II
Draaihals	Bern bijl. II
Drieteenstrandloper	Bern bijl. II
Duinpieper	Bern bijl. II
Dunbekwulp	Bern bijl. II & Bonn bijl. I
Dwergaalscholver	Bern bijl. II
Dwergarend	Bern bijl. II
Dwerggans	Bern bijl. II & Bonn bijl. I
Dwerggors	Bern bijl. II
Dwergmeeuw	Bern bijl. II
Dwergooruil	Bern bijl. II
Dwergstern	Bern bijl. II
Engelse kwikstaart	Bern bijl. II
Europese kanarie	Bern bijl. II
Fitis	Bern bijl. II
Flamingo	Bern bijl. II
Fluiter	Bern bijl. II
Frater	Bern bijl. II
Geelgors	Bern bijl. II
Geelsnavelduiker	Bern bijl. II
Gekraagde roodstaart	Bern bijl. II
Geoorde fuut	Bern bijl. II
Giervalk	Bern bijl. II
Glanskop	Bern bijl. II
Gon-gon	Bern bijl. II

Goudhaan	Bern bijl. II
Grasmus	Bern bijl. II
Graspieper	Bern bijl. II
Graszanger	Bern bijl. II
Grauwe fitis	Bern bijl. II
Grauwe franjepoot	Bern bijl. II
Grauwe kiekendief	Bern bijl. II
Grauwe klauwier	Bern bijl. II
Grauwe vliegenvanger	Bern bijl. II
Griël	Bern bijl. II
Grijskopspecht	Bern bijl. II
Grijze wouw	Bern bijl. II
Groene specht	Bern bijl. II
Groenlandse tapuit	Bern bijl. II
Groenling	Bern bijl. II
Grote barmisjs	Bern bijl. II
Grote bonte specht	Bern bijl. II
Grote franjepoot	Bern bijl. II
Grote gele kwikstaart	Bern bijl. II
Grote karekiet	Bern bijl. II
Grote kruisbek	Bern bijl. II
Grote pieper	Bern bijl. II
Grote stern	Bern bijl. II
Grote trap	Bern bijl. II & Bonn bijl. I
Grote zilverreiger	Bern bijl. II
Haakbek	Bern bijl. II
Harlekijneend	Bern bijl. II
Havik	Bern bijl. II
Havikarend	Bern bijl. II
Heggenmus	Bern bijl. II
Hop	Bern bijl. II
Huiszwaluw	Bern bijl. II
Humes bladkoning	Bern bijl. II
Iberische tijftjaf	Bern bijl. II
Isduiker	Bern bijl. II
Usgors	Bern bijl. II
Islands smelleken	Bern bijl. II
Isvogel	Bern bijl. II
Ivoormeeuw	Bern bijl. II
Izabeltapuit	Bern bijl. II
Jufferkraanvogel	Bern bijl. II
Kalanderleeuwerik	Bern bijl. II
Kerkuil	Bern bijl. II
Klaapekster	Bern bijl. II
Klein waterhoen	Bern bijl. II
Kleine barmisjs	Bern bijl. II
Kleine bonte specht	Bern bijl. II
Kleine karekiet	Bern bijl. II
Kleine klapekster	Bern bijl. II
Kleine plevier	Bern bijl. II
Kleine spotvogel	Bern bijl. II
Kleine sprinkhaanzanger	Bern bijl. II
Kleine strandloper	Bern bijl. II

Kleine torenvalk	Bern bijl. II & Bonn bijl. I
Kleine trap	Bern bijl. II
Kleine vliegenvanger	Bern bijl. II
Kleine zilverreiger	Bern bijl. II
Kleine zwaan	Bern bijl. II
Kleine zwartkop	Bern bijl. II
Kleinst waterhoen	Bern bijl. II
Kluut	Bern bijl. II
Kneu	Bern bijl. II
Koerseiger	Bern bijl. II
Koningsseider	Bern bijl. II
Koolmees	Bern bijl. II
Kortsnavelboomkruiper	Bern bijl. II
Kortteenleeuwerik	Bern bijl. II
Kraanvogel	Bern bijl. II
Krekelzanger	Bern bijl. II
Kroeskoppellikaan	Bern bijl. II & Bonn bijl. I
Krombekstrandloper	Bern bijl. II
Kruisbek	Bern bijl. II
Kuifduiker	Bern bijl. II
Kuifkoekoek	Bern bijl. II
Kuifmees	Bern bijl. II
Kwak	Bern bijl. II
Kwartelkoning	Bern bijl. II
Lachstern	Bern bijl. II
Lammergier	Bern bijl. II
Lepelaar	Bern bijl. II
Matkop	Bern bijl. II
Middelste bonte specht	Bern bijl. II
Mongoolse pieper	Bern bijl. II
Monniksgier	Bern bijl. II
Morinelplevier	Bern bijl. II
Nachtegaal	Bern bijl. II
Nachtzwaluw	Bern bijl. II
Nonnetje	Bern bijl. II
Noordse boszanger	Bern bijl. II
Noordse fitis	Bern bijl. II
Noordse grote bonte specht	Bern bijl. II
Noordse kwikstaart	Bern bijl. II
Noordse nachtegaal	Bern bijl. II
Noordse pijlstormvogel	Bern bijl. II
Noordse stern	Bern bijl. II
Oehoe	Bern bijl. II
Oeverloper	Bern bijl. II
Oeverpieper	Bern bijl. II
Oeverzwaluw	Bern bijl. II
Ooievaar	Bern bijl. II
Oostelijke blonde tapuit	Bern bijl. II
Oostelijke kraagtrap	Bern bijl. II & Bonn bijl. I
Orpheusspotvogel	Bern bijl. II
Paapje	Bern bijl. II
Paarse strandloper	Bern bijl. II
Pallas' boszanger	Bern bijl. II

Bijlage 6 – Overzicht soorten vogelrichtlijn (vervolg)

Parelduiker	Bern bijl. II	Sneeuwuil	Bern bijl. II	Witbandzearend	Bern bijl. II & Bonn bijl. I
Perzische roodborst	Bern bijl. II	Snor	Bern bijl. II	Witgat	Bern bijl. II
Pestvogel	Bern bijl. II	Sperwer	Bern bijl. II	Withalsvliegenvanger	Bern bijl. II
Pimpelmees	Bern bijl. II	Sperwergrasmus	Bern bijl. II	Witkopeend	Bern bijl. II & Bonn bijl. I
Poelruiter	Bern bijl. II	Sperweruil	Bern bijl. II	Witkopgors	Bern bijl. II
Poelsnip	Bern bijl. II	Spotvogel	Bern bijl. II	Witoogend	Bonn bijl. I
Porseleinhoen	Bern bijl. II	Sprinkhaanzanger	Bern bijl. II	Witstuitbarmsijs	Bern bijl. II
Provençaalse grasmus	Bern bijl. II	Steenarend	Bern bijl. II	Witte kerkuil	Bern bijl. II
Purperreiger	Bern bijl. II	Steenloper	Bern bijl. II	Witte kwikstaart	Bern bijl. II
Putter	Bern bijl. II	Steenuil	Bern bijl. II	Witvleugelstern	Bern bijl. II
Raddes boszanger	Bern bijl. II	Stellers eider	Bern bijl. II	Witwangstern	Bern bijl. II
Ralreiger	Bern bijl. II	Steltkluit	Bern bijl. II	Woestijngrasmus	Bern bijl. II
Ransuil	Bern bijl. II	Steppearend	Bern bijl. II	Woestijnvink	Bern bijl. II
Renvogel	Bern bijl. II	Steppebuizerd	Bern bijl. II	Woudaap	Bern bijl. II
Reuzenster	Bern bijl. II	Steppehoen	Bern bijl. II	Zeearend	Bern bijl. II & Bonn bijl. I
Rietgors	Bern bijl. II	Steppekiekendief	Bern bijl. II	Zuidelijke bonte strandloper	Bern bijl. II
Rietzanger	Bern bijl. II	Steppekievit	Bonn bijl. I	Zwartbuikwaterspreeuw	Bern bijl. II
Rode rotslijster	Bern bijl. II	Steppeklapekster	Bern bijl. II	Zwarte ibis	Bern bijl. II
Rode wouw	Bern bijl. II	Steppevorkstaartplevier	Bern bijl. II	Zwarte mees	Bern bijl. II
Roerdomp	Bern bijl. II	Stormvogeltje	Bern bijl. II	Zwarte ooievaar	Bern bijl. II
Roodborst	Bern bijl. II	Strandleeuwerik	Bern bijl. II	Zwarte roodstaart (2x)	Bern bijl. II
Roodborsttapuit	Bern bijl. II	Strandplevier	Bern bijl. II	Zwarte specht	Bern bijl. II
Roodbuikwaterspreeuw	Bern bijl. II	Struikrietzanger	Bern bijl. II	Zwarte stern	Bern bijl. II
Roodhalsfuut	Bern bijl. II	Swinhoses boszanger	Bern bijl. II	Zwarte wouw	Bern bijl. II
Roodhalsgans	Bern bijl. II & Bonn bijl. I	Taigaboomkruiper	Bern bijl. II	Zwartkop	Bern bijl. II
Roodkeelduiker	Bern bijl. II	Tapuit	Bern bijl. II	Zwartkopgors	Bern bijl. II
Roodkeelpieper	Bern bijl. II	Temmincks strandloper	Bern bijl. II	Zwartkopmeeuw	Bern bijl. II
Roodkopklauwier	Bern bijl. II	Terekruiter	Bern bijl. II		
Roodmus	Bern bijl. II	Tijftjaf	Bern bijl. II		
Roodpootvalk	Bern bijl. II	Toendrabontbekplevier	Bern bijl. II		
Roodsterblauwborst	Bern bijl. II	Torenvalk	Bern bijl. II		
Roodtuitwaluw	Bern bijl. II	Tuinfluit	Bern bijl. II		
Rosse franjepoot	Bern bijl. II	Turkestaanse klauwier	Bern bijl. II		
Rotspieper	Bern bijl. II	Vaal stormvogeltje	Bern bijl. II		
Rouwkwikstaart	Bern bijl. II	Vale gier	Bern bijl. II		
Roze pelikaan	Bern bijl. II & Bonn bijl. I	Vale pijlstormvogel	Bern bijl. II		
Roze spreeuw	Bern bijl. II	Veldrietzanger	Bern bijl. II		
Ruigpootbuizerd	Bern bijl. II	Velduil	Bern bijl. II		
Ruigpootuil	Bern bijl. II	Visarend	Bern bijl. II		
Scandinavische tijftjaf	Bern bijl. II	Visdief	Bern bijl. II		
Scharrelaar	Bern bijl. II	Vorkstaartmeeuw	Bern bijl. II		
Schreeuwarend	Bern bijl. II	Vorkstaartplevier	Bern bijl. II		
Siberische boompieper	Bern bijl. II	Vuurgoudhaan	Bern bijl. II		
Siberische braamsluiper	Bern bijl. II	Waterpieper	Bern bijl. II		
Siberische notenkraker	Bern bijl. II	Waterrietzanger	Bern bijl. II & Bonn bijl. I		
Siberische taling	Bonn bijl. I	Wespendief	Bern bijl. II		
Siberische tijftjaf	Bern bijl. II	Westelijke blonde tapuit	Bern bijl. II		
Sibirische sprinkhaanzanger	Bern bijl. II	Wielewaal	Bern bijl. II		
Sijs	Bern bijl. II	Wilde zwaan	Bern bijl. II		
Slangenarend	Bern bijl. II	Wilgengors	Bern bijl. II		
Slechtvalk	Bern bijl. II	Wilsons stormvogeltje	Bern bijl. II		
Smelleken	Bern bijl. II	Winterkoning	Bern bijl. II		
Sneeuwgorst (2x)	Bern bijl. II	Witbandkruisbek	Bern bijl. II		